

William Shakespeare

Sonnets / Sonete

*ediťie
bilingvă*

Colecția: LITERATURĂ UNIVERSALĂ

Editor: MIRCEA PETEAN

Coperta: CRISTIAN CHEȘUȚ

WILLIAM SHAKESPEARE

Sonnets

Sonete

Traducere de
CRISTINA TĂTARU

© Editura LIMES, 2011
Str. Snagov, 3/19
400420 Cluj-Napoca
Tel./fax: 0264/544109; 0723/194022
Email: edituralimes@yahoo.com
www.edituralimes.ro

ISBN: 978-973-726-583-8

Editura LIMES
Cluj-Napoca, 2011

*From fairest creatures we desire increase,
 That thereby beauty's rose might never die,
 But as the riper should by time decease,
 His tender heir might bear his memory:
 But thou contracted to thine own bright eyes,
 Feed'st thy light's flame with self-substantial fuel,
 Making a famine where abundance lies,
 Thy self thy foe, to thy sweet self too cruel:
 Thou that art now the world's fresh ornament,
 And only herald to the gaudy spring,
 Within thine own bud buriest thy content,
 And, tender churl, mak'st waste in niggarding:
 Pity the world, or else this glutton be,
 To eat the world's due, by the grave and thee.*

*Ne tot dorim ce e mai mândru-n lume,
 Ca floarea frumuseții să nu moară,
 Cum cel ce ia, e de-a pleca, anume,
 Urmașu-i duce urma, bunăoară:
 Dar tu, cu ochii-ți strălucind, hrănești
 Din harul tău, lumina ce o lași,
 Faci foamete, unde belșug găsești,
 Tu însuți, tie însuți ți-ești vrăjmaș.
 Tu, cе podoaba lumii, nouă, ești,
 Și sol, la primăvara-ți podobită
 În muguru-ți, tu sinea ți-amurgești
 Și, dulce-amar, faci pofta risipită.
 O, lume, vai, ori hămesitul va
 Să te înghită tot, în groapa ta.*

*When forty winters shall besiege thy brow,
 And dig deep trenches in thy beauty's field,
 Thy youth's proud livery so gazed on now,
 Will be a totter'd weed of small worth held:
 Then being asked, where all thy beauty lies,
 Where all the treasure of thy lusty days;
 To say, within thine own deep sunken eyes,
 Were an all-eating shame, and thriftless praise.
 How much more praise deserv'd thy beauty's use,
 If thou couldst answer 'This fair child of mine
 Shall sum my count, and make my old excuse,'
 Proving his beauty by succession thine!
 This were to be new made when thou art old,
 And see thy blood warm when thou feel'st it cold.*

Când patruzeci de ierni te-or fi-ncolțit,
 Și sănțuri în obrazu-ți or să sape,
 Al tinereții tale, -aşa râvnit
 Veșmânt, de-ar fi boțit și dus de ape,
 Și ei ți-ar zice: "Unde ți-mai e fața,
 Comoara zilelor de lacom dor?"
 Ce-ar fi s-arăți doar cearcăne și-albeață,
 Semn de rușine, de egoist-amor.
 Cât mai de laudă ar fi să poți
 Să spui: „Acest copil al meu, bălai,
 O să îmi ierte-n lume anii toți ."
 Să-ți ducă frumusețea ce o ai!
 La bătrânețe-ar fi împrospătată,
 Și-ai simți sânge cald, când ger s-arată.

*Look in thy glass and tell the face thou viewest
Now is the time that face should form another;
Whose fresh repair if now thou not renewest,
Thou dost beguile the world, unbless some mother.
For where is she so fair whose unearied womb
Disdains the tillage of thy husbandry?
Or who is he so fond will be the tomb
Of his self-love, to stop posterity?
Thou art thy mother's glass and she in thee
Calls back the lovely April of her prime;
So thou through windows of thine age shalt see,
Despite of wrinkles, this thy golden time.
But if thou live, remembered not to be,
Die single and thine image dies with thee.*

Privește-ți chipul oglindit și zi-i
Că-i vremea un nou chip să-și plăsmuiască,
Că fața-i azi de n-o vei înnoi,
Minți lumea, -o mamă faci să nu rodească,
Or cine, în neprihănirea-i, va
Să nu te vrea ca să-i rodești ogorul?
Ori ce nătâng s-ar mai iubi aşa,
Pân'la mormânt, oprindu-și viitorul?
Ești oglindirea maicii tale; ea
Își vede-n tine-Aprilul tinereții;
Iar tu, prin ochiul vârstei, vei vedea,
Aști ani de-amor, nu ridurile fetii.
Dar de te treci să nu fii amintit,
Se duc și chip, și tu, cel nenuntit.

*Unthrifty loveliness, why dost thou spend
Upon thy self thy beauty's legacy?
Nature's bequest gives nothing, but doth lend,
And being frank, she lends to those are free:
Then, beauteous niggard, why dost thou abuse
The bounteous largess given thee to give?
Profitless usurer, why dost thou use
So great a sum of sums, yet canst not live?
For having traffic with thy self alone,
Thou of thy self thy sweet self dost deceive:
Then how, when nature calls thee to be gone,
What acceptable audit canst thou leave?

Thy unused beauty must be tombed with thee,
Which, used, lives th' executor to be.*

Tu, frumusețe ce se risipește,
De ce-ți reverși doar peste tine harul?
Firea-mprumută doar, nu-ți dăruiește,
Și-i dreaptă, celor slobozi dându-și darul.
Și-atunci, frumos avar, de ce-ți bați joc
De-astă comoară, dată ca s-o dai?
Zaraf ce nu ceri camătă deloc,
Har peste har zvârlind, dar viață n-ai.
Păstrându-te doar ție însuți, deci,
De tine însuți tu te văduvești;
Și Firea când te va chema să pleci,
Ce socoteală poți să-ți rânduiești?

Mândrețea-ți stearpă-n groapă s-a surpa;
De-o folosești, va plânge-n urma ta.

*Those hours, that with gentle work did frame
 The lovely gaze where every eye doth dwell,
 Will play the tyrants to the very same
 And that unfair which fairly doth excel;
 For never-resting time leads summer on
 To hideous winter, and confounds him there;
 Sap checked with frost, and lusty leaves quite gone,
 Beauty o'er-snowed and bareness every where:
 Then were not summer's distillation left,
 A liquid prisoner pent in walls of glass,
 Beauty's effect with beauty were bereft,
 Nor it, nor no remembrance what it was:
 But flowers distilled, though they with winter meet,
 Leese but their show; their substance still lives sweet.*

Acele ceasuri, ce cu dulce trudă
 Ți-au pus privirea-n ochi, de negrăit,
 Le-or fi tot lor și răzbunarea crudă,
 Nedreapta, ce cu drept va fi lovit;
 Neostoita vreme-aduce vara
 Spre iarna hâdă, și acolo-o-nvinge;
 Frunze cu must și must brăzdat de frig,
 Cu sterpiciune frumusețea ninge:
 Și, de n-ar fi a verii frumusețe
 Rămasă, prinsă-n șipul de cleștar,
 S-ar pierde-n van mândrețea de mândrețe,
 Și amintirea ei ar fi-n zadar.
 Dar, florile topite în parfum,
 Își dau corola, dar trăiesc și-acum.

*Then let not winter's ragged hand deface,
 In thee thy summer, ere thou be distilled:
 Make sweet some vial; treasure thou some place
 With beauty's treasure ere it be self-killed.
 That use is not forbidden usury,
 Which happies those that pay the willing loan;
 That's for thy self to breed another thee,
 Or ten times happier, be it ten for one;
 Ten times thy self were happier than thou art,
 If ten of thine ten times refigured thee:
 Then what could death do, if thou shouldst depart,
 Leaving thee living in posterity?
 Be not self-willed, for thou art much too fair
 To be death's conquest and make worms thine heir.*

Şi nu lăsa ca mâna zdrențuită
 A iernii să-ți destrame vara, nu.
 Nainte de-a pleca, -ndulcește tu
 Cu tine,-un șip cu sevă învechită.
 Ascunde-o să nu moară, că folosul
 Folos n-aduce celui ce plătește
 Că vrea; de zece ori de-o folosește,
 E prețul ce-l plătești , să-ți crească osul,
 De zece ori mai fericit, ori zece;
 Tu însuți, înzecit, cu-atât mai bine
 Ti-ar duce-n vreme chipul care trece;
 Şi ce-ar putea face moartea cu tine,
 Lăsându-ți vietii chipul tău cel rece?
 Nu fii-ncăpățânat, ești prea frumos
 Să te lași morții, viermilor de jos.

*Lo! in the orient when the gracious light
 Lifts up his burning head, each under eye
 Doth homage to his new-appearing sight,
 Serving with looks his sacred majesty;
 And having climbed the steep-up heavenly hill,
 Resembling strong youth in his middle age,
 Yet mortal looks adore his beauty still,
 Attending on his golden pilgrimage:
 But when from highmost pitch, with weary car,
 Like feeble age, he reeleth from the day,
 The eyes, 'fore duteous, now converted are
 From his low tract, and look another way:
 So thou, thyself outgoing in thy noon
 Unlooked on diest, unless thou get a son.*

Privește răsăritul când apare
 Lumina, cu arzându-i mugur; toți
 Îi dau binețe zilei ce răsare,
 Robiți privind la măreția-i, copți.
 Și, tot crescând pe crugu-i cel ceresc,
 Părând ca tinerețea-n vârsta-i coaptă,
 Priviri de muritor îl însoțesc,
 Și -n ochi, un drum de aur îi așteaptă.
 Dar, când din sus, cu caru-i ostenit,
 Ca bătrânețea, cade dinspre zi,
 Ochii se-ntorc, trudiți de-atât privit,
 Și-n altă parte merg, făr de-a clipi.
 Tu însuți, în nămiez, drumeț tîrziu,
 Și neprivit, muri-vei, făr de-un fiu.

*Music to hear, why hear'st thou music sadly?
 Sweets with sweets war not, joy delights in joy:
 Why lov'st thou that which thou receiv'st not gladly,
 Or else receiv'st with pleasure thine annoy?
 If the true concord of well-tuned sounds,
 By unions married, do offend thine ear,
 They do but sweetly chide thee, who confounds
 In singleness the parts that thou shouldst bear.
 Mark how one string, sweet husband to another,
 Strikes each in each by mutual ordering;
 Resembling sire and child and happy mother,
 Who, all in one, one pleasing note do sing:
 Whose speechless song being many, seeming one,
 Sings this to thee: 'Thou single wilt prove none.'*

*Sun muzici, și de ce te-ai mohorât?
 Dulcele dulce, voia voie cheamă:
 Iubești ce cu tristeții te-a pogorât,
 Ce-ți face rău și-e bun, de bună seamă?
 Ori îți primești cu drag al tău urât?
 Dacă acordul lin de sunete
 Puse în armonie, te rănește
 Înseamnă că te-nșeală, unde te
 Înșeli, fiind singur, despre ce te-ar crește.
 Vezi, cum o strună, soață cu cealaltă,
 Se-amestecă în sunet ce încântă,
 Maica, tatăl, copilul, laolaltă,
 O notă dulce împreună cântă.
 Și cântul lor, cu multe voci ce-s una,
 Îți spune: „De ești singur, n-ai niciuna.”*

*Is it for fear to wet a widow's eye,
 That thou consum'st thy self in single life?
 Ah! if thou issueless shalt hap to die,
 The world will wail thee like a makeless wife;
 The world will be thy widow and still weep
 That thou no form of thee hast left behind,
 When every private widow well may keep
 By children's eyes, her husband's shape in mind:
 Look what an unthrift in the world doth spend
 Shifts but his place, for still the world enjoys it;
 But beauty's waste hath in the world an end,
 And kept unused the user so destroys it.
 No love toward others in that bosom sits
 That on himself such murd'rous shame commits.*

De teamă de a nu înlăcrima
 Un ochi de văduvă, stai singur? Si
 De ai muri fără urmaș, abia,
 Nevastă stearpă, lumea te-ar jeli.
 Întreaga lume văduvă lăsa-vei,
 Si-a plânge-n urma ta, că n-ai lăsat
 Vreun pic; ori, de o văduvă căta-vei,
 În ochii fiilor i-al ei bărbat.
 Doar locul și-a schimbat, c-aşa-i orândă;
 Dar nu poți frumusețea risipi
 Făr de sfârșit; sfârșitul i-e osânda,
 Si-i de osândă-un bun nefolosit.
 Nu stă iubire de-alții într-un piept
 Ce cu el însuși e aşa nedrept.

*For shame deny that thou bear'st love to any,
 Who for thy self art so unprovident.
 Grant, if thou wilt, thou art beloved of many,
 But that thou none lov'st is most evident:
 For thou art so possessed with murderous hate,
 That 'gainst thy self thou stick'st not to conspire,
 Seeking that beauteous roof to ruinate
 Which to repair should be thy chief desire.
 O! change thy thought, that I may change my mind:
 Shall hate be fairer lodged than gentle love?
 Be, as thy presence is, gracious and kind,
 Or to thyself at least kind-hearted prove:
 Make thee another self for love of me,
 That beauty still may live in thine or thee.*

Ai grijă! Să nu spui că ai iubi,
 Tu, căruia de sine nici că-i pasă.
 Că multor altora eşti drag, tu zi,
 Însă de alții-i limpede, nu-ți pasă;
 Fiindcă te-a prins o ură ucigașă,
 Că împotrivă-ți nu te-mpotrivești,
 Când vezi că mândru-ți coperiș se lasă
 Si nicidcum n-ai vrea să îl tocmești.
 O! Schimbă-ți gândul, ca să-mi schimb părerea:
 Mai bine ura-adăpostești, ca dragul?
 Fii cum și-e felul, bland și bun ca mierea,
 Cu tine însuți să-ți alini harțagul;
 De dragul meu, fă-ți tu un sine nou,
 Să-ți crească chipu-n tine și al tău.

*As fast as thou shalt wane, so fast thou grow'st
 In one of thine, from that which thou departest;
 And that fresh blood which youngly thou bestow'st,
 Thou mayst call thine when thou from youth
 convertest.
 Herein lives wisdom, beauty, and increase;
 Without this folly, age, and cold decay:
 If all were minded so, the times should cease
 And threescore year would make the world away.
 Let those whom nature hath not made for store,
 Harsh, featureless, and rude, barrenly perish:
 Look whom she best endowed, she gave the more;
 Which bounteous gift thou shouldst in bounty cherish:
 She carved thee for her seal, and meant thereby,
 Thou shouldst print more, not let that copy die.*

Pe cât de iute treci, pe-atâta crești,
 Într-unul din ai tăi, pe care-l lași;
 În sânge Tânăr, Tânăr te-altoiești,
 Și e de-al tău, la-ai bătrânetii pași.
 Aşa ești bun și înțelept și spornic;
 Altfel, nebun, bătrân și putred tot:
 De-ar fi aşa, ar sta al vremii ornic,
 Și-n ani șaizeci, s-ar duce natul tot.
 Lasă-i pe cei nevrednici de vreun rod,
 Aspri, urâți și răi, ca sterpi să fie;
 Cui i s-a dat de daruri un norod,
 Să dea bogat din astă bogătie.
 Ți-a pus pecete Firea, vrând să zică
 De-o tipărești, nici copia nu se strică.

*When I do count the clock that tells the time,
 And see the brave day sunk in hideous night;
 When I behold the violet past prime,
 And sable curls, all silvered o'er with white;
 When lofty trees I see barren of leaves,
 Which erst from heat did canopy the herd,
 And summer's green all girded up in sheaves,
 Borne on the bier with white and bristly beard,
 Then of thy beauty do I question make,
 That thou among the wastes of time must go,
 Since sweets and beauties do themselves forsake
 And die as fast as they see others grow;
 And nothing 'gainst Time's scythe can make defence
 Save breed, to brave him when he takes thee hence.*

Când văd pe ceas a timpului socotă,
 Și ziua văd căzută-n hâdă noapte,
 Când văd o violetă ce-i fanată
 Și negre plete-n alb ce-s înspicăte,
 Când mîndrii pomi îi văd de frunze goi,
 Ce turma răcoreau cu umbra deasă,
 Și-n snopi legat al verii verde,-apoi,
 Cu barba albă-n raclă, și țepoasă,
 Mândretea-ți pun sub semnul întrebării,
 Căci pradă timpului ea va cădea;
 Tot ce-i frumos sortit e destrămării
 Și moare cât cresc alții-n urma sa.
 Nimic secera timpului n-o ține,
 Doar de-ai urmași, să-ți râzi de ea, când vine.

*O! that you were your self; but, love, you are
 No longer yours, than you your self here live:
 Against this coming end you should prepare,
 And your sweet semblance to some other give:
 So should that beauty which you hold in lease
 Find no determination; then you were
 Yourself again, after yourself's decease,
 When your sweet issue your sweet form should bear.
 Who lets so fair a house fall to decay,
 Which husbandry in honour might uphold,
 Against the stormy gusts of winter's day
 And barren rage of death's eternal cold?
 O! none but unthrifts. Dear my love, you know,
 You had a father: let your son say so.*

Măcar de-ai fi tu însuți; dar, iubire,
 Îți aparții doar cât aici tu stai:
 Și-ntru sfârșit de vrei vreo pregătire,
 Dulcele-ți chip la altul să îl dai.
 Astfel, mândrețea ție-ncredințată
 Nu ar avea sfârșit; și-ai deveni
 Tu însuți, iar, chiar de-ai plecat o dată,
 Dulcele-ți rod, dulcele-ți chip de-ar fi.
 Cine-ar lăsa-n paragină o casă
 Cu-atât pământ, s-o țină în belșug,
 Și-n vântul iernii să se surpe-o lasă,
 În frigu-etern adus de-al morții crug?
 Doar vreun risipitor. Iubirea mea,
 Ai tată; dă-i la fiu aşijderea.

*Not from the stars do I my judgement pluck;
 And yet methinks I have Astronomy,
 But not to tell of good or evil luck,
 Of plagues, of dearths, or seasons' quality;
 Nor can I fortune to brief minutes tell,
 Pointing to each his thunder, rain and wind,
 Or say with princes if it shall go well
 By oft predict that I in heaven find:
 But from thine eyes my knowledge I derive,
 And, constant stars, in them I read such art
 As truth and beauty shall together thrive,
 If from thyself, to store thou wouldest convert;
 Or else of thee this I prognosticate:
 Thy end is truth's and beauty's doom and date.*

*Eu nu-mi culeg din stele judecata,
 Cu toate că astronomie-aș ști,
 Dar nu să-ți zic cum ți-a fi adiata,
 De ciume, rele, vremea cum va fi,
 Nu pot să-ți spun ce-n clipe-ți va aduce
 Destinul, de-ar fi tunet, ploaie, vânt,
 Că ți-or vorbi mai marii vorbă dulce,
 Ce-i scris în cer, de-aproape să-ți cuvânt:
 Da-n ochii-ți cunoștința îmi citesc,
 Statornici aştri, și citesc aşa:
 „Mândrețea, adevărul, se sporesc,
 De pui din tine la păstrat ceva.”
 Altfel, eu ție asta îți menesc:
 „Chip, adevăr, cu tine se sfârșesc.”*

*When I consider every thing that grows
 Holds in perfection but a little moment,
 That this huge stage presenteth nought but shows
 Whereon the stars in secret influence comment;
 When I perceive that men as plants increase,
 Cheered and checked even by the self-same sky,
 Vaunt in their youthful sap, at height decrease,
 And wear their brave state out of memory;
 Then the conceit of this inconstant stay
 Sets you most rich in youth before my sight,
 Where wasteful Time debateth with decay
 To change your day of youth to sullied night,
 And all in war with Time for love of you,
 As he takes from you, I engrift you new.*

Când mă gândesc că tot ce viețuiește
 Doar pentru-o clipă e desăvârșit,
 Și tot ce-n scena lumii se-mplinește
 E piesa ce din stele s-a menit;
 Și văd că omul ca o plantă crește,
 Și-i dă binețe tot același cer
 Cu seva-i Tânără se fudulește,
 Și-apoi și chip și amintirea-i pier;
 Din voia clipei, drumul schimbător
 În plină tinerețe mi te-arată,
 Pe când și Timp și Viermi urzesc de zor
 Să-ți schimbe-n noapte hâdă ziua-naltă.
 De dragul tău, cu Timpul la război,
 Tot ce îți ia, îți-oi altoi-napoi.

*But wherefore do not you a mightier way
 Make war upon this bloody tyrant, Time?
 And fortify your self in your decay
 With means more blessed than my barren rhyme?
 Now stand you on the top of happy hours,
 And many maiden gardens, yet unset,
 With virtuous wish would bear you living flowers,
 Much liker than your painted counterfeit:
 So should the lines of life that life repair,
 Which this, Time's pencil, or my pupil pen,
 Neither in inward worth nor outward fair,
 Can make you live your self in eyes of men.
 To give away yourself, keeps yourself still,
 And you must live, drawn by your own sweet skill.*

Din ce pricină nu te războieşti
 Cu Timpul, acest crunt tiran, mai tare?
 Pe când te treci, de ce nu te-ntăreşti
 Decât cu rimele-mi neroditoare?
 Acum ţi-i ceasul nalt, de bucurie,
 Şi, crede-mă, multe grădini virgine,
 Cu dor curat, ţi-ar duce floarea vie,
 Mai bine ca un chip pictat de mine.
 Doar liniile vieţii ce dau viaţă,
 Nu-al Vremii toc, nici ucenicu-mi pană,
 Te ţin, cu tot ce eşti, la lume-n faţă,
 Suflet ales, chip fără de prihană.
 Dacă te dai, rămâi cum eşti pe veci;
 Trăieşte-ţi dulcea-ndemânare, deci.

*Who will believe my verse in time to come,
If it were filled with your most high deserts?
Though yet heaven knows it is but as a tomb
Which hides your life, and shows not half your parts.
If I could write the beauty of your eyes,
And in fresh numbers number all your graces,
The age to come would say 'This poet lies;
Such heavenly touches ne'er touched earthly faces.'
So should my papers, yellowed with their age,
Be scorned, like old men of less truth than tongue,
And your true rights be termed a poet's rage
And stretched metre of an antique song:
But were some child of yours alive that time,
You should live twice, in it, and in my rhyme.*

Ş mâine cine-ar crede tot ce-ți cânt,
De-ar fi doar cele ce le meriți toate?
Da-mi pare că mi-e versul un mormânt,
Ce nu te-arată nici pe jumătate.
Căci de-aş putea ca ochii-ți în cuvinte
Să-i scriu, să-ți număr harurile toate,
Viitorimea-ar zice: "Ăsta minte;
Un om cu-un chip din ceruri, nu se poate."
Deci, din hârtiile-mi galbene,-n ocară,
Vor lua, ca basmul unui moş zălud,
Mândretea-ți, ca-a poetului scrânteală
Pe ritmul strict al unui cânt demult,
De vreun copil de-al tău ar exista,
Tu ai trăi și-n el, și-n rima mea.

*Shall I compare thee to a summer's day?
 Thou art more lovely and more temperate:
 Rough winds do shake the darling buds of May,
 And summer's lease hath all too short a date:
 Sometime too hot the eye of heaven shines,
 And often is his gold complexion dimmed,
 And every fair from fair sometime declines,
 By chance, or nature's changing course untrimmed:
 But thy eternal summer shall not fade,
 Nor lose possession of that fair thou ow'st,
 Nor shall death brag thou wander'st in his shade,
 When in eternal lines to time thou grow'st,
 So long as men can breathe, or eyes can see,
 So long lives this, and this gives life to thee.*

Să te compar, deci, cu o zi de vară?
 Dar mult mai mândru și mai bland tu ești;
 Vântul te hui bobocii-n Mai doboară,
 Popasul verii trece, cât clipești;
 Adesea ochiul cerului părlește,
 Ori dauritu-i chip se-nnegurează.
 Frumosului mândrețea îi pălește,
 Când nici noroc, nici Fire nu-l veghează.
 Dar vara-ți veșnică nu va pieri,
 Nici frumusețea toată ce o ai.
 Prin umbra morții nu vei rătăci,
 În stih etern, etern ca timpul stai.
 Cât suflă om și vede ochi, se știe,
 Trăiește versu-mi și-ți dă viață tie.

*Devouring Time, blunt thou the lion's paws,
And make the earth devour her own sweet brood;
Pluck the keen teeth from the fierce tiger's jaws,
And burn the long-lived phoenix in her blood;
Make glad and sorry seasons as thou fleet'st,
And do whate'er thou wilt, swift-footed Time,
To the wide world and all her fading sweets;
But I forbid thee one most heinous crime:
O! carve not with thy hours my love's fair brow,
Nor draw no lines there with thine antique pen;
Him in thy course untainted do allow
For beauty's pattern to succeeding men.*

*Yet, do thy worst old Time: despite thy wrong,
My love shall in my verse ever live young.*

O, Timp flămând, gheare de leu tocește,
Pământul fă-l ca pruncii să-și mănânce,
Din fălcii de tigru ageri colții smucește,
Și fenixu-l îneacă-n al său sânge.
Vremi bune și vremi rele-adu, drumet,
Și fă ce vrei, Timp iute de picior,
Cu lumea și cu vanele-i dulceți.
O crimă singură îți interzic:
Să-mi ari cu creți a dragului meu fată,
Linii să tragi cu tocul tău antic;
Treci peste el, făr ca nimic să pață.
Și chiar de-ar fi să fie după tine,
 Tânăr pe veci e el, în vers la mine.

*A woman's face with nature's own hand painted,
Hast thou, the master mistress of my passion;
A woman's gentle heart, but not acquainted
With shifting change, as is false women's fashion:
An eye more bright than theirs, less false in rolling,
Gilding the object whereupon it gazeth;
A man in hue all hues in his controlling,
Which steals men's eyes and women's souls amazeth.
And for a woman wert thou first created;
Till Nature, as she wrought thee, fell a-doting,
And by addition me of thee defeated,
By adding one thing to my purpose nothing.
But since she prick'd thee out for women's pleasure,
Mine be thy love and thy love's use their treasure.*

Chip femeiesc, de Fire însăși scris,
Porți tu, stăpân-stăpână-a vieții mele;
Și suflet femeiesc ai, nedeprins
Cu nazuri, cum au unele din ele.
Ai ochi mai vii, dar nu sunt falși și goi,
Iar ce privești cu ei, se aurește;
Stăpân pe boiuri, bărbătescu-ți boi
Femei uimește și bărbați răpește.
Și-ai fost făcut întâi pentru-o femeie.
Făcându-te-nsă Firea-a șovăit
Și m-a învins de tine, ca să-ți deie
Ceva în plus, ce n-a fost plănit.
Dar dac-ai fost croit pentru femei,
Iubirea-ți dă-mi, și-a lor doar să le-o iei.

*So is it not with me as with that Muse,
 Stirred by a painted beauty to his verse,
 Who heaven itself for ornament doth use
 And every fair with his fair doth rehearse,
 Making a complement of proud compare
 With sun and moon, with earth and sea's rich gems,
 With April's first-born flowers, and all things rare,
 That heaven's air in this huge rondure hems.
 O! let me, true in love, but truly write,
 And then believe me, my love is as fair
 As any mother's child, though not so bright
 As those gold candles fixed in heaven's air:
 Let them say more that like of hearsay well;
 I will not praise that purpose not to sell.*

*Au nu sunt eu ca Muza ce-o stârnește
 Un chip pictat să-si scrie al său cânt,
 Pe care cu tot ceru-l podobește,
 Mândrețe nouă la mândreți punând?
 Și-astfel se-așază-n mândră-alăturare
 Soare și lună, -a mării nestemate,
 Pământ, boboci de-April și lucruri rare
 Ce-n univers, cu cer stau înrămate.
 Mă lasă, cu iubire-adevărată,
 Cu adevăr să-ți scriu, și dă-mi crezare:
 Mi-ești drag cum pruncul mamei i se-arată,
 Doar candelete-n cer sclipesc mai tare.
 Mai mult să zică cei ce-s buni de gură.
 Eu nu trădez mai mult, că mi te fură.*

*My glass shall not persuade me I am old,
 So long as youth and thou are of one date;
 But when in thee time's furrows I behold,
 Then look I death my days should expiate.
 For all that beauty that doth cover thee,
 Is but the seemly raiment of my heart,
 Which in thy breast doth live, as thine in me:
 How can I then be elder than thou art?
 O! therefore, love, be of thyself so wary
 As I, not for myself, but for thee will;
 Bearing thy heart, which I will keep so chary
 As tender nurse her babe from faring ill.
 Presume not on thy heart when mine is slain,
 Thou gav'st me thine not to give back again.*

Că sunt bătrân, oglinda nu convinge,
 Cât tu și tinerețea sunteți leat;
 Doar brazda vremii chipul de ți-ar stinge,
 Mi-aș vedea moartea și că-s terminat.
 Ăst dalb veșmânt ce-i frumusețea ta
 Mi-e haina inimii, ce-n tine bate,
 Cum bate-a ta la mine-n piept; și-așa,
 Să fiu eu mai în vîrstă, nu se poate.
 Păzește-te cu grija, deci, iubire,
 Cum și eu pentru tine m-oi păzi,
 Căci inima ți-o port, c-o îngrijire
 Cum îi ferește doica pe copii.
 Si dac-a mea se-oprește vreodată,
 O am pe-a ta, care pe veci mi-e dată.

*As an unperfect actor on the stage,
 Who with his fear is put beside his part,
 Or some fierce thing replete with too much rage,
 Whose strength's abundance weakens his own heart;
 So I, for fear of trust, forget to say
 The perfect ceremony of love's rite,
 And in mine own love's strength seem to decay,
 O'ercharged with burthen of mine own love's might.
 O! let my looks be then the eloquence
 And dumb presagers of my speaking breast,
 Who plead for love, and look for recompense,
 More than that tongue that more hath more express'd.
 O! learn to read what silent love hath writ:
 To hear with eyes belongs to love's fine wit.*

Ca un actor stângaci pe scenă, care
 De-atâta trac, de rol e depăsit,
 Ceva aşa spăimos de plin de-ardoare,
 Că-n forța-i de curaj e părăsit,
 Si eu, de teamă de atâta bine,
 Uit să-ți însir vrăjeli meșteșugite,
 Cad în puterea dragostei de tine,
 Si-o port, pe spetele-mi ce-s istovite.
 O! Lasă-mi cărtile să-mi fie grai,
 Muți vestitori din pieptu-mi ce vorbește,
 Ce-ți cer iubirea și alint să-mi dai,
 Cât limba-n veci de veci nu-ți zugrăvește.
 Ce-a scris tăcut iubirea de citești,
 Asculți din ochi, mai iscusit iubești.

*Mine eye hath played the painter and hath stell'd,
 Thy beauty's form in table of my heart;
 My body is the frame wherein 'tis held,
 And perspective it is best painter's art.
 For through the painter must you see his skill,
 To find where your true image pictured lies,
 Which in my bosom's shop is hanging still,
 That hath his windows glazed with thine eyes.
 Now see what good turns eyes for eyes have done:
 Mine eyes have drawn thy shape, and thine for me
 Are windows to my breast, where-through the sun
 Delights to peep, to gaze therein on thee;
 Yet eyes this cunning want to grace their art,
 They draw but what they see, know not the heart.*

Ca pictor, ochiul meu a așezat
 Mândrețea ta pe planșa inimii;
 Mi-e trupul rama-n care e-nrămat,
 E-n perspectivă arta, dacă știi.
 Că-n pictor arta lui să vezi se cade,
 El știe unde chipul ți-e pictat,
 E sufletu-mi dugheana-n care şade
 Si geamu-i e de ochii-ți luminat.
 Vezi ochii ochilor ce pot să facă:
 Ai mei contur ți-au tras, iar ai tăi mie
 Mi-s geam la suflet, soarelui să-i placă
 S-arunce-un ochi peste mândrețea-ți vie.
 Da, ochii vor lumină spre-a vedea,
 Dar zugrăvesc ce văd, nu inima.

*Let those who are in favour with their stars
 Of public honour and proud titles boast,
 Whilst I, whom fortune of such triumph bars
 Unlook'd for joy in that I honour most.
 Great princes' favourites their fair leaves spread
 But as the marigold at the sun's eye,
 And in themselves their pride lies buried,
 For at a frown they in their glory die.
 The painful warrior famoused for fight,
 After a thousand victories once foiled,
 Is from the book of honour razed quite,
 And all the rest forgot for which he toiled:
 Then happy I, that love and am beloved,
 Where I may not remove nor be removed.*

*Pe cei cărora soarta le-a zâmbit,
 Lasă-i cu faima, titlurile toate;
 Eu, ce cu astea nu-s învrednicit
 Nici nu le vreau, am cele ce mi-s date.
 Ciraci de domni, ca gălbeneaua-n floare
 Dau frunză-n soarele ocrotitor.
 Da-și țin ascunsă fala. O-ncruntare
 Le e de-ajuns, și-n plină slavă mor.
 Războinicul vestit în bătăliai,
 Cu mii de-izbânci, o dată doar înfrânt,
 E șters din cartea de onoare și
 Tot ce-a luptat se uită, pe pământ.
 Ferice-s eu, iubesc și sunt iubit,
 Și nu gonesc, nici nu pot fi gonit.*

*Lord of my love, to whom in vassalage
 Thy merit hath my duty strongly knit,
 To thee I send this written embassage,
 To witness duty, not to show my wit:
 Duty so great, which wit so poor as mine
 May make seem bare, in wanting words to show it,
 But that I hope some good conceit of thine
 In thy soul's thought, all naked, will bestow it:
 Till whatsoever star that guides my moving,
 Points on me graciously with fair aspect,
 And puts apparel on my tottered loving,
 To show me worthy of thy sweet respect:
 Then may I dare to boast how I do love thee;
 Till then, not show my head where thou mayst prove me.*

*Domn al iubirii, căruia-n robie
 De farmecu-ți răpit, stau strâns legat,
 Tie-ți trimit acum astă solie,
 Nu duhu-mi să-ți arăt, ci preaplecăt.
 Sarcina-i mare, duhu-mi e mărunt;
 De-o pui în vorbe, pare-un fleac de rând,
 Doar dacă tu, cu un de duh cuvânt,
 N-o pui cum e în sufletu-ți și-n gând.
 Pân-ce, ce stea m-o fi călăuzind,
 S-a îndura cu haru-i, într-o zi,
 Strai peste zdrențuitu-amor puind,
 De-nvrednicirea-ți vrednic să pot fi.
 Atunci cu dragostea-mi m-oi lăuda,
 Până atunci, nu ies din umbra ta.*

Weary with toil, I haste me to my bed,
 The dear repose for limbs with travel tired;
 But then begins a journey in my head
 To work my mind, when body's work's expired:
 For then my thoughts--from far where I abide--
 Intend a zealous pilgrimage to thee,
 And keep my drooping eyelids open wide,
 Looking on darkness which the blind do see:
 Save that my soul's imaginary sight
 Presents thy shadow to my sightless view,
 Which, like a jewel hung in ghastly night,
 Makes black night beauteous, and her old face new.
 Lo! thus, by day my limbs, by night my mind,
 For thee, and for myself, no quiet find.

Preaobosit, în patu-mi mă grăbesc,
 Somn să dau membrelor de drum trudite;
 Da-ncepe-n cap alt drum, să-l ostenesc,
 Și-n minte, când mi-s oasele zdrobite:
 C-atunci, în gând – de unde stau, departe -
 Încep pelerinajul către tine,
 Cad genele, și gândul le desparte,
 Văd bezna, care orbii o văd bine.
 Doar că năluca gândului îmi dă
 Privirii oarbe, umbra ta s-o culce,
 Un giuvaier ce-n noaptea sumbră stă,
 Și noaptea-i nouă, fața-i neagră, dulce.
 Da! Ziua trupul tot și noaptea gândul,
 N'avem odihnă, tu, nici eu, de-a rândul.

*How can I then return in happy plight,
 That am debarred the benefit of rest?
 When day's oppression is not eas'd by night,
 But day by night and night by day oppressed,
 And each, though enemies to either's reign,
 Do in consent shake hands to torture me,
 The one by toil, the other to complain
 How far I toil, still farther off from thee.
 I tell the day, to please him thou art bright,
 And dost him grace when clouds do blot the heaven:
 So flatter I the swart-complexion'd night,
 When sparkling stars twire not thou gild'st the even.
 But day doth daily draw my sorrows longer,
 And night doth nightly make grief's length seem stronger.*

Cum să mă-ntorc la dulcea-mi datorie,
 Din daru-odihnei când n-am nici un bob?
 Când nu-mi ia noaptea-a zilei silnicie,
 Și-s ziua nopții, noaptea zilei rob?
 Și chiar de sunt dușmane, ele-și strâng
 Puterile ca să mă chinuiască,
 Una cu truda, cealaltă, să plâng,
 Ce depărtare între noi se cască.
 Spun zilei, s-o-mbunez, că strălucești
 Ca ea, chiar și când nori o-nnegurează,
 Nopții cu față neagră-i spun că-i ești
 Dalb luciu, stele când n-o luminează.
 Dar ziua zilnic jalea mi-o mărește
 Și noaptea-al nopții dor mi-l întetește.

*When in disgrace with fortune and men's eyes
 I all alone beweep my outcast state,
 And trouble deaf heaven with my bootless cries,
 And look upon myself, and curse my fate,
 Wishing me like to one more rich in hope,
 Featured like him, like him with friends possessed,
 Desiring this man's art, and that man's scope,
 With what I most enjoy contented least;
 Yet in these thoughts my self almost despising,
 Haply I think on thee, and then my state,
 Like to the lark at break of day arising
 From sullen earth, sings hymns at heaven's gate;
 For thy sweet love remembered such wealth brings
 That then I scorn to change my state with kings.*

Când oameni, soartă, mi se-ncreuntă-amarnic
 Şi, în surghiunu-mi, singuratic gem,
 Şi tulbur cerul surd cu plâns zadarnic,
 Mă uit la mine, soarta mi-o blestem,
 Vrându-mă-asemeni unuia ce are
 Ce mai spera, de-amici împrejmuit,
 La ăsta țel, la ăla-ndemânare,
 De ce iubesc mai mult, nemulțumit.
 Şi-atunci, când gându-mi mă disprețuiește,
 Te iști în el – și, fie cum voi fi,
 Asemeni unei ciocârlii ce crește
 La răsărit, din țărna spre tării,
 Eu cânt; iubirea-ți, când mi-o amintesc,
 Mă face regii să-i disprețuiesc.

*When to the sessions of sweet silent thought
 I summon up remembrance of things past,
 I sigh the lack of many a thing I sought,
 And with old woes new wail my dear time's waste:
 Then can I drown an eye, unused to flow,
 For precious friends hid in death's dateless night,
 And weep afresh love's long since cancelled woe,
 And moan the expense of many a vanished sight:
 Then can I grieve at grievances foregone,
 And heavily from woe to woe tell o'er
 The sad account of fore-bemoaned moan,
 Which I new pay as if not paid before.
 But if the while I think on thee, dear friend,
 All losses are restor'd and sorrows end.*

Când în tacerea dulce mă gândesc,
 Chem umbra lucrurilor ce-s apuse,
 Și tot ce-am năzuit, din nou jeesc,
 Vechi plâns plângându-mi iar dulci vremuri duse,
 Și geana-mi, ce la lacrimi nu-i dedată,
 Plânge prietenii duși în hăul morții,
 Jalea iubirii ce-a rămas nedată,
 Și-atâtea chipuri dragi ce-mi luară sortii.
 Îmi tângui tânguirile trecute,
 Din jale-n jale iar îmi amintesc
 Socoata de dureri din greu durute,
 Parc-ar fi noi, din nou le ispășesc.
 Dar dac-o clipă mă gândesc la tine,
 Câștig tot ce-am pierdut și iar mi-e bine.

*Thy bosom is endeared with all hearts,
 Which I by lacking have supposed dead;
 And there reigns Love, and all Love's loving parts,
 And all those friends which I thought buried.
 How many a holy and obsequious tear
 Hath dear religious love stol'n from mine eye,
 As interest of the dead, which now appear
 But things removed that hidden in thee lie!
 Thou art the grave where buried love doth live,
 Hung with the trophies of my lovers gone,
 Who all their parts of me to thee did give,
 That due of many now is thine alone:
 Their images I loved, I view in thee,
 And thou - all they - hast all the all of me.*

În pieptu-ți toate inimile bat,
 Care, lipsindu-mi, am crezut că-s moarte;
 Sălaș Iubirii și-alor ei e dat,
 Și-amicilor ce-i credeam morți, departe.
 Vai, câte lacrimi sfinte și amare
 Piosul drag de toți acei ce-s duși
 Nu mi-a furat din ochi; dar, iată,-mi pare
 Că-s doar luați și-n tine toți ascunși.
 În tine stă iubirea îngropată,
 Purtând trofeu iubirile-mi ce-s scrum,
 Ce-ți dau tot ce-am fost eu în ele-odată,
 Ce-am dat la mulți e doar al tău acum.
 Chipuri ce le-am iubit le văd în tine,
 Și tu – ei toți – ai tot de tot din mine.

*If thou survive my well-contented day,
When that churl Death my bones with dust shall cover
And shalt by fortune once more re-survey
These poor rude lines of thy deceased lover,
Compare them with the bett'ring of the time,
And though they be outstripped by every pen,
Reserve them for my love, not for their rhyme,
Exceeded by the height of happier men.
O! then vouchsafe me but this loving thought:
'Had my friend's Muse grown with this growing age,
A dearer birth than this his love had brought,
To march in ranks of better equipage:
But since he died and poets better prove,
Theirs for their style I'll read, his for his love'.*

De-ai trece de blagoslovita zi
Mojica Moarte-n praf când mă înghite,
Şi dac-atunci, cumva, vei reciti
Aceste biete versuri necioplite,
Zi că-s ca vremea ce se schimbă-n bine,
Şi, chiar de orice pană-i mai dibace,
Le ține pentru-amor, nu pentru rime;
Un om mai fericit, mai bune face.
Şi dăruie-mi cu drag un gând tăcut:
"De Muza îi creştea cu anii-odată,
Versuri cu mult mai dulci s-ar fi născut,
Ce-n haină mândră lumii se arată.
Dar cum e mort şi alţii-l depăşesc,
Lor stilul, lui iubirea-o să-i citesc.

*Full many a glorious morning have I seen
 Flatter the mountain tops with sovereign eye,
 Kissing with golden face the meadows green,
 Gilding pale streams with heavenly alchemy;
 Anon permit the basest clouds to ride
 With ugly rack on his celestial face,
 And from the forlorn world his visage hide,
 Stealing unseen to west with this disgrace:
 Even so my sun one early morn did shine,
 With all triumphant splendour on my brow;
 But out, alack, he was but one hour mine,
 The region cloud hath mask'd him from me now.
 Yet him for this my love no whit disdaineth;
 Suns of the world may stain when heaven's sun staineth.*

*Ce multe dimineți văzui trecând,
 Cu soare-n piscuri, sus, cu ochi regești,
 Și pajiști verzi în aur sărutând,
 Și pale ape, cu-alchimii cerești.
 Apoi, lăsând nori mârșavi să-i înghită
 Cu hoarde negre chipul său celest,
 Ce-ascuns și lăsând lumea văduvită,
 Se furișează trist, încet, spre vest,
 La fel și al meu soare mi-a lucit,
 Cu toată fala intr-o dimineață.
 Dar, vai, un ceas și totul s-a sfârșit,
 Și-acum mascată-n nori e a sa față.
 De-atât nu-mi pasă; și ai lumii sori,
 Ca Soarele au pete uneori.*

*Why didst thou promise such a beauteous day,
 And make me travel forth without my cloak,
 To let base clouds o'er take me in my way,
 Hiding thy bravery in their rotten smoke?
 'Tis not enough that through the cloud thou break,
 To dry the rain on my storm-beaten face,
 For no man well of such a salve can speak,
 That heals the wound, and cures not the disgrace:
 Nor can thy shame give physic to my grief;
 Though thou repent, yet I have still the loss:
 The offender's sorrow lends but weak relief
 To him that bears the strong offence's cross.
 Ah! but those tears are pearl which thy love sheds,
 And they are rich and ransom all ill deeds.*

De ce o zi frumoasă mi-ai promis
 Că mantia acasă mi-am lăsat,
 Și-apoi nori urâcioși pe drum m-au prins
 Și te-au ascuns în fumul blestemat?
 Nu e de-ajuns prin nor să te-ntrevezi,
 Chipul bătut de ploi să mi-l zbicesc.
 Nimeni nu laudă aşa pomezi,
 Ce rana, nu și răul lecuiesc.
 Nu-i leac la jalea-mi nici rușinea ta,
 De te căiești, tot eu sunt cel lovit;
 Regretul nu prea poate consola,
 Crucea o duce cel ce-a fost jignit.
 Dar ce văd? Lacrimi? Perle de iubire,
 Curg și răscumpără orice jignire.

*No more be grieved at that which thou hast done:
 Roses have thorns, and silver fountains mud:
 Clouds and eclipses stain both moon and sun,
 And loathsome canker lives in sweetest bud.
 All men make faults, and even I in this,
 Authorizing thy trespass with compare,
 Myself corrupting, salving thy amiss,
 Excusing thy sins more than thy sins are;
 For to thy sensual fault I bring in sense,
 Thy adverse party is thy advocate,
 And 'gainst myself a lawful plea commence:
 Such civil war is in my love and hate,
 That I an accessory needs must be,
 To that sweet thief which sourly robs from me.*

Nu te-ntrista de fapta-ți cea haină.
 Rozele-au spini, fântâni de-argint, noroi;
 Eclipse, nori, soare și lună -ntină,
 Și-i putrejune-n muguri dulci și noi.
 Toti oamenii greșesc, păcatu-ți, dar,
 Față de altele-i nimic; spăsit,
 Umil, să-ți oblojesc greșeala sar,
 Și-ți iert și ce nu ai păcătuit.
 Iau cu bun simț a simțurilor vină, –
 Ți-e avocat chiar partea vătămată, –
 Și împotriva mea eu cat pricină,
 Aşa război e-n drag și ură, iată.
 Fiindcă să-i fiu complice trebuiește
 Dulcelui hoț ce-aşa mă jefuiește.

*Let me confess that we two must be twain,
 Although our undivided loves are one:
 So shall those blots that do with me remain,
 Without thy help, by me be borne alone.
 In our two loves there is but one respect,
 Though in our lives a separable spite,
 Which though it alter not love's sole effect,
 Yet doth it steal sweet hours from love's delight.
 I may not evermore acknowledge thee,
 Lest my bewailed guilt should do thee shame,
 Nor thou with public kindness honour me,
 Unless thou take that honour from thy name:
 But do not so, I love thee in such sort,
 As thou being mine, mine is thy good report.*

Noi doi să nu fim unul se cuvine,
 Chiar de iubirile ni-s numai una;
 Când cu cerneală mă pătez, vezi bine,
 Port pata fără tine-ntotdeauna.
 Două iubiri duc doar o prețuire,
 Chiar de disprețu-n viață-i împărțit;
 Nu-i daună acesta la iubire,
 Dar fură ceasuri dulci de-amor tihnit.
 N-am voie, deci, să te mărturisesc,
 Vina-mi, cumva, să nu te rușineze,
 Ori de la tine-onoruri să primesc,
 Numelui tău să nu îi dăuneze.
 Dar nu fă asta; te iubesc aşa,
 Că, fiind al meu, a mea e faima ta.

*As a decrepit father takes delight
 To see his active child do deeds of youth,
 So I, made lame by Fortune's dearest spite,
 Take all my comfort of thy worth and truth;
 For whether beauty, birth, or wealth, or wit,
 Or any of these all, or all, or more,
 Entitled in thy parts, do crowned sit,
 I make my love engrafted to this store:
 So then I am not lame, poor, nor despised,
 Whilst that this shadow doth such substance give
 That I in thy abundance am sufficed,
 And by a part of all thy glory live.
 Look what is best, that best I wish in thee:
 This wish I have; then ten times happy me!*

Cum tatăl, strâmb de ani, e-nveselit
 Că fiul tinerețea-și ia din plin,
 Și eu, sub cel mai drag destin strivit,
 Cu al tău merit și-adevăr m-alin.
 De nume, duh, avere, frumusețe,
 Oricare, toate, sau mai multe chiar,
 De drept în tine-s, cu cununi mărețe,
 Pe ele-amoru-mi altoiesc în dar.
 Și nu-s schilod, sărman, disprețuit,
 Că umbra asta dă aşa putere
 Că din belșugu-ți sunt preamulțumit,
 Trăiesc în nimbu-ți și mi-e mângâiere.
 Vezi tot ce-i bun, toate ți le doresc
 În tine, și-nzecit mă fericesc.

*How can my muse want subject to invent,
 While thou dost breathe, that pour'st into my verse
 Thine own sweet argument, too excellent
 For every vulgar paper to rehearse?
 O! give thy self the thanks, if aught in me
 Worthy perusal stand against thy sight;
 For who's so dumb that cannot write to thee,
 When thou thy self dost give invention light?
 Be thou the tenth Muse, ten times more in worth
 Than those old nine which rhymers invocate;
 And he that calls on thee, let him bring forth
 Eternal numbers to outlive long date.
 If my slight muse do please these curious days,
 The pain be mine, but thine shall be the praise.*

Cum să vrea Muza-mi alte subiecte,
 Când tu exiști, și-mi torni în vers, aşa,
 Dulcile-ți gânduri, ce sunt prea perfecte
 Hârtii vulgare ca să le redea?
 O! Tie-ți mulțumește, orice-ar fi
 Din mine vrednic să îl dai privirii;
 Să nu-ți scriu, cât de prost ar trebui
 Să fiu, când ești lumina născocirii?
 Fii tu a zecea Muză, mai presus
 De cele nouă de prin versuri terne;
 Iar celui ce te cheamă, dă-i de sus
 Comori fără de număr și eterne.
 De-a trece de-aste zile Muza mea,
 A mea-i durerea, însă-i fala ta.

*O! how thy worth with manners may I sing,
When thou art all the better part of me?
What can mine own praise to mine own self bring?
And what is't but mine own when I praise thee?
Even for this, let us divided live,
And our dear love lose name of single one,
That by this separation I may give
That due to thee which thou deserv'st alone.
O absence! what a torment wouldest thou prove,
Were it not thy sour leisure gave sweet leave,
To entertain the time with thoughts of love,
Which time and thoughts so sweetly doth deceive,
And that thou teachest how to make one twain,
By praising him here who doth hence remain.*

*O! Meritele cum să-ți cânt mai bine,
Când tot ce-i mai de soi în mine ești?
La ce-mi slujește lauda de sine?
Că asta-ar fi, să nu te îndoiești!
Deci, fie, rupt de tine o să stau,
Iubirea una să nu ne mai fie,
Ca astfel, despărțit, să pot să-ți dau
Tot ce și se cuvine numai ție.
Absență! Te-ai preface într-un chin,
Răgazu-ți crunt de nu îngăduiește
Timpul să-mi trec cu-un gând de drag, senin,
Ce timp și gânduri dulce amăgește.
Cum faci din unul doi, cu-un singur țel,
Să-l cânt de-aici pe cel rămas doar el.*

*Take all my loves, my love, yea take them all;
 What hast thou then more than thou hadst before?
 No love, my love, that thou mayst true love call;
 All mine was thine, before thou hadst this more.
 Then, if for my love, thou my love receivest,
 I cannot blame thee, for my love thou usest;
 But yet be blam'd, if thou thy self deceivest
 By wilful taste of what thyself refusest.
 I do forgive thy robbery, gentle thief,
 Although thou steal thee all my poverty:
 And yet, love knows it is a greater grief
 To bear love's wrong, than hate's known injury.
 Lascivious grace, in whom all ill well shows,
 Kill me with spites; yet we must not be foes.*

Iubire, ia-mi iubirile, da, toate.
 Cu ce-ai mai mult decât ce ai avut?
 Iubiri, iubire, neadevărate;
 Toată iubirea-ți dam, și-ai mai cerut.
 Pentru iubirea-mi, deci, iubirea-mi iezi,
 N-ai vină că iubirea-mi folosești.
 Da-i vină că de bunăvoie vrei
 Ce-ai refuza, și singur te scârbești.
 Îți iert hotia, dulce hoț, cu toate
 Că toată săracia vrei să-mi furi;
 Iubirea știe că-i mai rea, se poate,
 Obida-i, ca povara unei uri.
 Parșiv milos, pornit spre rău și-avan,
 Omoară-mă-n dispreț, nu-mi fii dușman.

*Those pretty wrongs that liberty commits,
When I am sometime absent from thy heart,
Thy beauty, and thy years full well befits,
For still temptation follows where thou art.

Gentle thou art, and therefore to be won,
Beauteous thou art, therefore to be assailed;
And when a woman woos, what woman's son
Will sourly leave her till he have prevailed?

Ay me! but yet thou mightst my seat forbear,
And chide thy beauty and thy straying youth,
Who lead thee in their riot even there
Where thou art forced to break a twofold truth:

Hers, by thy beauty tempting her to thee,
Thine, by thy beauty being false to me.*

Dulci răutăți, iscând din prea mult bine,
Când, câteodată-n suflet nu mă ai,
La frumusețea-ți, anii-ți, îți vin bine,
Ispita-i peste tot pe unde stai.

Ești bland, și-atunci ușor de cucerit,
Frumos, deci bun de încolțit; și-aşa,
Dacă femeia vrea, ce adamit
O lasă, până nu e cum vrea ea?

Vai! Îmi amenință locul și nu-ți vezi
Mândrețea, tinerețea ce greșește,
Ce, în răscoală, face să-ți trădezi
Un dublu adevăr, ce se vădește:

Al ei, că frumusețea-ți prinsă-o ține,
Al tău, frumos, dar mincinos cu mine.

*That thou hast her it is not all my grief,
And yet it may be said I loved her dearly;
That she hath thee is of my wailing chief,
A loss in love that touches me more nearly.

Loving offenders thus I will excuse ye:
Thou dost love her, because thou know'st I love her;
And for my sake even so doth she abuse me,
Suffering my friend for my sake to approve her.

If I lose thee, my loss is my love's gain,
And losing her, my friend hath found that loss;
Both find each other, and I lose both twain,
And both for my sake lay on me this cross:

But here's the joy; my friend and I are one;
Sweet flattery! then she loves but me alone.*

*Că ea-i a ta, nu-i jalea mea cea mare,
Cu toate c-am iubit-o de năuc;
Că ești al ei mi-i marea întristare,
O pierdere-n iubire, ce o duc.

Pungași de-amor, vă iert, fiindcă, vezi bine,
Ți-e dragă, știind că o iubesc și eu.
De dragul meu ea-și bate joc de mine
Cu prietenu-mi părtaş, de dragul meu.

Te pierd, câştigă draga mea, și-apoi
De-o pierd, ce pierd amicu-mi află-acum.
Ei se găsesc, îi pierd pe amândoi,
De dragu-mi, crucea amândoi mi-o pun.

Dar cum cu el sunt una, tot e bine:
Ea m-a iubi – dulci vise! – doar pe mine.*

*When most I wink, then do mine eyes best see,
 For all the day they view things unrespected;
 But when I sleep, in dreams they look on thee,
 And darkly bright, are bright in dark directed.
 Then thou, whose shadow shadows doth make bright,
 How would thy shadow's form form happy show
 To the clear day with thy much clearer light,
 When to unseeing eyes thy shade shines so!
 How would, I say, mine eyes be blessed made
 By looking on thee in the living day,
 When in dead night thy fair imperfect shade
 Through heavy sleep on sightless eyes doth stay!
 All days are nights to see till I see thee,
 And nights bright days when dreams do show thee me.*

*Mai mult clipesc și ochii-mi văd mai bine,
 Când, peste zi, lucruri de rând privesc;
 Da-n somn, în vise, ei te văd pe tine,
 Lucios de negri-n negru când lucesc.
 În umbra-ți, umbra însăși strălucește
 Și-n astă formă, forma umbrei tale
 Mai clar ca ziua clară-acum lucește,
 Și ochi orbiți orbește-n a ei cale.
 Cum pot s-aduc eu binecuvântarea
 De-a te privi-n amiază, într-o zi,
 Când umbra-ți dulce-a sters-o-ntunecarea
 Și stă pe ochi ce somnul ii orbi!
 Mi-i ziua noapte, până-ajung la tine,
 Și noaptea zi, când vis de tine-mi vine.*

*If the dull substance of my flesh were thought,
 Injurious distance should not stop my way;
 For then despite of space I would be brought,
 From limits far remote, where thou dost stay.
 No matter then although my foot did stand
 Upon the farthest earth removed from thee;
 For nimble thought can jump both sea and land
 As soon as think the place where he would be.
 But ah! thought kills me that I am not thought,
 To leap large lengths of miles when thou art gone,
 But that, so much of earth and water wrought,
 I must attend time's leisure with my moan,
 Receiving nought by elements so slow
 But heavy tears, badges of either's woe.*

*De mi-ar fi carnea ostenită gând,
 Nu m-ar opri din drum păgânul drum;
 Că m-ar aduce-atunci, tot alergând,
 Din țarm de lume, unde ești acum.
 Și-atunci, chiar de-am călcat pe unde nici
 Cu gândul n-ai călcat, n-ai nici o teamă;
 Pe mări și țări, gândul mă-ntoarce-aici,
 Gândesc unde ești tu, și locul cheamă.
 Dar, de! Nu m-am gândit că n-am gândit
 Să sar peste ce între noi se-ntinde,
 Destul cu ape, țări fără sfârșit,
 Stau după vreme, jalea mă cuprinde...
 Nimic nu mișcă-n aer, strop de vânt,
 Doar lacrimi. Eu, tu? Cine-a dat cuvânt?*

*The other two, slight air and purging fire,
Are both with thee, wherever I abide;
The first my thought, the other my desire,
These present-absent with swift motion slide.
For when these quicker elements are gone
In tender embassy of love to thee,
My life, being made of four, with two alone
Sinks down to death, oppress'd with melancholy;
Until life's composition be recur'd
By those swift messengers return'd from thee,
Who even but now come back again, assur'd
Of thy fair health, recounting it to me:
 This told, I joy; but then no longer glad,
 I send them back again and straight grow sad.*

Ăști doi, zvelt aer, foc ce primenește,
Ai tăi sunt, orișiunde m-aș muta.
Primul mi-e gândul, cellalt te dorește,
Prezentî-absențî, în dulce urma ta.
Când solii ăștia iuți se duc, apoi,
Să-mi ducă dragostea, blândă solie,
Viața-mi din patru, ce, de fapt, sunt doi,
Cade în moarte, de melancolie.
Până-mi găsesc o noimă, dată de
Acei dulci mesageri trimiși de tine,
Ce-mi vin mereu, și-acuma nu – de ce? –
Să-mi spună că ești sănătos și bine;
 Zic, și mă bucur; da-ntristat, apoi,
 Mă-nnegurez, și îi trimit-napoi...

*Mine eye and heart are at a mortal war,
How to divide the conquest of thy sight;
Mine eye my heart thy picture's sight would bar,
My heart mine eye the freedom of that right.
My heart doth plead that thou in him dost lie,
A closet never pierced with crystal eyes,
But the defendant doth that plea deny,
And says in him thy fair appearance lies.
To 'cide this title is impannelled
A quest of thoughts, all tenants to the heart;
And by their verdict is determined
The clear eye's moiety, and the dear heart's part:
As thus: mine eye's due is thine outward part,
And my heart's right, thine inward love of heart.*

Ochiul și inima mi-s în război,
Vederea ta cum să o mai împartă;
Și ochi și inimă ar lua apoi,
Ochiului, inimii, dreptul ce-l poartă.
Inima-mi zice că o locuiești –
Lacră, în veci de ochi ce nu-i deschisă –
Dar ochii spun c-acolo viețuiești,
Și-n ei și-i frumusețea toată-nchisă.
Titlul de proprietate să îl ai,
Un juriu-n roi de gânduri o să cate,
Ce-s toate-a inimii; verdictu-l dai
La inimă și ochi, pe jumătate.
Aşa-i: ce-arăți, câştigă ochiul meu,
Inima-n inimă o am tot eu.

*Betwixt mine eye and heart a league is took,
 And each doth good turns now unto the other:
 When that mine eye is famish'd for a look,
 Or heart in love with sighs himself doth smother,
 With my love's picture then my eye doth feast,
 And to the painted banquet bids my heart;
 Another time mine eye is my heart's guest,
 And in his thoughts of love doth share a part:
 So, either by thy picture or my love,
 Thy self away, art present still with me;
 For thou not farther than my thoughts canst move,
 And I am still with them, and they with thee;
 Or, if they sleep, thy picture in my sight
 Awakes my heart, to heart's and eyes' delight.*

*Mi-e inima cu ochiul la-nvoire
 Să-și facă fapte bune s-au pornit.
 Când ochiu-i însetat dup-o privire,
 Ori inima suspină-năbușit.
 Și-atunci iubirea-mi ochiul mi-l hrănește,
 Și la pictat ospăț inima-mi cheamă;
 Altcând, inima-mi ochiu-l ospețește,
 Și-n gându-i parte la ospăț, de seamă.
 Deci, cu portretu-ți sau iubirea mea,
 Fiind dus, tot ești alăturea de mine;
 Mai mult de gându-mi nu te poti mișca.
 Eu sunt în el, și el este cu tine.
 De doarne el, portretu-ți ce-l privesc,
 Ochi, inimă, spre inimă-mi trezesc.*

*How careful was I when I took my way,
 Each trifle under truest bars to thrust,
 That to my use it might unused stay
 From hands of falsehood, in sure wards of trust!
 But thou, to whom my jewels trifles are,
 Most worthy comfort, now my greatest grief,
 Thou best of dearest, and mine only care,
 Art left the prey of every vulgar thief.
 Thee have I not locked up in any chest,
 Save where thou art not, though I feel thou art,
 Within the gentle closure of my breast,
 From whence at pleasure thou mayst come and part;
 And even thence thou wilt be stol'n I fear,
 For truth proves thievish for a prize so dear.*

*Ce grijuliu drumu-n spinare-am luat,
 Si fleacurile mi le-am pus sub cheie,
 Sa le am eu si nu vreun nechemat,
 Si nu-n maini false, -n sigur loc sa steie.
 Tu, ce vezi fleacuri in a mele-odoare,
 Tu dulce-alint, si-acum durere-n gand,
 Drag cel mai drag, si grija mea cea mare,
 Esti pradă-acum oricărui hot de rand.
 În niciun cufăr nu te-am încuiat,
 Decât tu, unde nefiind tot ești,
 De brațele-mi ești bland înconjurat,
 Din care pleci și vii precum poftești.
 Si-acolo furilor ești pradă-ușoară.
 Chiar și-adevăru-i hot la-aşa comoară.*

*Against that time, if ever that time come,
When I shall see thee frown on my defects,
When as thy love hath cast his utmost sum,
Called to that audit by advis'd respects;
Against that time when thou shalt strangely pass,
And scarcely greet me with that sun, thine eye,
When love, converted from the thing it was,
Shall reasons find of settled gravity;
Against that time do I ensconce me here,
Within the knowledge of mine own desert,
And this my hand, against my self uprear,
To guard the lawful reasons on thy part:
 To leave poor me thou hast the strength of laws,
 Since why to love I can allege no cause.*

De vremea-aceea, de-a veni vreodat',
Cusururile-mi când te-or încrunta,
Iubirea ta când totu-mi va fi dat
Şi socoteala-şि face că-i aşa,
De vremea când străin te vei petrece,
Abia clipindu-mi ochiul tău de soare
Şi dragostea, din ce a fost, va trece
Să-şि cate pricini grave-n legi amare,
De vremea-aceea mă adăpostesc
Având ştiinţa-a ce mi se cuvine,
Cu palma ridicată mă feresc
Las legi, temeiuri ca să stea la tine.
 Ca să mă laşi, îti iezi puteri de lege,
 Motiv iubirii eu nu pot alege.

*How heavy do I journey on the way,
 When what I seek, my weary travel's end,
 Doth teach that ease and that repose to say,
 'Thus far the miles are measured from thy friend!'
 The beast that bears me, tired with my woe,
 Plods dully on, to bear that weight in me,
 As if by some instinct the wretch did know
 His rider lov'd not speed being made from thee.
 The bloody spur cannot provoke him on,
 That sometimes anger thrusts into his hide,
 Which heavily he answers with a groan,
 More sharp to me than spurring to his side;
 For that same groan doth put this in my mind,
 My grief lies onward, and my joy behind.*

*Ce greu îmi este drumul meu acum,
 Când ce-mi doresc, al drumului sfârșit,
 Mă-nvață ușurat să pot să spun:
 „Atâtea mile-s de la-al meu iubit!”
 De jalea mea și calu-mi obosi,
 Păšește stins, ducându-mi al meu greu,
 De parcă bietul din instinct ar ști
 Că-al tău fiind, graba nu-i pe placul meu.
 Nici pintenul nu îl mai aiuștește
 Ce-ades i-înfig în coaste îndârjit.
 Doar geme-atunci cu-amar și mă rănește
 Mai rău ca pintenul ce l-a rănit.
 Si al lui geamăt îmi aduce-aminte
 Iubirea-n urmă-i, jalea înainte.*

*Thus can my love excuse the slow offence
 Of my dull bearer when from thee I speed:
 From where thou art why should I haste me thence?
 Till I return, of posting is no need.
 O! what excuse will my poor beast then find,
 When swift extremity can seem but slow?
 Then should I spur, though mounted on the wind,
 In winged speed no motion shall I know,
 Then can no horse with my desire keep pace.
 Therefore desire, (of perfect'st love being made)
 Shall neigh, no dull flesh, in his fiery race;
 But love, for love, thus shall excuse my jade-
 Since from thee going, he went wilful-slow,
 Towards thee I'll run, and give him leave to go.*

Iubirea-mi astfel scuză purtătorul
 Greoi, care mă duce de la tine:
 Să plec de unde ești, care mi-e zorul?
 Și până vin, nu-mi trebuie soli, vezi bine.
 Biet dobitoc, ce scuză are oare,
 Că de-ar goni, prea-ncet mi s-ar părea,
 Chiar de-aș da pinteni stând pe vânt călare,
 Înaripat, eu tot nu m-aș mișca.
 Nu-i cal să-mi țină pasul cu dorința
 Dorința ce-un amor sublim o poartă,
 Nechează-n rasa-i pură, nu-i ființa
 Calului slab, din drag, tu, dragă,-ii iartă.
 Când plec, nu se dă dus și nu aleargă,
 Când vin, eu voi fugi și-l las să meargă.

*So am I as the rich, whose blessed key,
 Can bring him to his sweet up-locked treasure,
 The which he will not every hour survey,
 For blunting the fine point of seldom pleasure.
 Therefore are feasts so solemn and so rare,
 Since, seldom coming in the long year set,
 Like stones of worth they thinly placed are,
 Or captain jewels in the carcanet.
 So is the time that keeps you as my chest,
 Or as the wardrobe which the robe doth hide,
 To make some special instant special-blest,
 By new unfolding his imprisoned pride.
 Blessed are you whose worthiness gives scope,
 Being had, to triumph, being lacked, to hope.*

Ca bogătanul sunt, a cărui cheie
 Îi dă comoara-i dulce, tăinuită,
 Nu lângă ea-n tot ceasul ca să steie,
 Plăcerea rară-i mult mai ascuțită.
 De aceea sărbătorile sunt rare,
 Că-n lungul an fiind împrăștiate,
 Ca pietre scumpe stau, la depărtare,
 Sau, ca pe-un lanț, mariile nestemate.
 Mi-ești sipet cu comoară-mpărătească,
 Dulap ce ține-n el o haină rară,
 Clipa de-alint alintul să-și sporească
 Mândrețea-nchisă când și-o desfășoară.
 Blagoslovit ești, dându-i cui te are
 Triumf; cui nu, speranță-n alinare.

*What is your substance, whereof are you made,
That millions of strange shadows on you tend?
Since every one hath, every one, one shade,
And you but one, can every shadow lend.

Describe Adonis, and the counterfeit
Is poorly imitated after you;
On Helen's cheek all art of beauty set,
And you in Grecian tires are painted new:

Speak of the spring, and foison of the year,
The one doth shadow of your beauty show,
The other as your bounty doth appear;
And you in every blessed shape we know.

In all external grace you have some part,
But you like none, none you, for constant heart.*

Din ce plămadă ești făcut anume,
Că mii de alte umbre-n juru-ți dai?
O umbră, una, are-oricine-n lume,
Tu, unul, toate umbrele le ai.

Descrie-l pe Adonis, -i o minciună,
O copie a ta, prost imitată;
Ori ale-Elenei frumuseții le-adună,
Și tu-n grecesc veșmânt apari îndată.

Zi primăvară, zi al toamnei rod,
Întâia-i umbra frumuseții tale,
A doua-al dărmiciilor norod,
Ești tu-n conturu-a tot ce-mi iese-n cale.

Din tot ce e frumos ești dăruit,
Dar, neiubind statornic, neiubit.

*O! how much more doth beauty beauteous seem
 By that sweet ornament which truth doth give.
 The rose looks fair, but fairer we it deem
 For that sweet odour, which doth in it live.
 The canker blooms have full as deep a dye
 As the perfumed tincture of the roses,
 Hang on such thorns, and play as wantonly
 When summer's breath their masked buds discloses:
 But, for their virtue only is their show,
 They live unwoo'd, and unrespected fade;
 Die to themselves. Sweet roses do not so;
 Of their sweet deaths are sweetest odours made:
 And so of you, beauteous and lovely youth,
 When that shall vade, my verse distills your truth.*

Cu cât e frumusețea mai frumoasă
 Când adevărul o împodobește!
 Frumos e trandafirul, dar ne pasă
 Mai mult de-aroma care-n el trăiește.
 Flori cu tăciune-au tot aşa culoare
 Ca parfumata rozelor tinctură,
 Pe aceiași spini atârnă, joacă-n boare,
 Pân-vara mincinos boboc le fură.
 Doar pentru ei trăiesc, și-n acest fel
 Sunt neiubite, neiubite mor.
 Își mor lor însesi. Rozele-s altfel;
 Dulce miros se face moartea lor:
 Şि-asa, drag Tânăr, tu când pleci, vezi bine,
 Ce eşti, va fi topit în vers, de mine.

*Not marble, nor the gilded monuments
Of princes, shall outlive this powerful rhyme;
But you shall shine more bright in these contents
Than unswept stone, besmear'd with sluttish time.
When wasteful war shall statues overturn,
And broils root out the work of masonry,
Nor Mars his sword, nor war's quick fire shall burn
The living record of your memory.
'Gainst death, and all oblivious enmity
Shall you pace forth; your praise shall still find room
Even in the eyes of all posterity
That wear this world out to the ending doom.]

So, till the judgment that yourself arise,
You live in this, and dwell in lovers' eyes.*

*Nu marmura, nu monumente-n aur
De prinți, mai mult ca versu-mi viețuiesc,
Ci tu, lucind în versul meu de faur,
Nici piatra, care vremile-o pălesc.
Când rău război statui va înturna
Și vor surpa mari zidării răscoale,
Foc de război, or Marte-n spada sa,
N-or arde gândul amintirii tale.
Spre moarte și spre vrăjmășii ce uită
Biruitor vei merge, lăudat
De ochii ce din viitor se uită
Spre-al lumilor sfârșit ce le e dat.

Cât versul spre potop nu mi-l trimiți,
Vei fi în el și-n ochii de iubiți.*

*Sweet love, renew thy force; be it not said
 Thy edge should blunter be than appetite,
 Which but to-day by feeding is allayed,
 To-morrow sharpened in his former might:
 So, love, be thou, although to-day thou fill
 Thy hungry eyes, even till they wink with fulness,
 To-morrow see again, and do not kill
 The spirit of love, with a perpetual dulness.
 Let this sad interim like the ocean be
 Which parts the shore, where two contracted new
 Come daily to the banks, that when they see
 Return of love, more blest may be the view;
 Or call it winter, which being full of care,
 Makes summer's welcome, thrice more wished, more
 rare.*

*Drag dulce, ia-ți putere, să nu fie
 Cumva să-ți taie pofta ascuțisul.
 Azi e domol de foame; o să fie
 Mâine la loc, cum fost-a, tot tăisul.
 Deci, fii tu însuți, dragoste, chiar dacă
 Azi ochii-ți ospătezi cât nu mai pot.
 Mâine-o să vezi din nou; nu fă să tacă
 Duhul iubirii în plăcintă, de tot.
 Lasă această tristă escapadă
 Să fie ca oceanul ce desface
 Un țărm în două, ce or să se vadă,
 Unite-n drag, când ziua iar se face.
 Sau zi că-i iarnă grea, și-n dor de vară,
 Vara-ntreit mai dulce o să-ți pară.*

*Being your slave what should I do but tend
Upon the hours, and times of your desire?
I have no precious time at all to spend;
Nor services to do, till you require.

Nor dare I chide the world without end hour,
Whilst I, my sovereign, watch the clock for you,
Nor think the bitterness of absence sour,
When you have bid your servant once adieu;

Nor dare I question with my jealous thought
Where you may be, or your affairs suppose,
But, like a sad slave, stay and think of nought
Save, where you are, how happy you make those.

So true a fool is love, that in your will,
Though you do anything, he thinks no ill.*

*Fiindu-ți rob, ce pot să fac, decât
Să-ți stau în preajmă, când și cum poftești?
Că vreme n-am deloc de omorât
Și nici să te slujesc, de nu dorești.

Nici vremea-făr-de-vreme n-o provoc
Cât ceasuri-făr-de-ceas aştept să vii,
Nici lipsa-ți nu-i amară, nu, deloc,
De-„adio”-ai zis la cel ce te sluji.

Nici nu-ndrăznesc gându-mi gelos să-l las
Să-ntrebe unde ești, cu ce trebi, oară.
Sclav trist, gândesc nimicul ce-a rămas.
Ce bine li-i celor ce te-nconjoară!

Aşa nebună-i dragosteă, că fie
Ce-oi fi făcând, nu-ți face vină ţie.*

*That god forbid, that made me first your slave,
I should in thought control your times of pleasure,
Or at your hand the account of hours to crave,
Being your vassal, bound to stay your leisure!

O! let me suffer, being at your beck,
The imprison'd absence of your liberty;
And patience, tame to sufferance, bide each check,
Without accusing you of injury.

Be where you list, your charter is so strong
That you yourself may privilege your time
To what you will; to you it doth belong
Yourself to pardon of self-doing crime.

I am to wait, though waiting so be hell,
Not blame your pleasure be it ill or well.*

Ferească zeul ce mi te-a dat rob
Să-ncerc să-ți țin plăcerilor socoata,
Să-ți număr ceasurile, bob cu bob,
Supus sunt la cherem să-ți stau, și gata.

Lasă să rabd, stând după semnul tău,
Și-nchis, sclavia libertății tale;
Fie răbdarea-n al durerii hău
Să-ți fie frână, fără acuzare.

Fii unde-i vrea; ți-i-ngăduit orice
Și singur timpul poți să-ți drămuiești
Cum vrei; i-al tău și n-am să-ntreb de ce
Te ierți de răul ce ți-l făptuiești.

S-aștept mi-e dat, chiar iad de-i așteptarea,
Rea, bună, nu îți judec desfătarea.

*If there be nothing new, but that which is
 Hath been before, how are our brains beguil'd,
 Which labouring for invention bear amiss
 The second burthen of a former child.
 Oh that record could with a backward look,
 Even of five hundred courses of the sun,
 Show me your image in some antique book,
 Since mind at first in character was done,
 That I might see what the old world could say
 To this composed wonder of your frame;
 Whether we are mended, or where better they,
 Or whether revolution be the same.
 Oh sure I am the wits of former days,
 To subjects worse have given admiring praise.*

*De n-ar fi nou nimic și toate cele
 Au fost, mintile noastre cum se-nșeală,
 Când cată ceva nou, dar poartă-n ele
 Un fost copil, pentru a doua oară!
 O! Să mă pot uita așa-napoi,
 Chiar după cinci sute de ani, odată,
 Să mi te-arate niște-antice foi,
 Căci mintea-ntâi în fire se arată.
 Să văd ce-ar zice-atuncea vechea lume
 Văzând minunăția care ești;
 Suntem mai buni, sau au fost ei, anume,
 Sau stat-a crugul rasei omenești.
 Sunt sigur că-nțelepții de-altădat
 Mai proaste subiecte-au lăudat.*

*Like as the waves make towards the pebbled shore,
So do our minutes hasten to their end;
Each changing place with that which goes before,
In sequent toil all forwards do contend.

Nativity, once in the main of light,
Crawls to maturity, wherewith being crown'd,
Crooked eclipses 'gainst his glory fight,
And Time that gave doth now his gift confound.

Time doth transfix the flourish set on youth
And delves the parallels in beauty's brow,
Feeds on the rarities of nature's truth,
And nothing stands but for his scythe to mow:

And yet to times in hope, my verse shall stand
Praising thy worth, despite his cruel hand.*

*Cum valurile merg spre țărm, cuminte,
Ni-s clipele în goană spre sfârșit.
Un loc ia locul celui dinainte
Și toate se grăbesc spre infinit.

Ceea ce naște-odată spre lumină
Se cățără spre vârsta coaptă, -apoi,
Eclipse strâmbe-i sparg lucirea plină
Și timpul darnic daru-și ia napoi.

Timpul preschimbă floarea tinereții
Şanțuri săpând pe-al frumuseții chip,
El roade ce-i mai rar din firea vieții,
Cu secera-i prăvale în nisip.

Și totuși, într-o zi, versu-mi va sta,
Mpotrivă-i, nu cum cruda-i mâna vrea.*

*Is it thy will, thy image should keep open
 My heavy eyelids to the weary night?
 Dost thou desire my slumbers should be broken,
 While shadows like to thee do mock my sight?
 Is it thy spirit that thou send'st from thee
 So far from home into my deeds to pry,
 To find out shames and idle hours in me,
 The scope and tenor of thy jealousy?
 O, no! thy love, though much, is not so great:
 It is my love that keeps mine eye awake:
 Mine own true love that doth my rest defeat,
 To play the watchman ever for thy sake:
 For thee watch I, whilst thou dost wake elsewhere,
 From me far off, with others all too near.*

Vrei tu cu chipu-ți să îmi ții deschise
 Pleoapele grele, spre o noapte grea?
 Vrei tu să-mi tulburi somnul, și-ntre vise
 Umbra să ți-o strecori în zeflemea?
 Așa ți-i cheful, să mă spionezi
 Cu duhul, de departe, și aşa,
 Rușini și ceasuri trândave să-mi vezi,
 Ce-ar da temei la gelozia ta?
 O, nu! Iubirea-ți nu-i aşa de mare,
 A mea-i cea care-mi ține ochiul treaz;
 Iubirea mea îmi stă în apărare,
 De dragul tău fiind paznicu-mi viteaz.
 Eu mă păzesc, dar tu altundeva
 Faci ochi, și-s prea mulți alții-n preajma ta.

*Sin of self-love possesseth all mine eye
 And all my soul, and all my every part;
 And for this sin there is no remedy,
 It is so grounded inward in my heart.
 Methinks no face so gracious is as mine,
 No shape so true, no truth of such account;
 And for myself mine own worth do define,
 As I all other in all worths surmount.
 But when my glass shows me myself indeed
 Beated and chopp'd with tanned antiquity,
 Mine own self-love quite contrary I read;
 Self so self-loving were iniquity.
 'Tis thee, myself, that for myself I praise,
 Painting my age with beauty of thy days.*

Mi-e ochiul rob de-a mea însumi iubire,
 Si sufletul, si tot ce-mi mai e dat,
 La-aşa păcat nu este mântuire,
 Aşa de-adânc în suflet s-a-ncuibat.
 Mai mândru ca obrazu-mi nu-i nimic,
 Nici formă-n lume nu e mai frumoasă;
 Ce prețul tuturor în urmă lasă.
 Eu singur mie prețul mi-l ridic,
 Dar când oglinda-ntr-adevăr m-arată,
 Frânt și de bătrânețe tăbăcit,
 Amorul meu de sine-i dus pe data,
 De sine-atât amor nu-i legiuít.
 Pe tine-n sine sinele-mi înalță,
 Boindu-mi vârsta cu-a ta dimineață.

*Against my love shall be as I am now,
 With Time's injurious hand crushed and o'erworn;
 When hours have drained his blood and filled his brow
 With lines and wrinkles; when his youthful morn
 Hath travelled on to age's sleepy night;
 And all those beauties whereof now he's king
 Are vanishing, or vanished out of sight,
 Stealing away the treasure of his spring;
 For such a time do I now fortify
 Against confounding age's cruel knife,
 That he shall never cut from memory
 My sweet love's beauty, though my lover's life:
 His beauty shall in these black lines be seen,
 And they shall live, and he in them still green.*

Chipul iubirii timpu-mi va strica,
 Cum azi pe mine mâna-i mă zdrobește;
 Păli-va săngele și fața sa
 Cu brazde, dungi, vedea-voi că zbârcește,
 Când dimineața-n noaptea vârstei trece
 Si toată frumusețea ce o are
 Se va fi petrecut sau se petrece,
 Ducând comoara tinereții-n zare,
 Pentru-acea vreme eu mă pregătesc,
 Asprul pumnal al vârstei să îl țin,
 Să taie-n amintire să-l opresc
 Viața, sau al iubirii-mi chip divin.
 Negrele-mi versuri chipu-i vor vădi
 Cât sunt, în ele Tânăr va trăi.

*When I have seen by Time's fell hand defaced
 The rich proud cost of outworn buried age;
 When sometime lofty towers I see down-razed,
 And brass eternal slave to mortal rage;
 When I have seen the hungry ocean gain
 Advantage on the kingdom of the shore,
 And the firm soil win of the watery main,
 Increasing store with loss, and loss with store;
 When I have seen such interchange of state,
 Or state itself confounded to decay;
 Ruin hath taught me thus to ruminate
 That Time will come and take my love away.*

*This thought is as a death which cannot choose
 But weep to have that which it fears to lose.*

Când o să văd cum surpă mâna vremii
 Prețul ce-l dai pe vârsta ce ți-o țiui,
 Când turnuri mândre-or prăvăli decenii
 și bronzul veșnic urii s-a topit,
 Când o să văd oceanul cucerind
 Înfometat, al țărmului regat,
 și țărmul apa cum o prinde-n jind,
 Câștig dând, lipsei ei, ce-a câștigat,
 Când voi vedea aşa schimbări de stare,
 Ori starea ce-n putreziciune trece,
 Că trecerea îmi trece-n cugetare
 Voi spune, și că dragostea- mi petrece.
 E gândul ăsta ca o moarte; deci,
 Ti-e frică de ce nu vrei să petreci.

*Since brass, nor stone, nor earth, nor boundless sea,
 But sad mortality o'ersways their power,
 How with this rage shall beauty hold a plea,
 Whose action is no stronger than a flower?
 O! how shall summer's honey breath hold out,
 Against the wrackful siege of battering days,
 When rocks impregnable are not so stout,
 Nor gates of steel so strong but Time decays?
 O fearful meditation! where, alack,
 Shall Time's best jewel from Time's chest lie hid?
 Or what strong hand can hold his swift foot back?
 Or who his spoil of beauty can forbid?
 O! none, unless this miracle have might,
 That in black ink my love may still shine bright.*

*De bronz, ori piatră, ori pământ, ori mare,
 Nu iau puterea morții, nici un pic,
 Cum s-o înfrunte frumusețea, oare,
 Care mai mult de-o floare nu-i nimic?
 Să stea răsufletul de miere-al verii
 La zilele de plumb să țină piept?
 Când pietre, nesupuse-mprăștierii,
 Ori porți de-oțel, în fața-i nu stau drept?
 O, gând însăpăimântat, pe unde oare,
 Va sta ascuns cel mai ascuns tezaur,
 Ce mâna-l poate ține de picioare,
 Să-i ia cuiva mândrețea lui de aur?
 Nimeni, fără decât minunea mea,
 Cerneala-mi neagră-amor va lumina.*

*Tired with all these, for restful death I cry,
 As to behold desert a beggar born,
 And needy nothing trimm'd in jollity,
 And purest faith unhappily forsworn,
 And gilded honour shamefully misplaced,
 And maiden virtue rudely strumpeted,
 And right perfection wrongfully disgraced,
 And strength by limping sway disabled
 And art made tongue-tied by authority,
 And folly, doctor-like, controlling skill,
 And simple truth miscalled simplicity,
 And captive good attending captain ill:

 Tired with all these, from these would I be gone,
 Save that, to die, I leave my love alone.*

Sătul de toate, moartea-mi rog să vie,
 Cum vrea milogul din născare dar,
 Nimicu-i întolit în veselie,
 Credința-i renegată iar și iar,
 Onoruri întinații își anină,
 Virtutea de fecioară-i terfelită,
 Desăvârșirea-i săvârșită-n tină,
 Tăria e de șchiopătat sfârșită
 Si arta-i de putere sugrumată,
 Prostia doctor peste iscusință,
 Si adevărul tâmp, bun simț arată,
 Binele-i rob, dând răului credință,

 Sătul de toate, toate le-aș lăsa,
 Doar că, murind, îmi las iubirea mea.

*Ah! wherefore with infection should he live,
And with his presence grace impiety,
That sin by him advantage should achieve,
And lace itself with his society?

Why should false painting imitate his cheek,
And steal dead seeming of his living hue?

Why should poor beauty indirectly seek
Roses of shadow, since his rose is true?

Why should he live, now Nature bankrupt is,
Beggared of blood to blush through lively veins?

For she hath no exchequer now but his,
And proud of many, lives upon his gains.

O! him she stores, to show what wealth she had
In days long since, before these last so bad.*

*De ce să vrea-n prihană să trăiască
Şi-n preajma lui nimic să n-aibă sfânt,
Şi-astfel, prin el, păcatul să sporească
Legat de el în faptă şi în gând?

De ce vopsele faţă să-i imite,
Chip mort furând culorii ce trăieşte?
Şi biata frumuseţe, pe căznite,
Să-l pună-n roz, când rozu-i vieţuieşte?

De ce-ar trăi, când Firea e falită
De sânge să roşescă-n vene vii?
Şi-afar de-a lui, finanţa-i istovită,
Doar din dobânda lui poate trăi?

Îl ţine-ntr-un depozit, să arate
Ce-avere-avea, în zile-nseninate.*

*Thus is his cheek the map of days outworn,
When beauty lived and died as flowers do now,
Before these bastard signs of fair were born,
Or durst inhabit on a living brow;
Before the golden tresses of the dead,
The right of sepulchres, were shorn away,
To live a second life on second head;
Ere beauty's dead fleece made another gay:
In him those holy antique hours are seen,
Without all ornament, itself and true,
Making no summer of another's green,
Robbing no old to dress his beauty new;
And him as for a map doth Nature store,
To show false Art what beauty was of yore.*

I-e fața harta zilelor trecute,
Mândreți, ca florile, au fost, s-au dus,
Nainte chiar de a fi fost născute,
Sau pe-un obraz de om să se fi pus.
Până-ale morților bucle de aur,
Ce-s drept mormintelor, nu s-au tăiat,
Să fie altui creștet alt tezaur,
Și-altul să-l facă mai îmbucurat,
În el se văd ceasurile trecute,
Fără prihana înfrumusețării,
Fără să-și ia din tinereți trecute,
Fără de jaf din greutatea zării.
Pe el, ca harta, -l ține Firea, ca
S-arate fals, unde-a fost drag, cândva.

*Those parts of thee that the world's eye doth view
Want nothing that the thought of hearts can mend;
All tongues, the voice of souls, give thee that due,
Uttering bare truth, even so as foes command.
Thy outward thus with outward praise is crown'd;
But those same tongues, that give thee so thine own,
In other accents do this praise confound
By seeing farther than the eye hath shown.
They look into the beauty of thy mind,
And that in guess they measure by thy deeds;
Then, churls, their thoughts, although their eyes were kind,
To thy fair flower add the rank smell of weeds:
But why thy odour matcheth not thy show,
The soil is this, that thou dost common grow.*

*Ce văd din tine ochi de muritor,
Nu-i gând să-l poată face mai frumos.
Şi-a sufletelor glasuri într-un zor
Spun asta-n ciuda vreunui duşmănos.
Ce-areţi la lume lăudat se-arată,
Dar tot aceleaşi glasuri ce slăvesc
Îşi schimbă laudele dintr-odată
Mai mult decât se vede când zăresc.
Căci dacă-ţi văd a minşii frumuseţe
Şi ţi-o ghicesc în fapte, al lor gând
Mişel, chiar dacă-n ochi aveau blândeţe,
Pun floarea-ţi între buruieni de rând.
Chip şi miros cum nu se potrivesc,
Tot asta e ţărâna-n care cresc.*

*That thou art blamed shall not be thy defect,
 For slander's mark was ever yet the fair;
 The ornament of beauty is suspect,
 A crow that flies in heaven's sweetest air.
 So thou be good, slander doth but approve
 Thy worth the greater, being wooed of time;
 For canker vice the sweetest buds doth love,
 And thou present'st a pure unstained prime.
 Thou hast passed by the ambush of young days
 Either not assailed, or victor being charged;
 Yet this thy praise cannot be so thy praise,
 To tie up envy, evermore enlarged,
 If some suspect of ill masked not thy show,
 Then thou alone kingdoms of hearts shouldst owe.*

Nu-i vina ta că toți îți cată vină,
 Mândreții-ntr-una-i află toți cusur;
 Pecetea frumuseții nu- deplină;
 O cioară-n cerul dulce de azur.
 Nu te-ntrista, căci vorba grea doar crește
 Ce prețuiești, iar timpul te răsfăță;
 Doar cel mai dulce mugur mucezește,
 Iar tu porți prospetimea pe-a ta față.
 Trecut-ai de-al juneții tulbur râu,
 Sau neatins de timp, sau l-ai învins.
 Dar lauda-mi nu poate ține-n frâu
 Pe toți pizmașii care te-au atins.
 De nu te-ntină voitorii de rău,
 Deplin regat de inimi e al tău.

No longer mourn for me when I am dead
 Than you shall hear the surly sullen bell
 Give warning to the world that I am fled
 From this vile world with vilest worms to dwell:
 Nay, if you read this line, remember not
 The hand that writ it, for I love you so,
 That I in your sweet thoughts would be forgot,
 If thinking on me then should make you woe.
 O! if, I say, you look upon this verse,
 When I perhaps compounded am with clay,
 Do not so much as my poor name rehearse;
 But let your love even with my life decay;
 Lest the wise world should look into your moan,
 And mock you with me after I am gone.

Nu mă jeli dacă voi fi murit
 Doar cât posacul clopot va da glas
 Sunând, să zică lumii c-am pierit,
 Cu-ai putrezimii viermi să-mi cat popas.
 Nu, versul de-mi citești, nu-ți aminti
 De mâna ce l-a scris, căci te iubesc
 Atâtă, că mai bine aş pieri
 Din gându-ți drag, decât să te măhnesc.
 O! Dacă versul meu tu vei vedea
 Când eu voi fi în țărna-amestecat,
 Nici bietu-mi nume nu îl repeta,
 Să-ți moară dragostea cu mine-odat.
 Ca lumea, de te vede-atunci plângând,
 De tine să nu-și râdă la-al meu gând.

*O! lest the world should task you to recite
 What merit lived in me, that you should love
 After my death,--dear love, forget me quite,
 For you in me can nothing worthy prove.
 Unless you would devise some virtuous lie,
 To do more for me than mine own desert,
 And hang more praise upon deceased I
 Than niggard truth would willingly impart:
 O! lest your true love may seem false in this
 That you for love speak well of me untrue,
 My name be buried where my body is,
 And live no more to shame nor me nor you.
 For I am shamed by that which I bring forth,
 And so should you, to love things nothing worth.*

Decât să-ți spună lumea ce să zici,
 Ce merite-am avut, ce să iubești,
 Când mor, - iubire, uită-mă, de-aici,
 Din ce-s, nimic nu poti să dovedești.
 Decât cu vreo minciună iscusită
 Ce mai mult decât sunt ar arăta,
 Să-mi lauzi tu ființa cea pierită,
 Mai mult ca adevăru-avar ar da.
 Decât iubirea-ți falsă să le pară,
 Vorbindu-mă de drag, mereu de bine,
 Unde mi-i trupul, numele-mi dispară,
 Nici eu, nici tu, să nu fim de rușine.
 Căci mi-e rușine de ce-ți dau sub soare,
 Tu, nu iubi ceva fără valoare.

*That time of year thou mayst in me behold
 When yellow leaves, or none, or few, do hang
 Upon those boughs which shake against the cold,
 Bare ruined choirs, where late the sweet birds sang.
 In me thou see'st the twilight of such day
 As after sunset fadeth in the west;
 Which by and by black night doth take away,
 Death's second self, that seals up all in rest.
 In me thou see'st the glowing of such fire,
 That on the ashes of his youth doth lie,
 As the death-bed, whereon it must expire,
 Consumed with that which it was nourish'd by.
 This thou perceiv'st, which makes thy love more strong,
 To love that well, which thou must leave ere long.*

*Vezi vremea-n mine-a anului în care,
 Stau frunze veștede, sau au picat,
 Din ramuri ce se zbat în frig, și pare
 Că-s strane, păsări dulci unde-au cântat.
 Și vezi cum seara unei zile crește,
 Cum, de-amurgește soarele-n apus,
 Cu-nchetul, noaptea neagră-l cotropoște,
 A doua moarte-n pace când l-a dus.
 Vezi strălucirea unui foc în mine
 Ce arde pe tăciunii tinereții,
 Ca pe un pat, pe care moartea-i vine,
 Arzând de ce a ars cu vлага vietii.
 Tu asta vezi, iubirea ta crescând,
 Și ți-e mai drag ce vei lăsa curând.*

*But be contented when that fell arrest
Without all bail shall carry me away,
My life hath in this line some interest,
Which for memorial still with thee shall stay.
When thou reviewest this, thou dost review
The very part was consecrate to thee:
The earth can have but earth, which is his due;
My spirit is thine, the better part of me:
So then thou hast but lost the dregs of life,
The prey of worms, my body being dead;
The coward conquest of a wretch's knife,
Too base of thee to be remembered.
The worth of that is that which it contains,
And that is this, and this with thee remains.*

Fii mulțumit; crunta robie când
Făr-de răscumpărare mă va lua,
În versu-mi, viața mea va sta oricând,
Să-ți amintești de câte ori vei vrea.
De-l vezi din nou, atunci tu o să vezi
Tot ce de mine ți-a fost dăruit;
Țărna-și ia țărna ce i-o datorez,
Dar duhul, ce-am mai bun, tu ai primit.
Doar drojdiile vieții au plecat,
Viermilor pradă, trupu-mi mort căzând,
Care de-un laș cuțit a fost tăiat,
Prea josnic să-ți mai bântuie prin gând.
Un lucru este ce-n lăuntru ține,
Și aceea-i asta; asta e la tine.

*So are you to my thoughts as food to life,
 Or as sweet-season'd showers are to the ground;
 And for the peace of you I hold such strife
 As 'twixt a miser and his wealth is found.
 Now proud as an enjoyer, and anon
 Doubting the filching age will steal his treasure;
 Now counting best to be with you alone,
 Then better'd that the world may see my pleasure:
 Sometime all full with feasting on your sight,
 And by and by clean starved for a look;
 Possessing or pursuing no delight
 Save what is had, or must from you be took.
 Thus do I pine and surfeit day by day,
 Or gluttoning on all, or all away.*

Ca hrana vieții, gândului mi-ești dat,
 Ori ploaia dulce ce-n pământ coboară;
 Și pentru liniștea ce-mi dai, mă zbat
 Ca un avar pentru a sa comoară.
 Acum mă bucur, mândru, și apoi
 Mă tem că vârsta-averea o să-mi ia,
 Ba-s fericit când suntem doar noi doi,
 Ba-n lume vreau s-arăt iubirea mea.
 Când sunt prea plin de dulcea ta vedere,
 Când sunt înfometat dup-o privire;
 Nu am și nu-mi doresc altă plăcere,
 Decât ce am ori iau dintr-a ta fire.
 Tânjesc și-s plin de tine pic cu pic,
 Ba mă îmbuiib cu tot, ba n-am nimic.

*Why is my verse so barren of new pride,
So far from variation or quick change?
Why with the time do I not glance aside
To new-found methods, and to compounds strange?
Why write I still all one, ever the same,
And keep invention in a noted weed,
That every word doth almost tell my name,
Showing their birth, and where they did proceed?
O! know sweet love I always write of you,
And you and love are still my argument;
So all my best is dressing old words new,
Spending again what is already spent:
For as the sun is daily new and old,
So is my love still telling what is told.*

*De ce mi-e versul sterp de noi mândreți,
Neschimbător și prins în forma lui?
De ce nu trag cu ochiul la poeti
Ce-au prins nou meșteșug și vorbe șui?
De ce-n același fel eu scriu mereu,
Și versul de invenții mi-e curat,
Că-n orice vorbă-i scris numele meu,
Și toate-arată unde s-au iscat?
Iubire dulce,-ntr-una scriu de tine,
Tu și iubirea-ți subiecte mi-s;
Vorbele vechi să-mbrac în nou știu bine,
Spunându-ți iarăși tot ce s-a mai zis.
Cum soarele e vechi și nou, aşa
Îți spune ce s-a spus iubirea mea.*

*Thy glass will show thee how thy beauties wear,
 Thy dial how thy precious minutes waste;
 The vacant leaves thy mind's imprint will bear,
 And of this book, this learning mayst thou taste.
 The wrinkles which thy glass will truly show
 Of mouthed graves will give thee memory;
 Thou by thy dial's shady stealth mayst know
 Time's thievish progress to eternity.
 Look what thy memory cannot contain,
 Commit to these waste blanks, and thou shalt find
 Those children nursed, delivered from thy brain,
 To take a new acquaintance of thy mind.
 These offices, so oft as thou wilt look,
 Shall profit thee and much enrich thy book.*

Oglinda-ți spune cum mândretea-ți pieră,
 Cadranul, cum clipitele îți zboără,
 Și ce-ai gândit e-n frunzele stinghere,
 Din astă carte-atât învață doară:
 Creții ce mâine oglinda-o să-ți arate
 De guri căscate de mormânt vorbesc;
 Și clipe-n iureș neștiut, cu toate
 Vremea-ți spre veșnicie o grăbesc.
 Uite! Ce mintea-ți nu mai ține minte
 Tu să așterni pe albele hârtii,
 Copiii minții-ți pune-i în cuvinte,
 Și gându-acolo ți-l vei regăsi.
 Și astea, orișicând le vei privi,
 Îți plac, și cartea-ți vor îmbogăți.

*So oft have I invoked thee for my Muse,
 And found such fair assistance in my verse
 As every alien pen hath got my use
 And under thee their poesy disperse.
 Thine eyes, that taught the dumb on high to sing
 And heavy ignorance aloft to fly,
 Have added feathers to the learned's wing
 And given grace a double majesty.
 Yet be most proud of that which I compile,
 Whose influence is thine, and born of thee:
 In others' works thou dost but mend the style,
 And arts with thy sweet graces graced be;
 But thou art all my art, and dost advance
 As high as learning, my rude ignorance.*

Atâta pentru Muza-mi te-am chemat,
 Primind atâta dulce ajutor,
 Și-atâtea pene noi am tot schimbat,
 Sub vraja-ți dându-și poezia lor,
 Ochii-ți, ce-nvață mușii cum să cânte
 Și fac prostia grea-n pustii să zboare,
 Cu aripi pe-nțelepti pot să-nveșmânte,
 Fac îndurarea mai strălucitoare.
 Dar tot fii mândru cu ce-aici citești,
 Ești tu, și-i sub a ta înrâurire,
 La alții, stilul doar li-l șlefuieste,
 Faci arta artă-n dulce-oblăduire.
 Dar tu ești însăși arta mea, și-așa
 Aduci știință-n ignoranța mea.

*Whilst I alone did call upon thy aid,
My verse alone had all thy gentle grace;
But now my gracious numbers are decayed,
And my sick Muse doth give another place.

I grant, sweet love, thy lovely argument
Deserves the travail of a worthier pen;
Yet what of thee thy poet doth invent
He robs thee of, and pays it thee again.

He lends thee virtue, and he stole that word
From thy behaviour; beauty doth he give,
And found it in thy cheek: he can afford
No praise to thee, but what in thee doth live.

Then thank him not for that which he doth say,
Since what he owes thee, thou thyself dost pay.*

Cât singur eu cerut-am să m-ajuți
Și versu-mi singur tot te încăpea,
Acum mi-s iambii triști și decăzuți
Și alteia-i dă locul muza mea.

Știu, dragoste, că ti se potrivește
O pană mai măiastră să te scrie;
Tot ce poetul tău îți născoceste
Îți fură și îți dă-napoi tot tie.

Îți dă virtuți, și vorba asta-i luată
Din cum te porți; și frumusețe-ți dă
De pe al tău obraz; și nu se-arată
Să laude decât ce-n tine stă.

Pentru ce zice să nu-l preamărești,
Că-ti datorează doar ce îi plătești.

*O! how I faint when I of you do write,
 Knowing a better spirit doth use your name,
 And in the praise thereof spends all his might,
 To make me tongue-tied speaking of your fame.
 But since your worth, wide as the ocean is,
 The humble as the proudest sail doth bear,
 My saucy bark, inferior far to his,
 On your broad main doth wilfully appear.
 Your shallowest help will hold me up afloat,
 Whilst he upon your soundless deep doth ride;
 Or, being wracked, I am a worthless boat,
 He of tall building, and of goodly pride:
 Then if he thrive and I be cast away,
 The worst was this, my love was my decay.*

*O! Cum mă pierd când despre tine scriu,
 Știind că-ți scrie-un duh mai luminat,
 Ce numele-ți slăvește, ca să fiu
 Vorbind de tine-n vorbe-mpiedicat!
 Dar meritu-ți – un ocean – să ducă
 Și pânza mândră și umilă poate.
 Și-astfel, obraznic, coaja mea de nucă
 Apare-n valurile-ți înspumate.
 Cel mai mic semn mă ține în plutire,
 În timp ce el pe-adâncuri călărește;
 Ori de mă-nec, bărcuța mea subțire
 Cu mândra-i fală nu se-asemuiește.
 Deci de ți-l ții și mă arunci departe,
 Atâtă ștui: iubirea mi-a fost moarte.*

*Or I shall live your epitaph to make,
Or you survive when I in earth am rotten,
From hence your memory death cannot take,
Although in me each part will be forgotten.*

*Your name from hence immortal life shall have,
Though I, once gone, to all the world must die:
The earth can yield me but a common grave,
When you entombed in men's eyes shall lie.

Your monument shall be my gentle verse,
Which eyes not yet created shall o'er-read;
And tongues to be your being shall rehearse,
When all the breathers of this world are dead;

You still shall live, such virtue hath my pen,
Where breath most breathes, even in the mouths of men.*

Şi de trăiesc ca epitaf să-ți scriu,
Ori tu, când în pământ voi putrezi,
E-n versu-mi amintirea-ți și ești viu;
De mine nimeni nu-și va aminti.

Numele tău va fi nemuritor,
Eu, dus, întregii lumi îi voi muri;
Mormânt de rând pământu-mi dă, de mor,
În ochii tuturor tu vei trăi.

Căci versu-mi dulce monument ţi-a fi,
Şi ochi ce încă nu-s or să-l citească;
Limbi nenăscute te vor pomeni,
Când tot ce suflă-acum n-o să trăiască.

Tu vei trăi – i-o vrajă-n a mea pană –
Prin guri, unde-i a răsuflării vrană.

*I grant thou wert not married to my Muse,
And therefore mayst without attaint o'erlook
The dedicated words which writers use
Of their fair subject, blessing every book.

Thou art as fair in knowledge as in hue,
Finding thy worth a limit past my praise;
And therefore art enforced to seek anew
Some fresher stamp of the time-bettering days.

And do so, love; yet when they have devised,
What strained touches rhetoric can lend,
Thou truly fair, wert truly sympathized
In true plain words, by thy true-telling friend;

And their gross painting might be better used
Where cheeks need blood; in thee it is abused.*

Ştiu că n-ai fost cu Muza-mi logodit,
Şi de aceea laşi uşor de-o parte
Vorbe ce scriitori le-au ticluit
De vreun subiect blagoslovind o carte.

La fel ca boiul, mândră ţi-e ştiinţa
Iar lauda-mi nu poate-a te cuprinde
De aceea, poate, că nutreşti voinţa
De-un nou tipar ce zilele-ţi va prinde.

Aşa să faci, iubire, dar să ştii
Retorici řuie nu au izbutit
Ca în mândretea-ţi dreaptă, drept să fii
De-un prieten drept, cu drept cuvânt iubit.

Şi zugrăveala grosolană ţine
Pe-un gălbejtit obraz, dar nu pe tine.

*I never saw that you did painting need,
And therefore to your fair no painting set;
I found, or thought I found, you did exceed
The barren tender of a poet's debt:
And therefore have I slept in your report,
That you yourself, being extant, well might show
How far a modern quill doth come too short,
Speaking of worth, what worth in you doth grow.
This silence for my sin you did impute,
Which shall be most my glory being dumb;
For I impair not beauty being mute,
When others would give life, and bring a tomb.

There lives more life in one of your fair eyes
Than both your poets can in praise devise.*

N-am zis vreodat că-ți trebuie vopsea,
Deci mândrul chip eu nici nu ți-am vopsis;
Căci văd, sau cred că văd în fața ta
Mai mult decât poeții-au zugrăvit.
Și-așa, -am dormit în loc de-a te descrie,
Ca tu, fiind de față, să se vadă
Moderne pene cum nu pot să scrie
De merit, când tu ești a lui plămadă.
Tăcerea mi-ai luat-o ca păcat,
Că-s mut, poate un merit să încapă:
Tăcut, eu frumuseții n-am stricat,
Ca alți, ce vrând s-o-nvie, o îngroapă.

În ochiul tău e viața mult mai vie
Decât cei doi poeți ai tăi pot scrie.

*Who is it that says most, which can say more,
 Than this rich praise, that you alone, are you,
 In whose confine immured is the store
 Which should example where your equal grew?
 Lean penury within that pen doth dwell
 That to his subject lends not some small glory;
 But he that writes of you, if he can tell
 That you are you, so dignifies his story.
 Let him but copy what in you is writ,
 Not making worse what nature made so clear,
 And such a counterpart shall fame his wit,
 Making his style admired every where.
 You to your beauteous blessings add a curse,
 Being fond on praise, which makes your praises worse.*

*Ce spune cel mai mult? Ce poate spune
 Mai mult de-atât: că numai tu ești tu?
 Al cui mormânt, zidit, poate s-adune
 Pe vreunul ce să-ți semene putu?
 E sărăcie-n pana ce nu poate
 Lucire subiectului să-i dea;
 Dar cin-te scrie, te cuprinde-n toate
 De zice „tu ești tu”-n povestea sa.
 De copiază ce e scris în tine,
 Și ce natura-a-nvederat nu strică,
 Ce-arată-n vers din tine faima-i ține
 Și peste tot renumele-i ridică.
 Doar un blestem minunea ta o gata:
 Lauda-ți place, dar mai prost te-arată.*

*My tongue-tied Muse in manners holds her still,
While comments of your praise richly compiled,
Reserve thy character with golden quill,
And precious phrase by all the Muses filed.*

I think good thoughts, whilst others write good words,

And like unlettered clerk still cry 'Amen'

To every hymn that able spirit affords,

In polished form of well-refined pen.

Hearing you praised, I say "tis so, 'tis true,"

And to the most of praise add something more;

But that is in my thought, whose love to you,

Though words come hindmost, holds his rank before.

Then others, for the breath of words respect,

Me for my dumb thoughts, speaking in effect.

Stă Muza mea la limbă strâns legată,

În timp ce alții, lăudând de zor,

Cu pene de-aur literele-și cată,

Scriu Muze versul lor sforăitor,

Gând bun eu am, ei vorbe bune scriu,

Ca ne-nvățatul scrib, ei zic „Amin”

La orice imn ce-apare-ntr-un târziu,

În formă șlefuită, cu mult chin.

Când lauda-ți aud, îmi zic „Da,-i drept!”,

Și pun la fala ta mai mult, chiar de

Ea e în gând; și dragostea din piept

Și de-are vorba-n spate, -n față e.

Și alții pentru-al vorbei duh, se-nclină

La vorba-mi tâmpă, ce-i, de fapt, lumină.

*Was it the proud full sail of his great verse,
 Bound for the prize of all too precious you,
 That did my ripe thoughts in my brain inhearse,
 Making their tomb the womb wherein they grew?
 Was it his spirit, by spirits taught to write
 Above a mortal pitch, that struck me dead?
 No, neither he, nor his compeers by night
 Giving him aid, my verse astonished.
 He, nor that affable familiar ghost
 Which nightly gulls him with intelligence,
 As victors of my silence cannot boast;
 I was not sick of any fear from thence:
 But when your countenance filled up his line,
 Then lacked I matter; that enfeebled mine.*

Măreața pânză-a versurilor sale
 Ce spre comoara ta se îndrepta
 Fost-a mormânt de gând, cumva, cu jale,
 În pântec cântec de mormânt ce-ar da?
 Si duhu-i, duhuri ce l-au învățat
 Să scrie, peste-o groapă ce mă-omoară?
 Nici el, nici ai lui semeni nu i-au dat
 În noapte ajutor, să nu mă doară.
 Nici el, nici duhul dulce, mie bland,
 Ce îl ajută, versul meu uimind,
 Cum cei ce-nving tăcerea-mi n-au în gând;
 Gândul acesta, de la el venind.
 Dar când umplut-ai versu-i, tu, cu tine,
 N-am avut ce să spun, sunt gol de mine.

*Farewell! thou art too dear for my possessing,
 And like enough thou know'st thy estimate,
 The charter of thy worth gives thee releasing;
 My bonds in thee are all determinate.
 For how do I hold thee but by thy granting?
 And for that riches where is my deserving?
 The cause of this fair gift in me is wanting,
 And so my patent back again is swerving.
 Thy self thou gavest, thy own worth then not knowing,
 Or me to whom thou gav'st it else mistaking;
 So thy great gift, upon misprision growing,
 Comes home again, on better judgement making.
 Thus have I had thee, as a dream doth flatter,
 In sleep a king, but waking no such matter.*

Adio! Mi-ești prea drag să fii al meu,
 Si știi, prea bine-având, cât prețuiești,
 Scris e ce meriți și ești scos din greu,
 Cum sunt legat de tine, poruncești.
 Cum să te țin, decât de vrei și tu?
 Si cum să merit astă bogătie?
 Doar vrându-te de zor, și-atuncea nu
 Se poate darul să nu-mi vină mie.
 Si mi te-ai dat, neștiind ce meriți tu,
 Ori eu ce merit, ca să-mi dai, greșind,
 Deci, darul tău îmi vine, ca să nu
 Se risipească, visul răzgândind.
 Aşa te-avui, cum visul măguleşte
 Un rege-n somn, dar, vai, când se trezeşte!

*When thou shalt be disposed to set me light,
 And place my merit in the eye of scorn,
 Upon thy side, against myself I'll fight,
 And prove thee virtuous, though thou art forsworn.
 With mine own weakness being best acquainted,
 Upon thy part I can set down a story
 Of faults concealed, wherein I am attainted;
 That thou in losing me shalt win much glory:
 And I by this will be a gainer too;
 For bending all my loving thoughts on thee,
 The injuries that to myself I do,
 Doing thee vantage, double-vantage me.
 Such is my love, to thee I so belong,
 That for thy right, myself will bear all wrong.*

Când o să vrei ca să mă dai de-o parte,
 La meritu-mi ocară să îi zici,
 M-oi bate eu cu tine, pe-a mea parte,
 Ca să te scot curat, cu tot ce strici.
 Eu slăbiciunile îmi ştiu mai bine,
 Tu eşti în totul tău o povestire
 De vini ascunse, ce le pui pe mine,
 Din faptul că mă pierzi să-ţi faci mărire.
 Dar eu din asta tot o să câştig,
 Plecându-mi gându-nrăgostit spre tine,
 Şi rănilor ce însumi mi le-nfig
 Îţi dau folos, dar dublu vin spre mine.
 Aşa mi-e dragul; şi sunt tot al tău,
 Pot pentru tine-a duce orice rău.

*Say that thou didst forsake me for some fault,
And I will comment upon that offence:
Speak of my lameness, and I straight will halt,
Against thy reasons making no defence.

Thou canst not, love, disgrace me half so ill,
To set a form upon desired change,
As I'll myself disgrace; knowing thy will,
I will acquaintance strangle, and look strange;
Be absent from thy walks; and in my tongue
Thy sweet beloved name no more shall dwell,
Lest I, too much profane, should do it wrong,
And haply of our old acquaintance tell.

For thee, against my self I'll vow debate,
For I must ne'er love him whom thou dost hate.*

Hai, spune că mă lași din vina mea,
Şi-am să mă apăr cum pot eu mai bine;
Zi că-s schilod, și locului voi sta,
Făr de-a cârti la tot ce-i spus de tine.

Nici jumătate nu mă oropsești,
Iubire, când îmi spui cum m-ai dori,
Cum o fac eu, știind ce îți dorești,
Dorința-mi smulg, străin să par a-ți fi;
De pașii tăi departe, limba mea
Uita-va dulce nume drag să zică,
Să nu-l zic cum nu s-ar cădea, cumva,
Să scap de noi vreo vorbă cât de mică.

De dragul tău, cu mine mă sfădesc,
Pe cel ce îl urăști să nu-l iubesc.

*Then hate me when thou wilt; if ever, now;
 Now, while the world is bent my deeds to cross,
 Join with the spite of fortune, make me bow,
 And do not drop in for an after-loss:
 Ah! do not, when my heart hath 'scaped this sorrow,
 Come in the rearward of a conquered woe;
 Give not a windy night a rainy morrow,
 To linger out a purposed overthrow.
 If thou wilt leave me, do not leave me last,
 When other petty griefs have done their spite,
 But in the onset come: so shall I taste
 At first the very worst of fortune's might;
 And other strains of woe, which now seem woe,
 Compared with loss of thee, will not seem so.*

Urăște-mă când vrei, acum pe loc,
 Când lumea, la ce fac, cu ură cată,
 Frângemă și tu, ca-al meu nenoroc,
 Și nu-mi veni, să te mai pierd o dată.
 A, nu, când de durere-oi fi scăpat,
 Să-mi vii de sub amarul ce l-am frânt,
 La vântul nopții, zori de zi plouat
 S-adaugi, amânând sfârșitul dat.
 Vrei să mă lași, nu mă lăsa târziu,
 Când pradă-oi fi altor dureri mărunte;
 De la-nceput să vii, pradă să fiu
 Din prima clipă sorții celei crunute
 Și-alte dureri, ce-acum par fără seamăn,
 Nimic sunt, când cu pierdere-ți le-aseamăn.

*Some glory in their birth, some in their skill,
 Some in their wealth, some in their body's force,
 Some in their garments though new-fangled ill;
 Some in their hawks and hounds, some in their horse;
 And every humour hath his adjunct pleasure,
 Wherein it finds a joy above the rest:
 But these particulars are not my measure,
 All these I better in one general best.
 Thy love is better than high birth to me,
 Richer than wealth, prouder than garments' cost,
 Of more delight than hawks and horses be;
 And having thee, of all men's pride I boast:
 Wretched in this alone, that thou mayst take
 All this away, and me most wretched make.*

Unii-și văd slava-n soi, alții-n știință,
 Alții-n avere, alții în tărie,
 În haine alții, proastă trebuință,
 Altii-au în șoimi, în câini, în cal mândrie;
 Cu orice toană și-o plăcere vine,
 Ce bucură pe-oricine peste poate,
 Dar astea nici că mă privesc pe mine,
 Am ce-i mai bun din cele bune toate.
 Iubirea-ți decât soiul mi-e mai bună,
 Decât avere, scumpele veșminte,
 Decât toti șoimii, caii, împreună,
 Te am, și toată slava mă-ncunună.
 Doar una-ar fi năpasta: într-o zi
 De totu-mi iei, mă vei năpăstui.

*But do thy worst to steal thyself away,
 For term of life thou art assured mine;
 And life no longer than thy love will stay,
 For it depends upon that love of thine.
 Then need I not to fear the worst of wrongs,
 When in the least of them my life hath end.
 I see a better state to me belongs
 Than that which on thy humour doth depend:
 Thou canst not vex me with inconstant mind,
 Since that my life on thy revolt doth lie.
 O what a happy title do I find,
 Happy to have thy love, happy to die!
 But what's so blessed-fair that fears no blot?
 Thou mayst be false, and yet I know it not.*

Fă ce-i mai rău, să fugi din preajma mea,
 Al meu, cât sunt în viață, sigur, ești.
 Viața-mi va ține cât iubirea ta,
 De tine-atârnă, -atât cât mă iubești.
 Deci nu mă tem de răul cel mai mare,
 Când mă ucide răul cel mai mic.
 Și mult mai bună fi-va a mea stare,
 Când n-oi mai sta la voia ta vreun pic.
 Deci toanele-ți nu mă ating deloc,
 Cât te răscoli, sunt și eu trăitor;
 Ci fericirea eu mi-o văd în loc:
 Ferice-s că te am, și-apoi că mor.
 Da-n fericire-și face loc și teama
 Să nu mă minți și eu să nu-mi dau seama.

*So shall I live, supposing thou art true,
 Like a deceived husband; so love's face
 May still seem love to me, though altered new;
 Thy looks with me, thy heart in other place:
 For there can live no hatred in thine eye,
 Therefore in that I cannot know thy change.
 In many's looks, the false heart's history
 Is writ in moods, and frowns, and wrinkles strange.
 But heaven in thy creation did decree
 That in thy face sweet love should ever dwell;
 Whate'er thy thoughts, or thy heart's workings be,
 Thy looks should nothing thence, but sweetness tell.
 How like Eve's apple doth thy beauty grow,
 If thy sweet virtue answer not thy show!*

Trăiesc gândind că nu m-ai înșelat,
 Ca înșelatul sot; și dragostea,
 Dragoste-mi pare, chiar de să-a schimbat,
 Ti-e chipu-aici, și-aiurea inima.
 Căci ură-n ochii tăi nu poate fi,
 Deci ei schimbarea nu pot să-mi arate,
 Cum mulți vădesc trădarea inimii
 Prin toane, mofturi și-n cruntări ciudate.
 Dar cerul când te-a plămădit a dat
 Iubirea-n veci pe fața-ți să trăiască;
 Orice-ai în gând și-n inimă-ngropat
 Pe chip numai dulceața să-ți grăiască.
 Cum, ca al Evei măr, mândretea ta
 Dulce credință n-are-așijderea!

*They that have power to hurt, and will do none,
 That do not do the thing they most do show,
 Who, moving others, are themselves as stone,
 Unmoved, cold, and to temptation slow;
 They rightly do inherit heaven's graces,
 And husband nature's riches from expense;
 They are the lords and owners of their faces,
 Others, but stewards of their excellence.
 The summer's flower is to the summer sweet,
 Though to itself, it only live and die,
 But if that flower with base infection meet,
 The basest weed outbraves his dignity:
 For sweetest things turn sourest by their deeds;
 Lilies that fester, smell far worse than weeds.*

Cei ce-ar putea să-i doară și nu-i doare,
 Cei ce nu fac și par mereu a face,
 Pe care-i mișcă, da-s ca piatra tare,
 Reci, neclintiți, lăsând ispita-n pace,
 Fără-ndoială ceru-au moștenit,
 Si-or păstori a Firii bogătie;
 Pe fața lor un mușchi nu s-a clintit,
 Decât ca falei lor să dea mărire.
 E floarea-n vară-a verilor dulceață,
 Chiar de doar siesi și-a trăit și moare,
 Dar de vreo scârnă scurmă a sa față,
 Mai mândră-i buruiana târâtoare.
 Ce-i bun, prin fapte-i rău; va mirosi
 Un putred crin, mai rău de bălării.

*How sweet and lovely dost thou make the shame
 Which, like a canker in the fragrant rose,
 Doth spot the beauty of thy budding name!
 O! in what sweets dost thou thy sins enclose.
 That tongue that tells the story of thy days,
 Making lascivious comments on thy sport,
 Cannot dispraise, but in a kind of praise;
 Naming thy name blesses an ill report.
 O! what a mansion have those vices got
 Which for their habitation chose out thee,
 Where beauty's veil doth cover every blot
 And all things turns to fair that eyes can see!
 Take heed, dear heart, of this large privilege;
 The hardest knife ill-used doth lose his edge.*

*Ce dulce și frumoasă faci rușinea,
 Ce, ca un vierme-n proaspăt trandafir,
 Îți întinează numele și sinea!
 O! Ce dulceți ascund păcate-n sir.
 Limba, ce-ți spune-a zilelor poveste,
 Nerușinat păcate povestind,
 Nu defăimează, ci de faimă este,
 Și vina-i dusă, numele-ți numind.
 O! Ce sălaș metehnelor le-ai dat,
 Și l-ai ales spre a îl locui,
 Unde mândrețea-ascunde-orice păcat,
 Și schimbă-n frumuseți orice-ai zări!
 Ai grija de-acest dar; prost folosit
 Devine bont cel mai tăios cuțit.*

*Some say thy fault is youth, some wantonness;
 Some say thy grace is youth and gentle sport;
 Both grace and faults are lov'd of more and less:
 Thou mak'st faults graces that to thee resort.
 As on the finger of a throned queen
 The basest jewel will be well esteem'd,
 So are those errors that in thee are seen
 To truths translated, and for true things deem'd.
 How many lambs might the stern wolf betray,
 If like a lamb he could his looks translate!
 How many gazers mightst thou lead away,
 If thou wouldst use the strength of all thy state!
 But do not so; I love thee in such sort,
 As, thou being mine, mine is thy good report.*

*Unii-ți fac vină-n toane, -n ani puțini,
 Iar altii tinerețea, hazul-ți plac;
 De plac sau nu, și haruri dar și vini,
 La tine haruri vinele se fac.
 Pe-un deget de regină-ncoronată,
 Cel mai de rând inel i-o gemă rară,
 Greșelile ce-n tine se arată
 Drepte se văd și drepte or s-apără.
 Și lupul crunt, câți miei ar însela,
 De-nfățișarea-n miel și-ar tălmăci!
 Din câți te văd, câți ai putea-nșela,
 De darul ăsta tot te-ai folosi!*

*Dar n-o fă, căci atâta te iubesc,
 C-al meu fiind, tot bun te zugrăvesc.*

*How like a winter hath my absence been
 From thee, the pleasure of the fleeting year!
 What freezings have I felt, what dark days seen!
 What old December's barenness everywhere!
 And yet this time removed was summer's time;
 The teeming autumn, big with rich increase,
 Bearing the wanton burden of the prime,
 Like widow'd wombs after their lords' decease:
 Yet this abundant issue seemed to me
 But hope of orphans, and unfathered fruit;
 For summer and his pleasures wait on thee,
 And, thou away, the very birds are mute:
 Or, if they sing, 'tis with so dull a cheer,
 That leaves look pale, dreading the winter's near.*

*Ce iarnă lipsa-mi fu de lângă tine,
 Tu, bucuria anului ce trece!
 Ce-nghețuri, zile negre-au fost pe mine!
 Gol de decembrie, sfârșit și rece!
 Cum vara de la mine-acum s-a dus,
 Și-a toamnei forfotă de spor bogat,
 A fostei flori povară poartă-ascuns,
 Cum pruncu-n pântec văduvei i-e dat;
 Dar tot belșugul ăsta nu îmi pare
 Vreun semn de-orfani și rod nelegiuit;
 Căci vara te slujește cu-ale sale;
 Ești dus, și păsările-au amuțit;
 Sau de grăiesc, e fără veselie
 Frunze pălesc de iarna ce-o să vie.*

*From you have I been absent in the spring,
When proud pied April, dressed in all his trim,
Hath put a spirit of youth in every thing,
That heavy Saturn laughed and leapt with him.
Yet nor the lays of birds, nor the sweet smell
Of different flowers in odour and in hue,
Could make me any summer's story tell,
Or from their proud lap pluck them where they grew:
Nor did I wonder at the lily's white,
Nor praise the deep vermilion in the rose;
They were but sweet, but figures of delight,
Drawn after you, you pattern of all those.
Yet seemed it winter still, and you away,
As with your shadow I with these did play.*

De tine-n primăvară-am fost departe,
Când smălțuitu-April, cu haină-nvoaltă,
În toate duhul Tânăr și-l împarte,
Cu el Saturn, posacul, râde, saltă,
Nici viers de păsări, nici miroslul dulce
De flori în strai și-n boare felurite,
Povești de vară nu îmi pot aduce,
Ori să le-adun de unde-s răsărите.
De albul crinului nu m-am uimit,
Cinabru-adânc al rozei n-am cântat;
Ele-s doar dulci, doar chipuri de iubit,
Umbre-ale tale, tu tipar le-ai dat.
Chiar de-mi fu iarnă, tu fiind plecat,
Cu umbra-ți și cu ele m-am jucat.

*The forward violet thus did I chide:
 Sweet thief, whence didst thou steal thy sweet that smells,
 If not from my love's breath? The purple pride
 Which on thy soft cheek for complexion dwells
 In my love's veins thou hast too grossly dy'd.
 The lily I condemned for thy hand,
 And buds of marjoram had stol'n thy hair;
 The roses fearfully on thorns did stand,
 One blushing shame, another white despair;
 A third, nor red nor white, had stol'n of both,
 And to his robbery had annexed thy breath;
 But, for his theft, in pride of all his growth
 A vengeful canker eat him up to death.*

*More flowers I noted, yet I none could see,
 But sweet or colour it had stol'n from thee.*

*Certai o violetă-n plină floare:
 „Hoț dulce, boarea de-unde ți-ai furat
 De nu din a iubirii-mi răsuflare?
 Și purpuriul ce-n obraz ți-e dat
 Din a lui vene, l-ai vopsit prea tare.”
 Pentru-a ta mâna, osândit-am crini,
 Boboci de măghiran sunt creții-ți, oare?
 Stau trandafiri cu teamă sus, pe spini,
 Roșind rușini, sau albi de disperare.
 Altul, nici roș nici alb, fură din ei,
 La jafu-i răsuflarea ta punând;
 Dar, pentru furt, bobocii-i plini și grei
 Un vierme îi va roade toți, curând.*

*Din multe flori, nu-i una ce nu-i hoață,
 Să nu-ți fi luat culoare ori dulceață.*

*Where art thou Muse that thou forget'st so long,
 To speak of that which gives thee all thy might?
 Spend'st thou thy fury on some worthless song,
 Darkening thy power to lend base subjects light?
 Return forgetful Muse, and straight redeem,
 In gentle numbers time so idly spent;
 Sing to the ear that doth thy lays esteem
 And gives thy pen both skill and argument.
 Rise, resty Muse, my love's sweet face survey,
 If Time have any wrinkle graven there;
 If any, be a satire to decay,
 And make Time's spoils despised every where.
 Give my love fame faster than Time wastes life,
 So thou prevent'st his scythe and crooked knife.*

Unde-mi ești, Muză, uiți fără de rost,
 De-atâta timp, de ce-ți dă forța? Şezi
 Si-ți verși mânia în vreun cântec prost,
 Te-ntuneci, josnicii să luminezi?
 Întoarce-te, uituco, -nlocuiește
 Cu dulci comori, tot timpul ce-ai pierdut;
 Cântă-i urechii ce te prețuiește,
 Dând penei artă și temei tăcut.
 Hai, Muză leneșă, privește-obrazul
 Iubirii, dacă Timpu-a zgâriat
 Vreun creț, pe bătrânețe-ți varsă hazul,
 Toți să urască Timpul ne-ndurat.
 De-l cântă cât Timpul viața nu sfârșește,
 Coasa-i, cuțitu-i strâmb îl ocolește.

*O truant Muse what shall be thy amends
 For thy neglect of truth in beauty dyed?
 Both truth and beauty on my love depends;
 So dost thou too, and therein dignified.
 Make answer Muse: wilt thou not haply say,
 'Truth needs no colour, with his colour fixed;
 Beauty no pencil, beauty's truth to lay;
 But best is best, if never intermixed'?
 Because he needs no praise, wilt thou be dumb?
 Excuse not silence so, for't lies in thee
 To make him much outlive a gilded tomb
 And to be praised of ages yet to be.
 Then do thy office, Muse; I teach thee how
 To make him seem, long hence, as he shows
 now.*

Tu, Muză ce chiulești, ce scuze-ți vin
 Că nu vezi adevăru-n frumusețe?
 Căci amândouă de iubirea-mi țin
 Cu tine-odată, și-asta-ți dă mândrețe,
 Răspunde, Muză, nu ai să-mi spui poate
 „Nu-i trebuie adevărului culoare,
 Creion, ca frumusețea s-o arate,
 Ce-i bun e bun și fără-amestecare.”
 Si de-i mai sus de laudă, ești mușită?
 Nu te scuza aşa; de tine ține
 Să îl ții viu, nu-n groapa aurită,
 La fel cinstiț în vremea care vine.
 Fă-ți treaba, Muză, îți arăt eu cum
 Să-l faci s-arate-n veci tot ca acum.

*My love is strengthened, though more weak in seeming;
 I love not less, though less the show appear;
 That love is merchandized, whose rich esteeming,
 The owner's tongue doth publish every where.
 Our love was new, and then but in the spring,
 When I was wont to greet it with my lays;
 As Philomel in summer's front doth sing,
 And stops his pipe in growth of riper days:
 Not that the summer is less pleasant now
 Than when her mournful hymns did hush the night,
 But that wild music burthens every bough,
 And sweets grown common lose their dear delight.
 Therefore like her, I sometime hold my tongue:
 Because I would not dull you with my song.*

Slabă părând, iubirea-mi se-nțește,
 Nu mai puțin iubesc, de-arăt puțin;
 Atunci iubirea se precupește,
 Când limba-o trâmbitează pe deplin.
 Iubirea noastră-n a ei primăvară
 Era, când eu în vîers o salutam;
 Privighetoarea cântă-n crug de vară,
 Dar zilele se coc, și tace-n ram.
 Nu c-ar fi vara mai puțin frumoasă,
 Decât când jalea-i noaptea-nfiora,
 Dar cântu-i aprig crengi în jos le lasă,
 De-o-mparți, dulceața-și pierde snaga sa.
 Și-atunci, ca ea, eu tac din când în când,
 Să nu mi te pălesc, mereu cântând.

*Alack! what poverty my Muse brings forth,
 That having such a scope to show her pride,
 The argument all bare is of more worth
 Than when it hath my added praise beside!
 O! blame me not, if I no more can write!
 Look in your glass, and there appears a face
 That over-goes my blunt invention quite,
 Dulling my lines, and doing me disgrace.
 Were it not sinful then, striving to mend,
 To mar the subject that before was well?
 For to no other pass my verses tend
 Than of your graces and your gifts to tell;
 And more, much more, than in my verse can sit,
 Your own glass shows you when you look in it.*

O, vai! Cât îmi e Muza de săracă,
 Când are-atât de zis și de slăvit,
 Mai bună e argumentarea seacă,
 Fără elogiu meu adăugit.
 O! Nu-mi fă vină că nu mai pot scrie!
 Ci uită-te-n pahar; o față-apare,
 Decât tocitele-mi scorneli mai vie,
 Ce-mi face versul bont, și dezonoare.
 N-ar fi păcat să-ncerc să dreg ceva,
 Stricând ce înainte era bine?
 Că versu-mi doar atât poate cânta,
 Tot harul și mândreștile din tine.
 Și mult mai mult ca-n versu-mi plin de har,
 Vezi de te uiți acuma în pahar.

*To me, fair friend, you never can be old,
 For as you were when first your eye I ey'd,
 Such seems your beauty still. Three winters cold,
 Have from the forests shook three summers' pride,
 Three beauteous springs to yellow autumn turned,
 In process of the seasons have I seen,
 Three April perfumes in three hot Junes burned,
 Since first I saw you fresh, which yet are green.
 Ah! yet doth beauty like a dial-hand,
 Steal from his figure, and no pace perceived;
 So your sweet hue, which methinks still doth stand,
 Hath motion, and mine eye may be deceived:
 For fear of which, hear this thou age unbred:
 Ere you were born was beauty's summer dead.*

*Tu mie n-o să-mi pari bătrân vreodată;
 Ca-ntâi când ochiu-mi ochiu-ți a-ntâlnit,
 Mai eşti. De trei ori iarna-nfrigurată
 De-atunci, din codri vara-a pustiit.
 Trei primăveri trecând spre toamne-n zare
 În mers de anotimpuri am trăit,
 Duh de Prier au ars trei Făurare
 De-atuncea, și eşti tot neveștejit.
 Ca acul pe-un cadran, mândretea-ncet
 Din chipu-și pleacă pe furiș, hoțește,
 Dulcea-ți culoare, ce-o mai văd, ori cred,
 E-n mers, și poate ochiu-mi se-amăgește.
 Ascultă-mă, deci, vârstă ce nu iartă,
 Când naști, demult vara mândreții-i moartă.*

*Let not my love be called idolatry,
Nor my beloved as an idol show,
Since all alike my songs and praises be
To one, of one, still such, and ever so.
Kind is my love to-day, to-morrow kind,
Still constant in a wondrous excellence;
Therefore my verse to constancy confined,
One thing expressing, leaves out difference.
Fair, kind, and true, is all my argument,
Fair, kind, and true, varying to other words;
And in this change is my invention spent,
Three themes in one, which wondrous scope affords.

Fair, kind, and true, have often lived alone,
Which three till now, never kept seat in one.*

Nu-i spuneți dragostei idolatrie,
Iubirea-mi idol n-o făceți să pară
Chiar de cinstirea-mi, cântu-mi par să fie
Spre unul, despre unul, iar și iară.
Blând îmi e dragul azi și mâine blând,
Statornic în minunea-i orbitoare,
Statornicele-mi versuri, deci, cântând
Același lucru, -s asemănătoare.
„Drag, blând și-adevărat” e tot ce spun,
În fel și chip: „Drag, blând și-adevărat”.
Și mii de vorbe născocesc, să pun
Trei teme-ntr-una, cu-un țel minunat.

„Drag, blând și-adevărat” deoparte-au stat,
Și toate trei într-unul niciodat.

*When in the chronicle of wasted time
 I see descriptions of the fairest wights,
 And beauty making beautiful old rhyme,
 In praise of ladies dead and lovely knights,
 Then, in the blazon of sweet beauty's best,
 Of hand, of foot, of lip, of eye, of brow,
 I see their antique pen would have expressed
 Even such a beauty as you master now.
 So all their praises are but prophecies
 Of this our time, all you prefiguring;
 And for they looked but with divining eyes,
 They had not skill enough your worth to sing:
 For we, which now behold these present days,
 Have eyes to wonder, but lack tongues to praise.*

Când în hrisovul timpului pierit
 Văd scris de toti ce-odat-au fost frumoși,
 Frumos făcând frumos versu-nvechit,
 De duse doamne, cavaleri făloși,
 Eu care ce-i mai mândru am a scrie,
 Mână, picior, ochi, buze, chip, aşa,
 Cred că și-un toc străvechi putea descrie
 Chiar frumusețea ce-i acum a ta.
 Deci, profetii li-s laudele toate,
 De vremea asta, care te prezic;
 Dar pe ghicite te scriau și, poate,
 Ca să te cânte, har aveau prea mic.
 Azi ochi avem, ca să ne minunăm,
 Dar amuțim când să te lăudăm.

*Not mine own fears, nor the prophetic soul
 Of the wide world dreaming on things to come,
 Can yet the lease of my true love control,
 Supposed as forfeit to a confined doom.
 The mortal moon hath her eclipse endured,
 And the sad augurs mock their own presage;
 Incertainties now crown themselves assured,
 And peace proclaims olives of endless age.
 Now with the drops of this most balmy time,
 My love looks fresh, and Death to me subscribes,
 Since, spite of him, I'll live in this poor rhyme,
 While he insults o'er dull and speechless tribes:
 And thou in this shalt find thy monument,
 When tyrants' crests and tombs of brass are spent.*

*Nici teama-mi și nici duhu-mi profetesc
 Ce vede lumea și ce va să vie,
 Iubirii-mi cât i-e dat, nu stăpânesc,
 Pân-la pedeapsa sortii ce se știe.
 Trece-n eclipsă luna muritoare
 Și-augurii triști își râd de profetii,
 Șovăitoare lucruri trec drept clare,
 Măslinii păcii-n veac zic c-or domni.
 Prin picuri dulci de timp îmbălsămat,
 Iubirea-i nouă, mi-e supusă moartea,
 Să fiu prin biata-mi rimă mi-este dat,
 Din proști și muți să-și ieie moartea partea.
 Și-n versu-mi monumentul tău va fi,
 Panașe, cripte, când s-or nărui.*

*What's in the brain that ink may character
 Which hath not figured to thee my true spirit?
 What's new to speak, what now to register,
 That may express my love, or thy dear merit?
 Nothing, sweet boy; but yet, like prayers divine,
 I must each day say o'er the very same;
 Counting no old thing old, thou mine, I thine,
 Even as when first I hallowed thy fair name.
 So that eternal love in love's fresh case,
 Weighs not the dust and injury of age,
 Nor gives to necessary wrinkles place,
 But makes antiquity for aye his page;
 Finding the first conceit of love there bred,
 Where time and outward form would show it dead.*

Din minte, cât pot pune în cerneală
 Ți-a scris tot duhul meu adevărat.
 Ce-ar mai fi nou de zis, de pus pe coală,
 Să-mi spun iubirea, merit drag să-ți cat?
 Nimic, dulce băiat; dar tot mereu,
 Ca rugă, -aceleași lucruri le repet,
 Ce-i vechi nu-i vechi: al tău sunt, tu al meu,
 Ca-n ziua când întâi ți-am fost poet.
 Iubirea-n veci, în proaspăta iubire,
 Praful și-a vârstei urme nu măsoară,
 Și nici pe chip, fireasca încrățire;
 Vechimea-n pagini veșnic se coboară,
 Primul cuvânt, de drag meșteșugit,
 Acolo-i, chiar de-n timp crezi c-a murit.

*O! never say that I was false of heart,
 Though absence seemed my flame to qualify,
 As easy might I from my self depart
 As from my soul which in thy breast doth lie:
 That is my home of love: if I have ranged,
 Like him that travels, I return again;
 Just to the time, not with the time exchanged,
 So that myself bring water for my stain.
 Never believe though in my nature reigned,
 All frailties that besiege all kinds of blood,
 That it could so preposterously be stained,
 To leave for nothing all thy sum of good;
 For nothing this wide universe I call,
 Save thou, my rose, in it thou art my all.*

Să nu spui sufletu-mi că te-a mințit,
 Chiar de-n absență focul se-nțește.
 La fel cum nu-s de mine despărțit,
 Nici sufletu-mi ce-n tine vietuiește.
 Acolo-mi este casa de iubire,
 De-am rătăcit drumet, mă-ntorc mereu,
 La timp, și-n timp nepreschimbă din fire,
 Și apă să-mi spăl pata-aduc tot eu.
 Nu crede, chiar de-n firea mea domnesc
 Toate metehnele ce-au fost vreodată,
 Că aş putea aşa să mă mânjesc,
 Să dau pe-un fleac tot ce ești tu, deodată.
 Nimica universul îl socot
 Doar, trandafiru-mi, tu în el mi-ești tot.

*Alas! 'tis true, I have gone here and there,
 And made my self a motley to the view,
 Gored mine own thoughts, sold cheap what is most dear,
 Made old offences of affections new;
 Most true it is, that I have looked on truth
 Askance and strangely; but, by all above,
 These blenches gave my heart another youth,
 And worse essays proved thee my best of love.
 Now all is done, have what shall have no end:
 Mine appetite I never more will grind
 On newer proof, to try an older friend,
 A god in love, to whom I am confined.*

*Then give me welcome, next my heaven the best,
 Even to thy pure and most most loving breast.*

E drept! Încoa și-ncolo m-am sicut,
 Tărcat ca haina de nebun părând,
 Cârpind un gând, dând ieftin ce-am iubit
 Si vechi jigniri cu noi iubiri făcând.
 E drept, că adevărul l-am privit
 Strâmb și ciudat; dar astă-nșiruire
 De fapte, inima mi-a-ntinerit;
 Din chin răsai tot marea mea iubire.
 E ne-ncercat doar marele nimic;
 N-o să-mi mai vină pofta niciodat
 Cu noi dovezi să-ncerc un vechi amic,
 Zeu al iubirii, căruia i-s dat.
 Deci, raiul meu, mă cheamă primitor,
 La pieptu-ți pur și-atât de iubitor.

*O! for my sake do you with Fortune chide,
 The guilty goddess of my harmful deeds,
 That did not better for my life provide
 Than public means which public manners breeds.
 Thence comes it that my name receives a brand,
 And almost thence my nature is subdued
 To what it works in, like the dyer's hand:
 Pity me, then, and wish I were renewed;
 Whilst, like a willing patient, I will drink
 Potions of eisel 'gainst my strong infection;
 No bitterness that I will bitter think,
 Nor double penance, to correct correction.
 Pity me then, dear friend, and I assure ye,
 Even that your pity is enough to cure me.*

Norocu-l iei la harță pentru mine,
 Zeu vinovat de-a mele rătăciri,
 Că viața nu mi-a înzestrat mai bine,
 Că lipsa-i lipsă și-n purtări și-n firi.
 De-aicea-mi vine numele-nfierat
 Si de aici e firea mea vopsită,
 Ca mâna de zugrav, cu ce-a lucrat;
 Roagă-te-atunci să fie re-nnoită;
 Ca pacientul bun, eu am să beau
 Poțiuni de-oțet, să-mi spăl păcatul mare.
 Nici un amar de-amar eu n-o să-l iau,
 Nici dublul chin, spre dreaptă îndreptare.
 Ai milă, deci, și eu te-ncredințez
 Că mila ta-i destul să mă-ntremez.

*Your love and pity doth the impression fill,
 Which vulgar scandal stamped upon my brow;
 For what care I who calls me well or ill,
 So you o'er-green my bad, my good allow?
 You are my all-the-world, and I must strive
 To know my shames and praises from your tongue;
 None else to me, nor I to none alive,
 That my steeled sense or changes right or wrong.
 In so profound abyss I throw all care
 Of others' voices, that my adder's sense
 To critic and to flatterer stopped are.
 Mark how with my neglect I do dispense:
 You are so strongly in my purpose bred,
 That all the world besides methinks y're dead.*

Iubirea-ți, mila-ți umplu urma grea
 Ce bârfa josnică pe-obraz mi-o pune;
 Ce-mi pasă câți de bun sau rău m-or da,
 Mă-ngădui iar și iar, cu rele, bune.
 Mi-ești lumea-ntreagă; doar din gura ta
 Învinuire sau laude primesc;
 Deci nimeni și nici eu pe-altcineva
 Nu vreau să-l schimb sau să îl deslușesc.
 Azvârlu deci, într-un adânc abis
 Grija de alte voci; și nici că-mi pasă,
 De-s laude, cârteli, tot una mi-s
 N-am grija lor și rece toți mă lasă.
 Așa temeinic tot ce fac te poartă,
 Că lumea ce nu-i tu o simt ca moartă.

*Since I left you, mine eye is in my mind;
 And that which governs me to go about
 Doth part his function and is partly blind,
 Seems seeing, but effectually is out;
 For it no form delivers to the heart
 Of bird, of flower, or shape which it doth latch:
 Of his quick objects hath the mind no part,
 Nor his own vision holds what it doth catch;
 For if it see the rud'st or gentlest sight,
 The most sweet favour or deformed'st creature,
 The mountain or the sea, the day or night,
 The crow, or dove, it shapes them to your feature.
 Incapable of more, replete with you,
 My most true mind thus maketh mine eye untrue.*

De când te-am părăsit, mi-e ochiu-n minte,
 Și ce-mi conduce pașii-n astă lume
 Pe-o parte merge, -n parte orb se simte,
 Pare-a vedea, dar nu-i nimic anume;
 Căci nici o formă inimii n-arată,
 De păsări, flori, ori altceva ce ține,
 Frântura-n fugă minții nu-i e dată,
 Nici el ce prinde nu păstrează-n sine.
 De-i hâd sau preafrumos ce aş privi,
 De-i cea mai dulce-ori strâmbă creatură,
 De-i munte, mare, noapte, ori de-i zi,
 Cioară, hulub, le face-a ta făptură.
 Când doar de tine-i plină, ce să poată?
 Îmi minte mintea mea adevărată.

*Or whether doth my mind, being crowned with you,
 Drink up the monarch's plague, this flattery?
 Or whether shall I say, mine eye saith true,
 And that your love taught it this alchemy,
 To make of monsters and things indigest
 Such cherubins as your sweet self resemble,
 Creating every bad a perfect best,
 As fast as objects to his beams assemble?
 O! 'tis the first, 'tis flattery in my seeing,
 And my great mind most kingly drinks it up:
 Mine eye well knows what with his gust is 'greeing,
 And to his palate doth prepare the cup:
 If it be poisoned, 'tis the lesser sin
 That mine eye loves it and doth first begin.*

*Sau mintea-mi, fiind cu tine-ncoronată,
 Bea un blestem de regi, o amăgire,
 Sau zic că ochiu-mi adevăr arată,
 Și alchimia-i din a ta iubire,
 Că iasme, urâtenii negrăite,
 Le face îngeri, după forma ta,
 Relele bune și desăvârșite,
 Cât ar clipi ceva în raza sa.
 E prima! Amăgită mi-e privirea,
 Și mintea-mi amăgirea bea regește.
 Îmi știe ochiul care îi-e poftirea,
 Și cupa după gust și-o pregătește.
 De-i otrăvită nu-i aşa păcat,
 Că-i place ochiului și s-a-nfruptat.*

*Those lines that I before have writ do lie,
 Even those that said I could not love you dearer:
 Yet then my judgment knew no reason why
 My most full flame should afterwards burn clearer.
 But reckoning Time, whose million'd accidents
 Creep in 'twixt vows, and change decrees of kings,
 Tan sacred beauty, blunt the sharp'st intents,
 Divert strong minds to the course of altering things;
 Alas! why, fearing of Time's tyranny,
 Might I not then say, 'Now I love you best,'
 When I was certain o'er uncertainty,
 Crowning the present, doubting of the rest?
 Love is a babe, then might I not say so,
 To give full growth to that which still doth grow?*

*Mint versurile care ţi le-am scris
 Ce spun: „Mai mult de-atât nu pot iubi.”
 Căci judecata nu-mi vedea deschis
 Văpaia-n timp cât se va limpezi.
 La Timp gândesc, cu mii de întâmplări
 Ce jurăminte sparg și legi regești,
 Mândrețea-ntunecă, frâng avântări,
 Minti mari le scot din pașii lor firești.
 Cu teamă, deci, de tirania lui,
 Spun: „Cel mai tare te iubesc acum”,
 Și-s sigur, nu mai șovăi și mă sui,
 Neștiind restul, clipa s-o-ncunun.
 Iubirea-i un copil; se potrivește
 Să crești din plin ceva care mai crește.*

*Let me not to the marriage of true minds
 Admit impediments. Love is not love
 Which alters when it alteration finds,
 Or bends with the remover to remove:
 O, no! it is an ever-fixed mark,
 That looks on tempests and is never shaken;
 It is the star to every wandering bark,
 Whose worth's unknown, although his height be taken.
 Love's not Time's fool, though rosy lips and cheeks
 Within his bending sickle's compass come;
 Love alters not with his brief hours and weeks,
 But bears it out even to the edge of doom.
 If this be error and upon me proved,
 I never writ, nor no man ever loved.*

Nu-i stăvilă când minti adevărate
 Se-adună. Nică iubirea nu-i iubire
 Care se schimbă când schimbarea bate,
 Sau de-o clintești, se-apleacă la clintire.
 A, nu! Statornic far, ea stă de strajă
 Peste furtuni și-i veșnic nemîscată.
 Stea peste orice plutitoare coajă,
 Neprețuită-i, chiar de-i măsurată.
 Nu e bufonul Timpului iubirea,
 Chiar de obraji și buze-ar secera;
 Scurtele-i ceasuri nu îi schimbă firea,
 Până în buza morții-i tot aşa.
 De-ar fi să mă însel și-s dovedit,
 Nică eu n-am scris, nică nimeni n-a iubit.

*Accuse me thus: that I have scanted all,
 Wherein I should your great deserts repay,
 Forgot upon your dearest love to call,
 Whereto all bonds do tie me day by day;
 That I have frequent been with unknown minds,
 And given to time your own dear-purchased right;
 That I have hoisted sail to all the winds
 Which should transport me farthest from your sight.
 Book both my wilfulness and errors down,
 And on just proof surmise accumulate;
 Bring me within the level of your frown,
 But shoot not at me in your wakened hate;
 Since my appeal says I did strive to prove
 The constancy and virtue of your love.*

*Acuză-mă că m-am zgârcit la dat
 Răsplata ce o meriți tu, întreagă;
 Că dragostea să-ți caut am uitat,
 De care totul, zi de zi, mă leagă.
 C-adese cu alții la tacălale-am stat,
 Timpul pierzând, ce și se cuvenea;
 Că-n alte vânturi pânza-am ridicat,
 Ce să mă ducă-n zări, din preajma ta.
 Vini și greșeli înscrie mi-le toate,
 Și pe bun drept tu bănuiala-ți crește,
 Dă-mi tot disprețul, cât de mult se poate,
 Dar nu mă înfiera când ura-ți crește.
 Căci scuză n-am, decât c-am dovedit
 Că tu tot pur, statornic m-ai iubit.*

*Like as, to make our appetite more keen,
 With eager compounds we our palate urge;
 As, to prevent our maladies unseen,
 We sicken to shun sickness when we purge;
 Even so, being full of your ne'er-cloying sweetness,
 To bitter sauces did I frame my feeding;
 And, sick of welfare, found a kind of meetness
 To be diseased, ere that there was true needing.
 Thus policy in love, to anticipate
 The ills that were not, grew to faults assured,
 And brought to medicine a healthful state
 Which, rank of goodness, would by ill be cured;
 But thence I learn and find the lesson true,
 Drugs poison him that so fell sick of you.*

La fel cum, pofta să ne-o ascuțim,
 Cu acrituri noi gura ne-o-ndemnăm,
 Cum, nevăzute boli să prevenim,
 Ne-ngrețoșăm ca greața s-o curmăm,
 La fel, plin de dulceața-ți făr de saț,
 Numai cu sosuri acre mă hrănesc,
 Găsii că-i bine, în al meu nesaț,
 Să-mi fie rău, fără ca să bolesc.
 Aşa-i politica-n amor; făcu
 Din ce n-a fost, un rău adeverit,
 Mi-a dus la doctor sănătatea-acu,
 Bună fiind, s-o stric c-un lecuit.
 De-aici învăț și pilda-mi însușesc,
 De leac să mor, de-atâta te iubesc.

*What potions have I drunk of. Siren tears,
 Distilled from limbecks foul as hell within,
 Applying fears to hopes, and hopes to fears,
 Still losing when I saw myself to win!
 What wretched errors hath my heart committed,
 Whilst it hath thought itself so blessed never!
 How have mine eyes out of their spheres been fitted,
 In the distraction of this madding fever!
 O benefit of ill! now I find true
 That better is by evil still made better;
 And ruined love, when it is built anew,
 Grows fairer than at first, more strong, far greater.
 So I return rebuked to my content,
 And gain by ill thrice more than I have spent.*

Din lacrimi de Sirenă, ce băui,
 Topite-n alambic de iad, spurcat,
 Frici pe nădejdi, nădejdi pe frici cusui,
 Pierzând când mă vedeam că-s câştigat.
 Ce greş am dat cu inima, vreodata,
 Când mai blagoslovită n-a mai fost?
 Cum, din găvane, ochii mi se-arată,
 În febra cea nebună, fără rost?
 O, bine e cu răul! Şi găsesc
 Că binele din rău, mai bun se face;
 Şi dragostea din nou când o clădesc,
 Mai bună, tare, ca dintâi se coace.
 Deci, mă întorc, umil, la ce am spus,
 Şi iau din rău de trei ori ce am pus.

*That you were once unkind befriends me now,
 And for that sorrow, which I then did feel,
 Needs must I under my transgression bow,
 Unless my nerves were brass or hammered steel.
 For if you were by my unkindness shaken,
 As I by yours, you've passed a hell of time;
 And I, a tyrant, have no leisure taken
 To weigh how once I suffered in your crime.
 O! that our night of woe might have remembered
 My deepest sense, how hard true sorrow hits,
 And soon to you, as you to me, then tendered
 The humble salve, which wounded bosoms fits!
 But that your trespass now becomes a fee;
 Mine ransoms yours, and yours must ransom me.*

Că mi-ai fost rău, mai prieten mi te face,
 Și pentru răul care l-am simțit,
 Mă schimb, mă plec, și-aș sta schimbării-n pace,
 De mi-ar fi nervii bronz, oțel ciocnit.
 Că de-ai fi fost de răutatea-mi frânt,
 Cum am fost eu de-a ta, te chinuiai,
 Și eu, tiranul, obosit nu sănt
 Să te măsor cum mă obijduiai.
 De-ar ține noaptea de tristețe minte,
 Ce -adânc se simte jalea când lovește...
 Și unul altuia ne-am dat, fierbinte,
 Blând foc, ce-n suflet ars se potrivește.
 Dar de trădarea-ți este vreo răsplăta,
 A mea-i a ta, a ta mi-e mie dată.

'Tis better to be vile than vile esteemed,
 When not to be receives reproach of being;
 And the just pleasure lost, which is so deemed
 Not by our feeling, but by others' seeing:
 For why should others' false adulterate eyes
 Give salutation to my sportive blood?
 Or on my frailties why are frailer spies,
 Which in their wills count bad what I think good?
 No, I am that I am, and they that level
 At my abuses reckon up their own:
 I may be straight though they themselves be bevel;
 By their rank thoughts, my deeds must not be shown;
 Unless this general evil they maintain,
 All men are bad and in their badness reign.

Decât săzut de rău, mai bine-ai fi,
 Când ce nu e se spune că-i aşa;
 Şi când dorinţa însăşi ar pieri,
 Nu că vrem noi, de vorba altcuiva,
 Că ochi acriţi şi falşi mă tot privesc,
 Mă zic, că săngele mi-i săltăret.
 Sau slabiciunea-mi slabii mi-osândesc,
 Ce cred că-i rău tot ce eu cred mareş?
 Nu, sunt ce sunt, şi cei ce mă-njosesc
 Adaugă ce fac la ce-au făcut;
 Poate că-s drept, în timp ce ei smintesc,
 Gândul lor prost să spună ce-am făcut.
 De nu în rău mereu hălăduiesc,
 Oamenii-s răi, şi-n răul lor domnesc.

*Thy gift, thy tables, are within my brain
 Full charactered with lasting memory,
 Which shall above that idle rank remain,
 Beyond all date, even to eternity:
 Or, at the least, so long as brain and heart
 Have faculty by nature to subsist;
 Till each to razed oblivion yield his part
 Of thee, thy record never can be missed.
 That poor retention could not so much hold,
 Nor need I tallies thy dear love to score;
 Therefore to give them from me was I bold,
 To trust those tables that receive thee more:
 To keep an adjunct to remember thee
 Were to import forgetfulness in me.*

Jocul de table ce mi-ai dăruit
 În minte și-amintire mi-e săpat
 Si va rămâne-acolo dăltuit
 Pe veci, nu doar atunci când mi l-ai dat,
 Sau, cel puțin, cât inimă și minte
 Îmi dă natura voie să păstrez;
 Uitării surde cât nu vor fi ținte,
 A tale toate tot le-nfățișez.
 Mai mult ești decât poate mintea-mi ține
 Si-amoru-ți pe răboj nu-l socotesc;
 Am îndrăznit, deci, să îl dau; mai bine
 Pe alte table eu te oglindesc.
 Zălog de-aș vrea, să mi te-amintesc,
 Ar fi uitării eu să te menesc.

No, Time, thou shalt not boast that I do change:
 Thy pyramids built up with newer might
 To me are nothing novel, nothing strange;
 They are but dressings of a former sight.
 Our dates are brief, and therefore we admire
 What thou dost foist upon us that is old;
 And rather make them born to our desire
 Than think that we before have heard them told.
 Thy registers and thee I both defy,
 Not wondering at the present nor the past,
 For thy records and what we see doth lie,
 Made more or less by thy continual haste.
 This I do vow and this shall ever be;
 I will be true despite thy scythe and thee.

Nu, Timp, nu te mândri că m-am schimbat,
 A tale piramide ce-ai crescut
 Nu-mi par nimica nou, nimic ciudat;
 Doar alte haine pe ce-am mai văzut.
 Ni-i scurt răgazul, și-astfel admirăm
 Ce tu ne dai drept antic și-nvechit,
 Mai bine noi din vis le ridicăm,
 Decât să știm că ni s-au povestit.
 De tine și socoata-ți nici că-mi pasă,
 S-admir fie prezent, fie trecut;
 Socoata, ca vederea-i mincinoasă,
 Mult sau puțin în goana-ți s-au făcut.
 Atât știu și va dăinui în veci,
 Peste-adevăr cu coasa-ți nu mai treci.

*If my dear love were but the child of state,
 It might for Fortune's bastard be unfathered,
 As subject to Time's love or to Time's hate,
 Weeds among weeds, or flowers with flowers gathered.
 No, it was builded far from accident;
 It suffers not in smiling pomp, nor falls
 Under the blow of thrall'd discontent,
 Whereto th' inviting time our fashion calls:
 It fears not policy, that heretic,
 Which works on leases of short-number'd hours,
 But all alone stands hugely politic,
 That it nor grows with heat, nor drowns with showers.
 To this I witness call the fools of time,
 Which die for goodness, who have lived for crime.*

De-ar fi amoru-mi prunc al unei stări,
 Bastard Fortunei și fără de tată,
 Supus ar fi la-a Vremii aplecări,
 Strângând când buruieni, când flori altdată.
 Dar nu, el nu-i clădit din întâmplare,
 Nu suferă-n al vrajbei jug izbit,
 Ori alte dăți în pompa zâmbitoare
 Sub toanele ce timpul le-a momit.
 Nu-i teamă de eretica fereală
 Ce stă pe ceasurile numărate.
 Ci e ferită însăși de sminteală,
 Nu crește-n cald, nici ploaia nu-l abate.
 Mi-s martori toți nebunii ce prin vremi
 Mor pentru bine și-au trăit blestem.

*Were't aught to me I bore the canopy,
With my extern the outward honouring,
Or laid great bases for eternity,
Which proves more short than waste or ruining?
Have I not seen dwellers on form and favour
Lose all and more by paying too much rent
For compound sweet, forgoing simple savour,
Pitiful thrivers, in their gazing spent?
No; let me be obsequious in thy heart,
And take thou my oblation, poor but free,
Which is not mixed with seconds, knows no art,
But mutual render, only me for thee.*

*Hence, thou suborned informer! a true soul
When most impeached stands least in thy control.*

Să pot, cu cerul m-aș înveșmânta,
Cinstind ce am în jur cu-nfățișarea,
Ori veșnicii eu aş întemeia
Mai scurte ca prăpădul sau uitarea.
Mulți s-au bazat pe formă și favoare
Și tot pierdut-au, la aşa chirii
Vrând greu cofet și nu simplă savoare,
Sărmani, ce năzuința-i prăpădi.
Nu, lasă-mi inima să ţi-o slujesc,
Căci biata-mi jertfă liber îți e dată,
Nu-i prefăcută, clipe n-o-ngrădesc,
Eu ție ori unu-al celuilalt deodata.
Sol mituit, fugi! Inima curată
N-o-nrâurești, cu cât e mai blamată.

*O thou, my lovely boy, who in thy power
 Dost hold Time's fickle glass, his sickle, hour;
 Who hast by waning grown, and therein shovest
 Thy lovers withering, as thy sweet self growest.
 If Nature, sovereign mistress over wrack,
 As thou goest onwards still will pluck thee back,
 She keeps thee to this purpose, that her skill
 May time disgrace and wretched minutes kill.
 Yet fear her, O thou minion of her pleasure!
 She may detain, but not still keep, her treasure:
 Her audit (though delayed) answered must be,
 And her quietus is to render thee.*

Băiat frumos, ce în a ta putere
 Ții toana Vremii,-a ceasului secere,
 Pălind crescut-ai și astfel rușinezi
 Iubitii-ți ce se trec, să luminezi,
 De Firea, pe distrugere stăpână,
 Cum mergi, te-a trage îndărăt de mâna,
 Te ține, totuși, să-și arate vrerea
 Să-i ia la Timp și clipelor puterea.
 Te teme, răsfățat al ei, vezi bine,
 Are comoara, dar n-o poate ține;
 Scadența, chiar de-i amânată, vine,
 Scris pe chitanță-i să te dea pe tine.

*In the old age black was not counted fair,
 Or if it were, it bore not beauty's name;
 But now is black beauty's successive heir,
 And beauty slandered with a bastard shame:
 For since each hand hath put on Nature's power,
 Fairing the foul with Art's false borrowed face,
 Sweet beauty hath no name, no holy bower,
 But is profaned, if not lives in disgrace.
 Therefore my mistress' eyes are raven black,
 Her eyes so suited, and they mourners seem
 At such who, not born fair, no beauty lack,
 Sland'ring creation with a false esteem:
 Yet so they mourn becoming of their woe,
 That every tongue says beauty should look so.*

Pe vremuri, negrul nu trecea drept dalb,
 Și de trecea, nu se chema frumos.
 Da-acuma negru-l detronă pe alb,
 Mândrețea are un bastard, pe dos.
 Căci orice mâñă ia puterea Firii,
 Albind ce-i hâd cu falsu-i meșteșug,
 Ce-i mândru n-are nume,-ori loc tihnirii,
 Ci-i pângărit sub al rușinii jug.
 Sprâncene negre-corb iubita-mi are
 Și ochii tot aşa, parcă-ar jeli,
 Pe cel ce, de nu-i dalb, frumos tot pare,
 Cum e făcut de-a prins a măslui.
 Da-n jale le stă bine cu tristețea,
 Deci toți spun c-asta ar fi frumusețea.

*How oft when thou, my music, music play'st,
Upon that blessed wood whose motion sounds
With thy sweet fingers when thou gently sway'st
The wiry concord that mine ear confounds,
Do I envy those jacks that nimble leap,
To kiss the tender inward of thy hand,
Whilst my poor lips which should that harvest reap,
At the wood's boldness by thee blushing stand!
To be so tickled, they would change their state
And situation with those dancing chips,
O'er whom thy fingers walk with gentle gait,
Making dead wood more bless'd than living lips.*

*Since saucy jacks so happy are in this,
Give them thy fingers, me thy lips to kiss.*

Tu, muzica-mi, faci muzică ades,
Din lemnul sfânt care mișcând răsună,
Și degetele-ți dulci atuncea țes
Spre-auzu-mi biruit, acord de strună.
Și ciudă mi-e pe fanții sprinteni care
Sar să-ți sărute-al palmei dulce pod.
Dar nu-i al gurii biete mele, oare,
Roșind la lemn în preajmă-ți, acest rod?
De-așa ai mângâia-o ca pe el,
Soarta-i ar fi a sprintenelor clape
Pe care degetele-ți, ușurel,
Lemnul mai viu ca gura fac, aproape.
Obraznici fanți, deci, de doresc aşa,
Aibă ei degete, eu gura ta.

*The expense of spirit in a waste of shame
 Is lust in action: and till action, lust
 Is perjured, murderous, bloody, full of blame,
 Savage, extreme, rude, cruel, not to trust;
 Enjoyed no sooner but despised straight;
 Past reason hunted; and no sooner had,
 Past reason hated, as a swallowed bait,
 On purpose laid to make the taker mad.
 Mad in pursuit and in possession so;
 Had, having, and in quest to have extreme;
 A bliss in proof, and proved, a very woe;
 Before, a joy proposed; behind a dream.
 All this the world well knows; yet none knows well
 To shun the heaven that leads men to this hell.*

Prețul plătit de duh între rușini
 E pofta-n fapt, dar pofta pân-la faptă
 Hulită-i, ucigașă, numai vini,
 Cruntă, haină, crâncenă, nu-i dreaptă,
 De-abia-mplinită, iarăși e hulită,
 Smintit urmată, doar ce e avută,
 Smintit urâtă-i, nadă înghițită,
 Pusă la nebunie să asmută.
 Nebun în jind, nebun de i se dă,
 Avut, având, iar vrând de a avea,
 Cercând desfăt – cercat, iar jale stă;
 Nainte-i vrajă, visul după ea.
 Le știm pe astea bine; dar nu știm
 Cerul ce-n ăst iad duce s-o colim.

*My mistress' eyes are nothing like the sun;
 Coral is far more red, than her lips red:
 If snow be white, why then her breasts are dun;
 If hairs be wires, black wires grow on her head.
 I have seen roses damasked, red and white,
 But no such roses see I in her cheeks;
 And in some perfumes is there more delight
 Than in the breath that from my mistress reeks.
 I love to hear her speak, yet well I know
 That music hath a far more pleasing sound:
 I grant I never saw a goddess go,
 My mistress, when she walks, treads on the ground:
 And yet by heaven, I think my love as rare,
 As any she belied with false compare.*

Nu-s rupți din soare ochii dragei mele,
 Coralu-i mult mai roș ca gura ei,
 De-i albă neaua, oacheșă-i la piele,
 Și-s sărme negre-a părului tulei.
 Roze moscate, albe, roșii, știu,
 La ea-n obraz nici una nu-nfloreste.
 Parfumuri multe-au duhul mult mai viu
 Decât duhoarea ce din trupu-i crește.
 Îmi place s-o ascult, dar știu prea bine
 Că-s muzici mult mai dulci ca-al său cuvânt;
 Nu știu cum merg zeițele, - când vine,
 Iubita-mi calcă bine în pământ.
 Doamne, iubirea-mi e cu-atât mai rară
 Cu cât nu minte și nu-n fals compară.

*Thou art as tyrannous, so as thou art,
As those whose beauties proudly make them cruel;
For well thou know'st to my dear doting heart
Thou art the fairest and most precious jewel.
Yet, in good faith, some say that thee behold,
Thy face hath not the power to make love groan;
To say they err I dare not be so bold,
Although I swear it to myself alone.
And to be sure that is not false I swear,
A thousand groans, but thinking on thy face,
One on another's neck, do witness bear
Thy black is fairest in my judgment's place.
In nothing art thou black save in thy deeds,
And thence this slander, as I think, proceeds.*

Te porți tiranic, chiar și-așa cum ești,
Ca una crudă, mândră că-i frumoasă;
Doar știi că-n inimă-mi sălășluiești
Ca gema cea mai albă, prețioasă.
Spun unii drept, văzându-te, că ți-i
Departă boiul ei de-amor să geamă;
Să zic că mint, eu nu aş îndrăzni,
Dar mie doar mi-o spun, de bună seamă.
Și să fii sigură că nu-s sperjur,
Gemete mii, la chipu-ți când gândesc,
Ori la al altel gât, stau martori, jur,
Că negru-ți cel mai dalb îl socotesc.
Doar faptele ți-s negre, -n rest nimic,
De-aici și ponegrirea ta, eu zic.

*Thine eyes I love, and they, as pitying me,
 Knowing thy heart torments me with disdain,
 Have put on black and loving mourners be,
 Looking with pretty ruth upon my pain.
 And truly not the morning sun of heaven
 Better becomes the grey cheeks of the east,
 Nor that full star that ushers in the even,
 Doth half that glory to the sober west,
 As those two mourning eyes become thy face:
 O! let it then as well beseem thy heart
 To mourn for me since mourning doth thee grace,
 And suit thy pity like in every part.
 Then will I swear beauty herself is black,
 And all they foul that thy complexion lack.*

Ochii-ți iubesc, iar ei, din milă mare,
 Știind disprețul inimii spre mine,
 În negru se cerniră, bocitoare,
 Privind cu jale chinul ce îmi vine.
 Nici sus în cer al dimineții soare
 Obrajii gri de răsărit nu-i prinde,
 Ori steaua ce-nserarea cheamă, mare,
 În sumbru-apus când auru-și aprinde,
 Mai bine, ca cerniții-ți ochi pe tine;
 O! Lasă-i, deci, și-n inimă să-ți crească
 Și m-a jeli, căci jalea-ți vine bine,
 Și milei tale să se potrivească.
 Că-i neagră frumusețea am să jur,
 Și că-i urât tot ce e dalb în jur.

Besrew that heart that makes my heart to groan
 For that deep wound it gives my friend and me!
 Is't not enough to torture me alone,
 But slave to slavery my sweet'st friend must be?
 Me from myself thy cruel eye hath taken,
 And my next self thou harder hast engrossed:
 Of him, myself, and thee I am forsaken;
 A torment thrice three-fold thus to be crossed.
 Prison my heart in thy steel bosom's ward,
 But then my friend's heart let my poor heart bail;
 Whoe'er keeps me, let my heart be his guard;
 Thou canst not then use rigour in my jail:
 And yet thou wilt; for I, being pent in thee,
 Perforce am thine, and all that is in me.

O, fir-ar inima de, care gem,
 Căci rană-amicului meu dă, și mie!
 Nu-i e destul numai al meu blestem,
 Și-amicul mi-l robește în robie?
 Pe mine, ochiu-ți crud m-a luat din mine,
 Și cellalt sine mi l-a-acaparat;
 Rupt și de el, de mine și de tine,
 Chin întreit, de trei ori de purtat.
 Fereacă-mi inima-n oțelu-ți tare
 Pe-a lui, cu-a mea, sărmana, ți-o plătesc;
 Inima-mi paznic e la închisore,
 Și-atunci asprimea-ți n-o îngăduiesc.
 Tot n-o s-o faci; fiind încis în tine,
 Eu sunt al tău cu tot ce e în mine.

*So now I have confessed that he is thine,
 And I my self am mortgaged to thy will,
 Myself I'll forfeit, so that other mine
 Thou wilt restore to be my comfort still:
 But thou wilt not, nor he will not be free,
 For thou art covetous, and he is kind;
 He learned but surety-like to write for me,
 Under that bond that him as fast doth bind.
 The statute of thy beauty thou wilt take,
 Thou usurer, that put'st forth all to use,
 And sue a friend came debtor for my sake;
 So him I lose through my unkind abuse.
 Him have I lost; thou hast both him and me:
 He pays the whole, and yet am I not free.*

Deci, am mărturisit că e al tău,
 Si-s însumi vrerii tale-ipotecat,
 Mă pun eu gaj, să-l lași în drumul său
 Să-mi fie sprijin, pe al meu celalt.
 Dar tu nu vrei, nici el nu vrea să scape;
 Lacomă ești iar el e bun și bland
 Si-a învățat să-mi scrie, și încape
 Sub jugul ce-l înjugă vrând-nevrând.
 Hai, sub ăst jug dă tot ce-i mândru-n tine,
 Cămătăreaso, ce pui totu-n joc,
 Ca prietenul, dator ce-i pentru mine,
 Să-l judeci; fapta-mi l-a pierdut pe loc.
 Da, l-am pierdut; îl ai pe el, pe mine,
 Plătește el, dar liber nu-i necine.

Whoever hath her wish, thou hast thy Will,
 And Will to boot, and Will in over-plus;
 More than enough am I that vexed thee still,
 To thy sweet will making addition thus.
 Wilt thou, whose will is large and spacious,
 Not once vouchsafe to hide my will in thine?
 Shall will in others seem right gracious,
 And in my will no fair acceptance shine?
 The sea, all water, yet receives rain still,
 And in abundance addeth to his store;
 So thou, being rich in Will, add to thy Will
 One will of mine, to make thy large will more.
 Let no unkind, no fair beseechers kill;
 Think all but one, and me in that one Will.

Oricine-și are voia, tu-ți ai Vrerea,
Will peste tot și-ntr-una, iarăși *Will*,
 Ți-s preadestul, dar, totuși, fă-mi plăcerea
 La vrerea-ți dulce pune-ăst codicil:
 Vrei tu, a cărei vrere-i largă, mare,
 Să vrei ca voia-mi s-o ascunzi în ea?
 Căci voia altora preabună-ți pare,
 De ce să nu o vrei și pe a mea?
 Marea, doar apă, ploaia o primește,
 Astfel sporindu-se-n cuprins, aşa,
 Tu mare-n Vrere, Vrerii-adăugește,
 Vrerea să-ți crești că e și voia mea.

Nu zi, deci, „Nu” la cine te dorește,
 Toți făr-de unul, *Will* ce se numește.

Către cetitoriu răbduriu, *envoy*:

M-a pus bătrânul meșter la-ncercare,
 Căci după cum tot natul-și amintește,
Vrere, voință,voie,-a vrea, se pare
 Că-nseamnă toate *Will* pe englezeste.
 Deci, unde *Vrere*-am scris cu capitale,
 Apare tot cuvântul *Will* în vers.
 Noi ne-nchinăm acum răbdării tale,
 Și *Will*, și eu, dorindu-ți spor la mers.

Cristina Tătaru

*If thy soul check thee that I come so near,
 Swear to thy blind soul that I was thy Will,
 And will, thy soul knows, is admitted there;
 Thus far for love, my love-suit, sweet, fulfil.
 Will, will fulfil the treasure of thy love,
 Ay, fill it full with wills, and my will one.
 In things of great receipt with ease we prove
 Among a number one is reckoned none:
 Then in the number let me pass untold,
 Though in thy store's account I one must be;
 For nothing hold me, so it please thee hold
 That nothing me, a something sweet to thee:
 Make but my name thy love, and love that still,
 And then thou lovest me for my name is 'Will.'*

Că-s prea aproape sufletul de-ți spune,
 Jură-i la orbu-ți suflet *Will* c-am fost
 Și-acolo voia, știe el, se pune;
 Cât despre drag, rugării-mi dulci dă-i rost.
Will ți-amplini comorile iubirii,
 Plinește-i plin de vreri și-a mea doar una.
 Când multe se primesc, i-e clar gândirii
 De-i număr mare, una e totuna.
 În număr, deci, nu mă mai pomeni
 Nu-s una cu a restului socoată,
 Mă ține de nimic, deci, de-i voi,
 Nimic ce-oi fi, el ceva drag ți-arată.
 Doar numele, te rog, iubește mi-l,
 Și-atunci pe mine mă iubești, - că-i *Will*.

*Thou blind fool, Love, what dost thou to mine eyes,
That they behold, and see not what they see?
They know what beauty is, see where it lies,
Yet what the best is take the worst to be.

If eyes, corrupt by over-partial looks,
Be anchored in the bay where all men ride,
Why of eyes' falsehood hast thou forged hooks,
Whereto the judgment of my heart is tied?

Why should my heart think that a several plot,
Which my heart knows the wide world's common place?

Or mine eyes, seeing this, say this is not,
To put fair truth upon so foul a face?

In things right true my heart and eyes have erred,
And to this false plague are they now transferred.*

Prost orb, Amor, cu ochii-mi ce-ai avut,
Nu văd ce văd, chiar de-n răspăr privesc.
Ştiu frumusetea, unde-i au väzut,
Şi ce-i mai bun drept cel mai rău gresesc.

De ochi ce prea părtinitori privesc
Ar sta la-odgon-n al lumii săn de mare,
Să-ți faci cârlig din ochi ce viclenesc,
Cumpătul inimii să-mi legi mai tare?

Ce noi urzeli să-mi vadă inima,
Când ştie că-s a lumii vorbe goale?
Ochii-mi väzând, să-mi zică „Nu-i aşa!”
Şi pe chip hâd pun adevăr în cale.

Ochi, inimă-adevărul n-au väzut,
Sub boala plăsmuirii au căzut.

*When my love swears that she is made of truth,
 I do believe her though I know she lies,
 That she might think me some untutored youth,
 Unlearned in the world's false subtleties.
 Thus vainly thinking that she thinks me young,
 Although she knows my days are past the best,
 Simply I credit her false-speaking tongue:
 On both sides thus is simple truth suppressed:
 But wherefore says she not she is unjust?
 And wherefore say not I that I am old?
 O! love's best habit is in seeming trust,
 And age in love, loves not to have years told:
 Therefore I lie with her, and she with me,
 And in our faults by lies we flattered be.*

Că-i toată adevăr iubita-mi jură,
 Și-o cred mereu, chiar dacă știu că minte,
 M-o fi crezând vreun țânc cu caș la gură,
 De-a lumii false sclifoseli cuminte.
 Crezând în van că Tânăr mă mai crede,
 Chiar dacă știe că-s mai învechit,
 În limba-i falsă mintea mea se-ncrede,
 Deci părțile-adevăru-au abolit.
 De ce nu zice că-i înselătoare
 Și eu, că sunt bătrân, de ce nu spun?
 Stă bine-amoru-n zisa-ncredințare,
 Dar timpul nu vrea-amor, când ani se pun.
 De aceea-i mint, de aceea minte ea
 Și vini, minciuni ne măgulesc aşa.

*O! call not me to justify the wrong
 That thy unkindness lays upon my heart;
 Wound me not with thine eye, but with thy tongue:
 Use power with power, and slay me not by art,
 Tell me thou lov'st elsewhere; but in my sight,
 Dear heart, forbear to glance thine eye aside:
 What need'st thou wound with cunning, when thy might
 Is more than my o'erpressed defence can bide?
 Let me excuse thee: ah! my love well knows
 Her pretty looks have been mine enemies;
 And therefore from my face she turns my foes,
 That they elsewhere might dart their injuries:
 Yet do not so; but since I am near slain,
 Kill me outright with looks, and rid my pain.*

Nu mă chema să dreg tot eu,-nainte
 Răul ce răutatea-ți i-a dat chip;
 Nu mă răni din ochi, ci cu cuvinte,
 Forță la forță, fără vreun tertip.
 Zi-mi că iubești altunde, dar cu mine
 Iubire, ochii nu ți-i furișa;
 Ce să rănești cu viclenii, când ține
 Puterea-ți peste pleoaria mea?
 Te scuz, deci, eu: iubita-mi știe bine
 Că frumusețea ei îmi e dușman,
 Vrăjmașii ochi i-întoarce de la mine,
 Pe alții să îi săgeteze-avan.
 Dar n-o fă; fiindcă-aproape mi-e pieirea,
 Omoară-mă-n priviri, să-mi curmi Tânjirea.

*Be wise as thou art cruel; do not press
 My tongue-tied patience with too much disdain;
 Lest sorrow lend me words, and words express
 The manner of my pity-wanting pain.
 If I might teach thee wit, better it were,
 Though not to love, yet, love to tell me so;
 As testy sick men, when their deaths be near,
 No news but health from their physicians know;
 For, if I should despair, I should grow mad,
 And in my madness might speak ill of thee;
 Now this ill-wresting world is grown so bad,
 Mad slanderers by mad ears believed be.
 That I may not be so, nor thou belied,
 Bear thine eyes straight, though thy proud heart go wide.*

*Ești crudă, fii-nțeleaptă: nu strivi
 Răbdarea-mi mută sub prea mult dispreț;
 Durerea de-mi dă vorbe, vor vorbi
 Cum chinul meu vrea milă cu-orice preț.
 De-ar fi să te învăț, ar fi mai bine
 Chiar neiubind, să-mi spui că mă iubești; -
 Bolnavii săcâiți, când moartea vine,
 La doftori, doar de sănătate-au vești. -
 Căci de-aș fi disperat, aş fi nebun
 Și-nnebunit, de tine rău aş spune;
 Acum că lumea s-a sucit, de bun
 Nebuna hulă iau urechi nebune.
 Să nu te mint și să nu fiu aşa,
 Drept cată, chiar de-altunde-ai inima.*

*In faith I do not love thee with mine eyes,
 For they in thee a thousand errors note;
 But 'tis my heart that loves what they despise,
 Who, in despite of view, is pleased to dote.
 Nor are mine ears with thy tongue's tune delighted;
 Nor tender feeling, to base touches prone,
 Nor taste, nor smell, desire to be invited
 To any sensual feast with thee alone:
 But my five wits nor my five senses can
 Dissuade one foolish heart from serving thee,
 Who leaves unswayed the likeness of a man,
 Thy proud heart's slave and vassal wretch to be:
 Only my plague thus far I count my gain,
 That she that makes me sin awards me pain.*

Mă jur că nu din ochi iubirea-mi crește,
 Căci ochii mii de hibe văd în tine;
 Dar ce urăsc ei, inima-mi iubește,
 În ciuda văzului, răznită bine.
 Cântu-ți urechea neam nu mi-o-nfioară,
 Nici pipăitul la atins dedat,
 Nici gust și nici miros nu se omoară,
 La vreun ospăț de simțuri n-au chemat.
 Nici mintea și nici simțuri cinci nu pot
 Din slujba-ți proasta-mi inimă s-o scoată,
 Stă neclintit ce pare-a fi om tot,
 Rob inimii-ți, mizer vasal, deodată.
 Blestemul meu e unul, în plăcere,
 Cea ce-n păcat m-a dus, îmi dă durere.

*Love is my sin, and thy dear virtue hate,
 Hate of my sin, grounded on sinful loving:
 O! but with mine compare thou thine own state,
 And thou shalt find it merits not reproving;
 Or, if it do, not from those lips of thine,
 That have profaned their scarlet ornaments
 And sealed false bonds of love as oft as mine,
 Robbed others' beds' revenues of their rents.
 Be it lawful I love thee, as thou lov'st those
 Whom thine eyes woo as mine importune thee:
 Root pity in thy heart, that, when it grows,
 Thy pity may deserve to pitied be.
 If thou dost seek to have what thou dost hide,
 By self-example mayst thou be denied!*

Mi-e dragostea păcat, virtutea-ți ură
 De ăstă păcat, iubire păcătoasă.
 Cu mine de te-asemui, sortii vrură
 Ca tu să fii din orice vină scoasă.
 Ori dacă-i vină, nu din buze-ți vine,
 Ce-și profanară stacojiu odor,
 Pecetluind iubiri în fals, cât mine,
 Și altor paturi furi chiria lor.
 De-i drept că te iubesc cum îi iubești
 Cu ochii, cât ai mei te stingheresc,
 Fă-ți milă-n inimă, și-aşa s-o crești,
 La mila-ți milă să îți dăruiesc.
 De căi să ai tot ceea ce ascunzi,
 În propriu-ți exemplu te afunzi.

*Lo, as a careful housewife runs to catch
 One of her feathered creatures broke away,
 Sets down her babe, and makes all swift dispatch
 In pursuit of the thing she would have stay;
 Whilst her neglected child holds her in chase,
 Cries to catch her whose busy care is bent
 To follow that which flies before her face,
 Not prizing her poor infant's discontent;
 So runn'st thou after that which flies from thee,
 Whilst I thy babe chase thee afar behind;
 But if thou catch thy hope, turn back to me,
 And play the mother's part, kiss me, be kind;
 So will I pray that thou mayst have thy 'Will,'
 If thou turn back and my loud crying still.*

Cum fuge gospodina grijulie
 Să-și prindă aripata rătăcită,
 Și-așează pruncul, alergând zglobie
 În urmărirea celei ce-i răznită,
 În timp ce pruncul negrijit o cere,
 Plângând, pe cea a cărei grija pare
 Zburătăcita ce din față-i piere
 Și griji de pruncul necăjit nu are,
 Tu fugi după ce zboară de la tine,
 Eu, pruncul tău, departe-n urma-ți fug,
 De-ți prinzi speranța, -ntoarce-te la mine,
 Blând mă sărută, treci pe-al mamei crug.
 Deci eu mă rog *Voința* să-ți plinești,
 Dacă te-ntorci și plânsu-mi ogioești.

*Two loves I have of comfort and despair,
 Which like two spirits do suggest me still:
 The better angel is a man right fair,
 The worser spirit a woman coloured ill.
 To win me soon to hell, my female evil,
 Tempteth my better angel from my side,
 And would corrupt my saint to be a devil,
 Wooing his purity with her foul pride.
 And whether that my angel be turned fiend,
 Suspect I may, yet not directly tell;
 But being both from me, both to each friend,
 I guess one angel in another's hell:
 Yet this shall I ne'er know, but live in doubt,
 Till my bad angel fire my good one out.*

Două iubiri am, calm și disperare,
 Ca două spirite ce mă arată:
 Îngerul bun, bărbat bălai apare,
 Spiritul rău, femeie-ntunecată.
 Să mă câștige-n iad, răul femeie
 Îngerul de la mine-ademenește,
 Sfântul mi l-ar corupe, drac să steie,
 Cu vanitatea-i spurcată-l momește.
 De îngeru-mi i-acum dușman sadea,
 Eu bănuiesc, dar nu pot zice-ncalete,
 Ai mei fiind, prietenii unul altuia,
 Văd îngerul în iadul celeilalte.
 Dar n-o să știu, doar îndoiala-mi spun,
 Până cel rău nu-l scoate pe cel bun.

*Those lips that Love's own hand did make,
 Breathed forth the sound that said 'I hate',
 To me that languished for her sake:
 But when she saw my woeful state,
 Straight in her heart did mercy come,
 Chiding that tongue that ever sweet
 Was used in giving gentle doom;
 And taught it thus anew to greet;
 'I hate' she altered with an end,
 That followed it as gentle day,
 Doth follow night, who like a fiend
 From heaven to hell is flown away.
 'I hate', from hate away she threw,
 And saved my life, saying 'not you'.*

Buze Iubirea ce-a făcut,
 Mi-au răsuflat „urăsc” cât stam,
 De doru-i lânced, și-am căzut.
 Dar când văzu ce stare am,
 Mila-i veni în suflet iar,
 Dojană limbii dulci, ce-a fost
 Unealtă la prăpăd iubit,
 A învățat-o un alt rost.
 „Urăsc”, schimbă, dar cu-un sfârșit
 Care-i urmă, cum blânda zi
 Urmează nopții, ast dușman
 Din rai în iad ce zboară; și
 „Urăsc” din ură l-a surpat,
 „Dar nu pe tine” - și-s salvat.

Poor soul, the centre of my sinful earth,
 Fooled by these rebel powers that thee array
 Why dost thou pine within and suffer dearth,
 Painting thy outward walls so costly gay?
 Why so large cost, having so short a lease,
 Dost thou upon thy fading mansion spend?
 Shall worms, inheritors of this excess,
 Eat up thy charge? Is this thy body's end?
 Then soul, live thou upon thy servant's loss,
 And let that pine to aggravate thy store;
 Buy terms divine in selling hours of dross;
 Within be fed, without be rich no more:
 So shall thou feed on Death, that feeds on men,
 And Death once dead, there's no more dying then.

Biet suflet, miez de păcătos pământ,
 Dus de rebele forțe ce te-nving,
 Lăuntrul-ți macini, lipsuri îndurând,
 Și-afara vesele culori o-ncing.
 Atât de mult pentru aşa puțin,
 De ce să dai pe-un înveliș ce pleacă?
 Să lași diată viermilor ce vin
 Agoniseala-ți? Trupu-ți să se treacă?
 Suflete, -atunci din robu-ți dus trăiește,
 Și lânced lasă-l zestrea să-și sporească,
 Cu-un ceas de zguri sfînția-ți târguiește,
 Bietu-nveliș lăuntrul să-ți hrănească
 Din Moartea ce cu omul se hrănește,
 De-i Moartea moartă, nu mai mori, firește.

*My love is as a fever longing still,
 For that which longer nurseth the disease;
 Feeding on that which doth preserve the ill,
 The uncertain sickly appetite to please.
 My reason, the physician to my love,
 Angry that his prescriptions are not kept,
 Hath left me, and I desperate now approve
 Desire is death, which physic did except.
 Past cure I am, now Reason is past care,
 And frantic-mad with evermore unrest;
 My thoughts and my discourse as madmen's are,
 At random from the truth vainly expressed;
 For I have sworn thee fair, and thought thee bright,
 Who art as black as hell, as dark as night.*

*Iubirea mea-i o febră ce-și dorește
 Ceea ce și mai mult mă bagă-n boală,
 Tot ce sporește răul o hrănește,
 Bolnăvicioasa, ștearsa-mi poftă-o scoală.
 Și judecata, doctor la iubire,
 Că n-am ținut rețeta, supărată,
 M-a dat izbeliștii și în pieire
 Dorința moarte făr-de leac mi-arată.
 Nevindecat, de-i judecata dusă,
 Nebun zărghit, n-am liniște deloc,
 Gândirea-mi, vorba-mi de-un nebun e spusă,
 Răznit de-un adevăr ce-i sub obroc:
 Jurat-am că-n mândrețe strălucești,
 Negru ca iadul și ca noaptea eşti.*

*O me! what eyes hath Love put in my head,
 Which have no correspondence with true sight;
 Or, if they have, where is my judgment fled,
 That censures falsely what they see aright?
 If that be fair whereon my false eyes dote,
 What means the world to say it is not so?
 If it be not, then love doth well denote
 Love's eye is not so true as all men's: no,
 How can it? O! how can Love's eye be true,
 That is so vexed with watching and with tears?
 No marvel then, though I mistake my view;
 The sun itself sees not, till heaven clears.*

*O cunning Love! with tears thou keep'st me blind,
 Lest eyes well-seeing thy foul faults should find.*

O, vai, ce ochi iubirea-mi dăruia,
 Ce n-au nimic de-a face cu vederea,
 Și de-or avea, mintea unde-mi fugi
 Ca strâmb să judece ce-i clar i-i vrerea?
 De-i mândru falsu-mi ochi ce mi-l prostește,
 Ce vrea să spună lumea că n-ar fi?
 De nu, atunci iubirea dovedește
 Că n-are ochii drepti, ca oamenii.
 Ochii iubirii limpede să vadă
 Cum ar putea, de lacrimi înecați?
 Deci nu, nici în greșeală de-o să cadă,
 Soarele-n nori nu-l vezi, oricât îl cați.
 Șiret Amor! Cu lacrimi m-ai orbit,
 Și-astfel cusuru-ți hâd nu l-am zărit.

*Canst thou, O cruel! say I love thee not,
When I against myself with thee partake?
Do I not think on thee, when I forgot
Am of my self, all tyrant, for thy sake?
Who hateth thee that I do call my friend,
On whom frown'st thou that I do fawn upon,
Nay, if thou lour'st on me, do I not spend
Revenge upon myself with present moan?
What merit do I in my self respect,
That is so proud thy service to despise,
When all my best doth worship thy defect,
Commanded by the motion of thine eyes?
But, love, hate on, for now I know thy mind,
Those that can see thou lov'st, and I am blind.*

*Zici în cruzimea-ți că nu te iubesc,
Când totu-mpart cu tine, contra mea?
Și chiar uitând, la tine mă gândesc,
Tiran fiindu-mi, de-al tău drag, aşa?
Cine te-urăște, prieten să-l numesc?
Ori linguşesc pe vreunul ce nu-ți place?
Ori de îmi dai dispreț, mă pedepsesc
Și-atunci pedeapsa bocet mi se face.
Ce merit am, care-i atât de mare,
Că-s rob la tine să disprețuiască?
Cu ce-am mai bun cusurul nu-ți cânt, oare,
Ochii-ți de vor o dată să clipească?
Urăște, dragoste, căci știu mereu,
Unii te văd iubind și orb sunt eu.*

*O! from what power hast thou this powerful might,
With insufficiency my heart to sway?
To make me give the lie to my true sight,
And swear that brightness doth not grace the day?
Whence hast thou this becoming of things ill,
That in the very refuse of thy deeds
There is such strength and warrantise of skill,
That, in my mind, thy worst all best exceeds?
Who taught thee how to make me love thee more,
The more I hear and see just cause of hate?
O! though I love what others do abhor,
With others thou shouldst not abhor my state:
If thy unworthiness raised love in me,
More worthy I to be beloved of thee.*

Din ce puteri astă putere-ți vine,
Că inima-mi într-una se codește?
Și să mă faci să mint, când văd prea bine,
Jur că lumina ziua n-o cinsteste.
De unde ai a răului știință,
Chiar faptele când îți tăgăduiești.
O faci puternic și cu iscusință,
De tot ce-i bun cu răul tău umbrești?
Și cum mă faci să te iubesc mai tare,
Cu cât de ură văd și-aud pricini?
Chiar de iubesc ce demn de ură pare,
Cu alții din ce sunt nu-mi face vini.
Metehnele-ți de mi-au stârnit iubirea,
Cu-atât îmi merit mai mult fericirea.

*Love is too young to know what conscience is,
Yet who knows not conscience is born of love?
Then, gentle cheater, urge not my amiss,
Lest guilty of my faults thy sweet self prove:
For, thou betraying me, I do betray
My nobler part to my gross body's treason;
My soul doth tell my body that he may
Triumph in love; flesh stays no farther reason,
But rising at thy name doth point out thee,
As his triumphant prize. Proud of this pride,
He is contented thy poor drudge to be,
To stand in thy affairs, fall by thy side.

No want of conscience hold it that I call
Her love, for whose dear love I rise and fall.*

Prea crudu-amor nu ştie conştiinţa,
Dar conştiinţa din iubire vine.
Deci spre păcat nu-mi biciui fiinţa,
Să nu cadă păcatul meu pe tine
Cum mă trădezi, aşa trădez şi eu
Ce am mai bun la trupul cel mojic;
De-i zice sufletul trupului meu:
„Iubeşte”, carnea nu mai vrea nimic.
Dar doar numindu-te te-adevereşte
Răsplată în triumf. Mândra-i mândrie
Îl face rob umil ce te slujeşte,
Să-ţi facă trebi şi-alăturea să-ţi fie.

Deci, conştiinţă nu vreau, o să-i zic
„Iubire”, -n care cad şi mă ridic.

*In loving thee thou know'st I am forsworn,
 But thou art twice forsworn, to me love swearing;
 In act thy bed-vow broke, and new faith torn,
 In vowing new hate after new love bearing:
 But why of two oaths' breach do I accuse thee,
 When I break twenty? I am perjured most;
 For all my vows are oaths but to misuse thee,
 And all my honest faith in thee is lost:
 For I have sworn deep oaths of thy deep kindness,
 Oaths of thy love, thy truth, thy constancy;
 And, to enlighten thee, gave eyes to blindness,
 Or made them swear against the thing they see;
 For I have sworn thee fair; more perjured eye,
 To swear against the truth so foul a lie!*

Ştii că-sperjur iubindu-te, dar tu
 Eşti îndoit sperjură, -amor jurându-mi,
 Patu-ai trădat, credința ruptă fu,
 Iar ură dup-un nou amor tu dându-mi.
 Că două jurăminte-ai rupt te-acuz,
 Când eu rup douăzeci? Sperjur sunt eu,
 Jur juruind întru al tău abuz,
 Cu tine-mi pierd credințele mereu.
 Jurat-am pe-adâncimile iubirii,
 Blândeții, pe-adevăr, statornicie,
 Si să te luminez dau ochi orbirii,
 Ce jură că ei văd ce nu-i să fie.
 Căci te-am jurat bălaie; sunt sperjur
 Hâda minciună adevăr s-o jur.

*Cupid laid by his brand and fell asleep:
 A maid of Dian's this advantage found,
 And his love-kindling fire did quickly steep
 In a cold valley-fountain of that ground;
 Which borrowed from this holy fire of Love,
 A dateless lively heat, still to endure,
 And grew a seething bath, which yet men prove
 Against strange maladies a sovereign cure.
 But at my mistress' eye Love's brand new-fired,
 The boy for trial needs would touch my breast;
 I, sick withal, the help of bath desired,
 And thither hied, a sad distempered guest,
 But found no cure, the bath for my help lies
 Where Cupid got new fire; my mistress' eyes.*

*Cu facla-alături, Cupidon dormea;
 O nimfă de-a Dianei îl găsi,
 Și-ațâțatoru-i foc îi stinse-așa,
 În vale-ntr-un izvor, cât ai clipi.
 Izvorul luă dintr-al Iubirii foc
 Căldură vie, făr-de timp, plăcută,
 Scaldă cu unde se făcu pe loc,
 Ce lecuiște boli ciudate-o sută.
 Dar nou-aprinsa torță, draga mea
 Vrea ca băiatul de-al meu piept s-atingă;
 De tot beteag, voi am a mă-mbăia
 Plecai, trist oaspe, -amarul să mă-nvingă.
 Leac nu-i, căci baia vindecând de rele
 Stă-n focu-aprins în ochii dragei mele.*

*The little Love-god lying once asleep,
Laid by his side his heart-inflaming brand,
Whilst many nymphs that vowed chaste life to keep
Came tripping by; but in her maiden hand
The fairest votary took up that fire
Which many legions of true hearts had warmed;
And so the General of hot desire
Was, sleeping, by a virgin hand disarmed.
This brand she quenched in a cool well by,
Which from Love's fire took heat perpetual,
Growing a bath and healthful remedy,
For men diseased; but I, my mistress' thrall,
Came there for cure and this by that I prove,
Love's fire heats water, water cools not love.*

Micuțul zeu al dragostei, dormind,
Cu facla ce-arde inimi lângă sine,
Veniră nimfe multe dănțuind;
Jurate castei vieți; cu mâini virgine,
Cea mai frumoasă-adeptă focu-i luă,
Ce legiuni de inimi a-ncălzit
Al multelor dorință stăpân, deci stă
Dormind, de mâini fecioare biruit.
Ea facla-i stinse-ntr-o fântână rece
Ce de-al iubirii foc pe veci e caldă,
Baie făcând, de care boala-ti trece,
Eu, rob iubitei, am venit la scaldă.
De apa-ncinge al iubirii foc,
Apa iubirea n-o stinge deloc.

CONTENTS / CUPRINS

<i>I.</i> / 4	<i>XVIII.</i> / 38	<i>XXXV.</i> / 72
1 / 5	18 / 39	35 / 73
<i>II.</i> / 6	<i>XIX.</i> / 40	<i>XXXVI.</i> / 74
2 / 7	19 / 41	36 / 75
<i>III.</i> / 8	<i>XX.</i> / 42	<i>XXXVII.</i> / 76
3 / 9	20 / 43	37 / 77
<i>IV.</i> / 10	<i>XXI.</i> / 44	<i>XXXVIII.</i> / 78
4 / 11	21 / 45	38 / 79
<i>V.</i> / 12	<i>XXII.</i> / 46	<i>XXXIX.</i> / 80
5 / 13	22 / 47	39 / 81
<i>VI.</i> / 14	<i>XXIII.</i> / 48	<i>XL.</i> / 82
6 / 15	23 / 49	40 / 83
<i>VII.</i> / 16	<i>XXIV.</i> / 50	<i>XLI.</i> / 84
7 / 17	24 / 51	41 / 85
<i>VIII.</i> / 18	<i>XXV.</i> / 52	<i>XLII.</i> / 86
8 / 19	25 / 53	42 / 87
<i>IX.</i> / 20	<i>XXVI.</i> / 54	<i>XLIII.</i> / 88
9 / 21	26 / 55	43 / 89
<i>X.</i> / 22	<i>XXVII.</i> / 56	<i>XLIV.</i> / 90
10 / 23	27 / 57	44 / 91
<i>XI.</i> / 24	<i>XXVIII.</i> / 58	<i>XLV.</i> / 92
11 / 25	28 / 59	45 / 93
<i>XII.</i> / 26	<i>XXIX.</i> / 60	<i>XLVI.</i> / 94
12 / 27	29 / 61	46 / 95
<i>XIII.</i> / 28	<i>XXX.</i> / 62	<i>XLVII.</i> / 96
13 / 29	30 / 63	47 / 97
<i>XIV.</i> / 30	<i>XXXI.</i> / 64	<i>XLVIII.</i> / 98
14 / 31	31 / 65	48 / 99
<i>XV.</i> / 32	<i>XXXII.</i> / 66	<i>XLIX.</i> / 100
15 / 33	32 / 67	49 / 101
<i>XVI.</i> / 34	<i>XXXIII.</i> / 68	<i>L.</i> / 102
16 / 35	33 / 69	50 / 103
<i>XVII.</i> / 36	<i>XXXIV.</i> / 70	<i>LI.</i> / 104
17 / 37	34 / 71	51 / 105

<i>LII.</i> / 106	<i>LXX.</i> / 142	<i>LXXXVIII.</i> / 178	<i>CVI.</i> / 214	<i>CXXIV.</i> / 250	<i>CXLII.</i> / 286
52 / 107	70 / 143	88 / 179	106 / 215	124 / 251	142 / 287
<i>LIII.</i> / 108	<i>LXXI.</i> / 144	<i>LXXXIX.</i> / 180	<i>CVII.</i> / 216	<i>CXXV.</i> / 252	<i>CXLIII.</i> / 288
53 / 109	71 / 145	89 / 181	107 / 217	125 / 253	143 / 289
<i>LIV.</i> / 110	<i>LXXII.</i> / 146	<i>XC.</i> / 182	<i>CVIII.</i> / 218	<i>CXXVI.</i> / 254	<i>CXLIV.</i> / 290
54 / 111	72 / 147	90 / 183	108 / 219	126 / 255	144 / 291
<i>LV.</i> / 112	<i>LXXIII.</i> / 148	<i>XCI.</i> / 184	<i>CLX.</i> / 220	<i>CXXVII.</i> / 256	<i>CXLV.</i> / 292
55 / 113	73 / 149	91 / 185	109 / 221	127 / 257	145 / 293
<i>LVI.</i> / 114	<i>LXXIV.</i> / 150	<i>XCII.</i> / 186	<i>CX.</i> / 222	<i>CXXVIII.</i> / 258	<i>CXLVI.</i> / 294
56 / 115	74 / 151	92 / 187	110 / 223	128 / 259	146 / 295
<i>LVII.</i> / 116	<i>LXXV.</i> / 152	<i>XCIII.</i> / 188	<i>CXI.</i> / 224	<i>CXXIX.</i> / 260	<i>CXLVII.</i> / 296
57 / 117	75 / 153	93 / 189	111 / 225	129 / 261	147 / 297
<i>LVIII.</i> / 118	<i>LXXVI.</i> / 154	<i>XCIV.</i> / 190	<i>CXII.</i> / 226	<i>CXXX.</i> / 262	<i>CXLVIII.</i> / 298
58 / 119	76 / 155	94 / 191	112 / 227	130 / 263	148 / 299
<i>LIX.</i> / 120	<i>LXXVII.</i> / 156	<i>XCV.</i> / 192	<i>CXIII.</i> / 228	<i>CXXXI.</i> / 264	<i>CXLIX.</i> / 300
59 / 121	77 / 157	95 / 193	113 / 229	131 / 265	149 / 301
<i>LX.</i> / 122	<i>LXXVIII.</i> / 158	<i>XCVI.</i> / 194	<i>CXIV.</i> / 230	<i>CXXXII.</i> / 266	<i>CL.</i> / 302
60 / 123	78 / 159	96 / 195	114 / 231	132 / 267	150 / 303
<i>LXI.</i> / 124	<i>LXXIX.</i> / 160	<i>XCVII.</i> / 196	<i>CXV.</i> / 232	<i>CXXXIII.</i> / 268	<i>CLI.</i> / 304
61 / 125	79 / 161	97 / 197	115 / 233	133 / 269	151 / 305
<i>LXII.</i> / 126	<i>LXXX.</i> / 162	<i>XCVIII.</i> / 198	<i>CXVI.</i> / 234	<i>CXXXIV.</i> / 270	<i>CLII.</i> / 306
62 / 127	80 / 163	98 / 199	116 / 235	134 / 271	152 / 307
<i>LXIII.</i> / 128	<i>LXXXI.</i> / 164	<i>XCI.</i> / 200	<i>CXVII.</i> / 236	<i>CXXXV.</i> / 272	<i>CLIII.</i> / 308
63 / 129	81 / 165	99 / 201	117 / 237	135 / 273	153 / 309
<i>LXIV.</i> / 130	<i>LXXXII.</i> / 166	<i>C.</i> / 202	<i>CXVIII.</i> / 238	<i>CXXXVI.</i> / 274	<i>CLIV.</i> / 310
64 / 131	82 / 167	100 / 203	118 / 239	136 / 275	154 / 311
<i>LXV.</i> / 132	<i>LXXXIII.</i> / 168	<i>CI.</i> / 204	<i>CXIX.</i> / 240	<i>CXXXVII.</i> / 276	
65 / 133	83 / 169	101 / 205	119 / 241	137 / 277	
<i>LXVI.</i> / 134	<i>LXXXIV.</i> / 170	<i>CII.</i> / 206	<i>CXX.</i> / 242	<i>CXXXVIII.</i> / 278	
66 / 135	84 / 171	102 / 207	120 / 243	138 / 279	
<i>LXVII.</i> / 136	<i>LXXXV.</i> / 172	<i>CIII.</i> / 208	<i>CXXI.</i> / 244	<i>CXXXIX.</i> / 280	
67 / 137	85 / 173	103 / 209	121 / 245	139 / 281	
<i>LXVIII.</i> / 138	<i>LXXXVI.</i> / 174	<i>CIV.</i> / 210	<i>CXXII.</i> / 246	<i>CXL.</i> / 282	
68 / 139	86 / 175	104 / 211	122 / 247	140 / 283	
<i>LXIX.</i> / 140	<i>LXXXVII.</i> / 176	<i>CV.</i> / 212	<i>CXXIII.</i> / 248	<i>CXLI.</i> / 284	
69 / 141	87 / 177	105 / 213	123 / 249	141 / 285	